Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

Проект

РЕШЕНИЕ № .....

от ..... 2017 година

За одобряване на законопроект

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

М И Н И С Т Е Р С К И Я Т С Ъ В Е Т
Р Е Ш И :

1. Одобрява проекта на Закон за храните.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Министърът на земеделието, храните и горите да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:
БОЙКО БОРИСОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:
ВЕСЕЛИН ДАКОВ

Главен секретар на Министерството на земеделието, храните и горите:
Георги Стоянов

Директор на дирекция „Правно обслужване и обществени поръчки” на МЗХГ:
Ася Стоянова

Проект !

ЗАКОН ЗА ХРАНИТЕ

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I
ПРЕДМЕТ И ЦЕЛ НА ЗАКОНА

Чл. 1. (1) Този закон урежда:

1. изискванията към безопасността на храните;

2. изискванията при производство, преработка и дистрибуция на храни;

3. изискванията към опаковането, етикетирането, представянето и рекламата на храните;

4. правата и задълженията на бизнес операторите, които произвеждат, преработват или дистрибутират храни;

5. изискванията при производство и пускане на пазара на материали и предмети, предназначени за контакт с храни;

6. правата и задълженията на бизнес операторите, които пускат на пазара материали и предмети за контакт с храни;

7. условията и реда за извършване на хранително банкиране и безвъзмездно предоставяне на храни;

8. изискванията при продажба на храни от разстояние;

9. правомощия и задължения на органите за официален контрол при производството, преработката и дистрибуцията на храни;

10. координацията на държавната политика в сектор храни, за гарантиране на устойчивото му развитие;

11. функции и правомощия на професионалните организации на производители, преработватели и дистрибутори на храни;

12. функциите на Националния съвет по храните;

13. изискванията за работа на помирителната комисия към министъра на земеделието, храните и горите.

(2) Разпоредбите на закона не се прилагат за:

1. първично производство на храни за лична консумация в домакинството;

2. приготвяне и съхраняване в домашни условия на храни, предназначени за лична консумация в домакинството;

3. реда за производство, получаване, преработка, етикетиране и търговия с храни по чл. 1 от Закона за виното и спиртните напитки.

Чл. 2. Законът има за цел:

1. да гарантира висока степен на защита на здравето и интересите на потребителите по отношение на храните;

2. да осигури прилагането на правото на Европейския съюз и националните мерки в областта на храните

Чл. 3. Държавната политика в областта на безопасността на храните се провежда от министъра на земеделието, храните и горите, министъра на здравеопазването и министъра на икономиката, съгласно правомощията им и в съответствие със Закона за управление на хранителната верига.

Раздел II
ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ХРАНИТЕ

Чл. 4 Храната трябва да е годна за консумация от хора по отношение на нейните физични, химични и микробиологични качества и състав, както и да не представлява опасност за човешкото здраве.

Чл. 5. Специфични изисквания към групи храни и конкретни храни се определят с наредби на Министерския съвет.

Чл. 6. Национални мерки, съгласно изискванията на чл. 1, параграф 2, буква „в" и чл. 13, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно хигиената на храните (ОВ L 139, 30 април 2004) , наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 852/2004", се определят с наредби на министъра на земеделието, храните и горите и министъра на здравеопазването.

Чл. 7. Национални мерки, съгласно изискванията на чл. 1, параграф 3, букви „в", „г" и „д" и чл. 10, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 30 април 2004 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 853/2004", се определят с наредби на министъра на земеделието, храните и горите.

Чл. 8. (1) Браншовите организации на производители, преработватели и дистрибутори на храни разработват по подотрасли браншови стандарти и ръководства за добри производствени, търговски и хигиенни практики за храните и за въвеждане, прилагане и поддържане на постоянни процедури, основаващи се на принципите на системата за анализ на опасностите и критични контролни точки (HACCP) при производството, преработката и дистрибуцията на храни.

(2) Браншовите стандарти и ръководства по ал. 1 се утвърждават от Националния съвет по храните.

Раздел III
ИЗИСКВАНИЯ КЪМ БИЗНЕС ОПЕРАТОРИТЕ

Чл. 9. Бизнес операторите са длъжни да:

1. уведомяват компетентните органи по чл. 23 за местата и извършваните дейности под техен контрол.

2. предприемат необходимите мерки за осигуряване спазването на изискванията на този закон относно храните, помещенията за храни, местата за първично производство на храни и условията за съхранение, транспорт и боравене с храни.

3. разполагат с информация относно храните, животните и материалите, използвани при производството и реализацията на храните под техен контрол.

Чл. 10. Бизнес операторите извършващи първично производство трябва да:

1. разполагат с достатъчна и точна информация относно храните и процесите;

2. познават здравните рискове свързани с безопасността на храните и процесите;

3. съхраняват на място документация относно прилаганият от тях самоконтрол.

Чл. 11. (1) Бизнес операторите с изключение на тези по чл.10 изготвят в писмен вид постоянни процедури (план) за самоконтрол, основаващи се на принципите на системата за анализ на опасностите и критични контролни точки (HACCP) при производството, преработката и дистрибуцията на храни и да ги изпълняват, както и да съхраняват документация за прилагането им.

(2) Бизнес операторите изготвят план за взимане и анализ на проби, както и информация за лабораториите, в които се анализират пробите за самоконтрол, който е неразделна част от плана по ал. 1.

(3) Бизнес операторите актуализират плановете по ал. 1 и 2 своевременно.

Чл. 12. Бизнес операторите уведомяват незабавно компетните органи за всяка значима за здравето опастност открита в рамките на извършвания самоконтрол или станала им известна по някакъв друг начин, както и за предприетите коригиращи мерки.

Чл. 13. Бизнес операторите незабавно уведомяват компетентните органи при получаване на информация за възникнал взрив от хранително заболяване причинен от произведена или разпространена от бизнес оператор храна, или при съмнение, че

произведената или разпространена от тях храна може да причини хранително заболяване.

Чл. 14. Бизнес операторите са длъжни да предоставят достъп до всички сгради, помещения и инсталации или други съоръжения, както и да предоставят всички необходими документи и архив за да се гарантира, че компетентния орган получава актуална информация във връзка с провеждането на официалния котрол.

Чл.15. Бизнес операторите изграждат, реконструират и въвеждат в експлоатация обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни по реда на чл. 34 и 35 от Закона за управление на хранителната верига.

Чл. 16. (1) Всяко лице, заето в производство, преработка или дистрибуция на храни, подлежи на предварителни и периодични медицински прегледи по установения за това ред.

(2) Във всеки обект за производство на храни трябва да работи поне едно лице, назначено по трудов договор, което притежава:

1. висше или средно специално образование в областта на хранителната промишленост или

2. документ за професионална квалификация по различните специалности от хранително – вкусовата промишленост по Закона за професионалното образование и обучение или

3. висше образование по медицина или фармация за обектите, в които се произвеждат хранителни добавки или храни със специално предназначение.

(3) Не се изисква назначаване на лице по ал. 2, ако бизнес операторът отговаря на това условие.

Раздел IV
ОПАКОВАНЕ, ЕТИКЕТИРАНЕ И РЕКЛАМА НА ХРАНИТЕ

Чл. 17. (1) За опаковането на храни и за контакт с храни се използват само материали и предмети, включително активни и интелигентни материали и предмети, които отговарят на изискванията на Регламент (ЕО) № 1935/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 година относно материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, и за отмяна на Директиви 80/590/ЕИО и 89/109/ЕИО (ОВ L 338, 13 ноември 2004 г.) наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1935/2004”, на този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

(2) Материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, се придружават от декларация за съответствие с нормативните изисквания.

Чл. 18. (1) Министърът на здравеопазването и министърът на околната среда и водите, съгласувано с министъра на земеделието, храните и горите, определят с наредби:

1. специфичните изисквания към материалите и предметите, различни от пластмаси, предназначени за контакт с храни;

2. списък на веществата, които могат да бъдат използвани в материали и предмети за контакт с храни, различни от тези, обхванати с Регламент (ЕС) № 10/2011 на Комисията от 14 януари 2011 г. относно материалите и предметите от пластмаси, предназначени за контакт с храни (ОВ L 12, 15 януари 2011 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 10/2011", критериите за тяхната чистота и специфичните условия за използването на веществата или материалите и предметите, в които те се използват;

3. списъци на веществата, които могат да бъдат използвани в активни или интелигентни материали и предмети за контакт с храни, на активните или интелигентните материали и предмети и при необходимост - специфичните условия за използване на тези вещества или материалите и предметите, в които са вложени;

4. допустимите граници на специфична и обща миграция на съставки от материалите и предметите във или върху храните, с които те влизат в контакт различни от тези, обхванати с Регламент (ЕС) № 10/2011;

5. основните правила за осигуряване на съответствието, за извършване на контрол на материалите и предметите, влизащи в контакт с храни, и на веществата, вложени в тях, както и правилата, свързани с вземането на проби и методите за анализ, различни от тези, обхванати с Регламент (ЕС) № 10/2011;

6. изискванията за етикетиране на материали и предмети за контакт с храни, различни от тези, обхванати с Регламент (ЕС) № 1935/2004 и Регламент (ЕО) № 450/2009 на Комисията от 29 май 2009 година относно активните и интелигентните материали и предмети, предназначени за контакт с храни (ОВ L 135, 30 май 2009г.).

(2) В случаите, когато за група материали и предмети, предназначени за контакт с храни има приети специфични мерки по смисъла на чл. 5, пар. 1, букви „а" и „б" от Регламент (ЕС) № 1935/2004, включването на нови вещества в списъците на разрешените за използване вещества при производството на материали и предмети, предназначени за контакт с храни, се извършва по реда на чл. 9-12 от регламента.

(3) Използването на процес за производство на материали и предмети, предназначени за контакт с храни от рециклирана пластмаса, се извършва след издаване на разрешение по реда на чл. 5-8 от Регламент (ЕО) № 282/2008 на Комисията от 27 март 2008 година относно материали и предмети от рециклирана пластмаса, предназначени за контакт с храни, и за изменение на Регламент (ЕО) № 2023/2006 (ОВ L 086, 28 март 2008 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 282/2008".

(4) Компетентният български орган за целите на чл. 9 и 12 от Регламент (ЕС) № 1935/2004 и чл. 5 и 8 от Регламент (ЕО) № 282/2008, е министърът на здравеопазването.

(5) Министерството на здравеопазването уведомява писмено Министерството на земеделието, храните и горите за подадени заявления от бизнес оператори по чл. 9 и 12 от Регламент (ЕС) № 1935/2004 и чл. 5 и 8 от Регламент (ЕО) № 282/2008.

Чл. 19. (1) Бизнес оператор, който произвежда, преработва или дистрибутира храни, е длъжен да предлага на крайните потребители храни, етикетирани в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ, L 304 от 22 ноември 2011 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1169/2011", този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

(2) В съответствие с чл. 15, параграф 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 1169/2011 информацията за храните, предлагани на територията на Република България, включително и тази на етикета, се представя на български език. Допълнителна информация може да се предоставя и на други езици.

(3) Не се разрешава допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива каквато и да е част от задължителната информация на първоначалното етикетиране.

(4) Изключения на изискванията по ал. 3 се допускат за храните, които подлежат на предварително уведомяване преди пускане на пазара пред компетентния орган по смисъла на чл. 76, ал.1 и чл.79, ал.1.

(5) При предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно, то се поставя на обособени за целта места, със задължително предоставяне на следната допълнителна писмена информация:

1. вид на месото с изрично посочване на понятието „охладено";

2. дата на месодобив и срок на годност.

(6) Министерският съвет определя с наредба изискванията за предоставянето на информация за храните на потребителите.

Чл. 20. (1) Компетентният орган за целите на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно хранителни и здравни претенции за храните (ОВ, L 404 от 30 декември 2006

г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1924/2006“ е министърът на здравеопазването.

(2) Компетентният орган за целите на чл. 8, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно влагането на витамини, минерали и някои други вещества в храните (ОВ, L 404 от 30 декември 2006 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1925/2006“ и Регламент за изпълнение (ЕС) № 307/2012 на Комисията от 11 април 2012 година за установяване на правила за прилагане на член 8 от Регламент (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно влагането на витамини, минерали и някои други вещества в храните (ОВ, L 102 от 12 април 2012 г.), е министърът на здравеопазването.

Чл. 21. (1) Генерични обозначения на храни, които биха могли да внушават ефект върху здравето на човека, се използват съгласно Регламент (ЕС) № 907/2013 на Комисията от 20 септември 2013 година за определяне на правила относно заявленията във връзка с използването на генерични обозначения (наименования) (ОВ, L 251 от 21 септември 2013 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 907/2013“.

(2) Компетентният орган за целите на Регламент (ЕС) № 907/2013 е Министерството на здравеопазването.

Чл. 22. Забранява се рекламирането на генетично модифицирани храни чрез реклами или други форми на търговски съобщения, в които като изпълнители участват деца или които представят деца, употребяващи тези храни или са предназначени за детска аудитория.

Глава втора
ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО, ПРЕРАБОТКА И ДИСТРИБУЦИЯ НА ХРАНИ

Раздел I
РЕГИСТРАЦИЯ И ОДОБРЕНИЕ НА ОБЕКТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО, ПРЕРАБОТКА И ДИСТРИБУЦИЯ НА ХРАНИ

Чл. 23. Производство, преработка или дистрибуция на храни се извършва след регистрация или одобрение по реда на закона.

Чл. 24. (1) Компетентни органи за регистрация са:

1. директорите на областните дирекции по безопасност на храните по местонахождение на обекта - за производство, преработка и дистрибуция на храни;

2. директорите на регионалните здравни инспекции по местонахождение на обекта - за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

(2) Компетентни органи за одобрение са директорите на областните дирекции по безопасност на храните по местонахождение на обекта.

Чл. 25. Ръководителите на специализирани ведомствени структури към Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната и Министерството на правосъдието извършват одобрение или регистрация на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни в подведомствените им обекти със специален пропускателен режим.

Чл. 26. (1) За регистрация на обект за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 852/2004, бизнес операторите подават до директора на областната дирекция по безопасност на храните, съответно регионалната здравна инспекция по местонахождение на обекта:

1. заявление по образец;

2. копие от разрешение за ползване по Закона за устройство на територията (ЗУТ) - за обекти, които представляват строежи от I, II и III категория или удостоверение за въвеждане в експлоатация по ЗУТ – за обекти, които представляват строежи от IV и V категория или разрешение за поставяне или разрешение за строеж, издадено по реда и условията, определени от органите на местното самоуправление – за временни преместваеми или открити обекти;

3. документ за платена такса.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа най-малко следната информация:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава членка на Европейския съюз, или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на държавата;

2. вид и адрес на обекта;

3. видовете дейности, извършвани в обекта и свързаните с тях дейности, когато е приложимо;

4. списък на групите храни, които ще се произвеждат, преработват или дистрибутират в обекта, включително подгрупите храни;

5. брой и адреси на извършване на дейност от подвижни, временни, преместваеми или открити обекти, автомати, използвани за целите на приготвяне, търговия или транспортиране на храни, когато е приложимо;

6. информация за вида водоснабдяване в обекта и за начина на отвеждане на отпадните води;

7. описание на начина на търговия от разстояние и на средствата за комуникация, които ще се използват, съдържащо информацията по чл. 64, ал. 2, когато е приложимо;

8. данни за производствения капацитет – за обекти за производство и преработка на храни или данни за складов капацитет – за обекти за търговия;

9. брой, вид и регистрационен номер на превозните средства, собствени или наети, които ще се използват за транспортиране на храни;

10. дата на започване на дейността, която не може да бъде по-рано от 14 дни от подаване на заявлението;

11. деклариране на влагане или невлагане на съставки и добавки, както и компоненти на дадена съставка, и вещества, които присъстват в крайния продукт, макар и в променена форма, произведени от генетично модифицирани организми (ГМО), при производство на храни в обекта; не се изисква за търговците, включително заведенията за обществено хранене;

12. деклариране дали бизнес операторът ще предлага продукти от биологично производство, като ползва дерогация по смисъла на чл. 28, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (ОВ, L 189 от 20 юли 2007 г.).

13. деклариране, че са изпълнени изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004;

14. деклариране, че следните документи са на разположение на компетентния орган за проверка в обекта по регистрация:

а) копие от заповед за регистрация на превозното средство, използвано за транспорт на храни по чл. 50, когато е приложимо;

б) разработен проект на система за управление на безопасността на храните съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедура, основана на принципите на системата HACCP, съгласно чл. 5 на Регламент (ЕО) № 852/2004, включително технологична документация или национални, утвърдени или браншови стандарти за групите храни, които ще се произвеждат в обекта. За бизнес оператори, извършващи само транспортна дейност или дистрибуция на храни от наети складови площи и за търговия на храни от разстояние, се изисква само план за осигуряване на проследимост.

(3) Информацията по ал. 2, т. 12 не се изисква за производителите, преработвателите и заведенията за обществено хранене.

(4) Бизнес оператор, извършващ само транспорт на храни, прилага към заявлението документи по ал. 1, т. 1 и 3, ал. 2, т. 1, 4, 9, 10, 13 и 14 и копие от регистрационен талон на превозното средство или документ, удостоверяващ право на ползване.

(5) Бизнес оператор, извършващ само дистрибуция на храни от наети складови площи в обекти, вече регистрирани или одобрени по реда на този закон, прилага към заявлението документи по ал. 1, т. 1 и 3 и ал. 2, т. 1, 4, 9 и 14, буква "б", ветеринарен одобрителен номер на обекта и копие от договор за наем.

(6) Заявлението по ал. 1 се проверява и при установяване на нередовности в срок до 5 работни дни компетентният орган за регистрация уведомява писмено заявителя и определя срок за отстраняването им, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни и по време на който срокът по ал. 2, т. 10 спира да тече, но за не повече от 6 месеца.

(7) В срок до 5 работни дни от подаване на заявлението, отстраняване на нередовностите или от изтичане на срока за отстраняването им, компетентният орган за регистрация:

1. издава заповед за пълен или частичен отказ за регистрация при неотстраняване на нередовностите в срока по ал. 6 или

2. вписва обекта в регистъра по чл. 28 за заявените дейности за производство, преработка или дистрибуция с храни. Действието на регистрацията е безсрочно.

(8) Заповедта по ал. 7, т. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(9) В 30-дневен срок от вписването по ал. 7, т. 2 за обектите за производство и преработка на храни и 60-дневен срок за обектите за дистрибуция на храни, комисия, определена от компетентния орган за регистрация, извършва проверка на място за съответствие на обекта с нормативните изисквания.

(10) Разпоредбата на ал. 9 не се прилага за бизнес оператори, извършващи само дистрибуция на храни от наети складови площи в регистрирани обекти или транспортна дейност.

(11) При констатиране на несъответствие с нормативните изисквания по време на проверката, в зависимост от тежестта на нарушенията се издава:

1. предписание и се определя срок за привеждане в съответствие, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни и по-дълъг от 3 месеца, считано от датата на връчване на предписанието или

2. заповед за спиране дейността на обекта, в случай на възникнала непосредствена и голяма опасност за здравето на потребителите.

(12) В срок до 3 работни дни от извършване на проверката по ал. 9, съответно извършване на проверка за изпълнение на предписанията по ал. 11, комисията представя на компетентния орган за регистрация констативен протокол за степента на съответствие на обекта с нормативните изисквания, съдържащ становище за:

1. възстановяване на дейността на обекта или

2. заличаване на регистрацията на обекта.

(13) Компетентният орган за регистрация издава заповед за възстановяване на дейността или заличаване на регистрацията на обекта. Заповедта се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(14) В срок до 3 работни дни от настъпване на промяна във вписани обстоятелства по чл. 28, ал. 1, т. 1, 4, 5 и 6, бизнес операторът уведомява писмено компетентния орган за регистрация и прилага документи, удостоверяващи промяната.

(15) В 7-дневен срок от уведомяването по ал. 14, както и при промяна в името или наименованието на вписан бизнес оператор, компетентният орган за регистрация вписва промяната в регистъра.

(16) В случаите на промяна на адреса на обекта, вида и обхвата на дейността, както и при смяна на бизнес оператора с прекъсване на дейността в обекта, се извършва нова регистрация.

(17) В случаите на смяна на бизнес оператора без прекъсване и промяна в дейността на обекта, декларирана и от праводателя и от правоприемника, се извършва промяна на вписаните обстоятелства по реда на ал. 14 и 15.

Чл. 27. (1) Компетентният орган издава заповед за заличаване на регистрацията при:

1. промяна на дейността на обекта в дейност извън обхвата на закона;

2. груби или системни нарушения на закона;

3. системно възпрепятстване на дейността на контролните органи;

4. неизпълнение на принудителна административна мярка по чл. 32, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за управление на хранителната верига;

5. спиране на дейността на обекта за повече от 1 месец, считано от деня на констатиране;

6. писмено искане на бизнес оператора;

7. заличаване на бизнес оператора от Търговския регистър;

8. в случаите на чл. 29, ал. 3.

(2) Заповедта по ал. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването на заповедта, издадена на основание ал. 1, т. 1 - 4 не спира изпълнението.

Чл. 28. (1) Областните дирекции по безопасност на храните и регионалните здравни инспекции водят регистри на обектите и бизнес операторите, в които се вписват:

1. име или наименование, код по БУЛСТАТ/ЕИК и адрес на бизнес оператора по чл. 26, ал. 1, 4 и 5;

2. вид и адрес на обекта;

3. вид на дейността на обекта или на бизнес оператора по чл. 26, ал. 4 и 5;

4. групи храни, които се произвеждат, преработват или дистрибутират, включително подгрупите храни;

5. информацията по чл. 26, ал. 2, т. 5, 10, 12 и 13;

6. вид и данни на средствата за търговия от разстояние;

7. регистрационен номер на обекта;

8. дата на започване на дейността;

9. дата, срок и основание за временно спиране на дейността;

10. забележки.

(2) Българската агенция по безопасност на храните поддържа на интернет страницата си публичен национален регистър на бизнес операторите и обектите по чл. 26, ал. 1, 2, 4 и 5, който съдържа данните от регистрите на областните дирекции по безопасност на храните.

(3) Министерството на здравеопазването поддържа на интернет страницата си публичен национален регистър на бизнес операторите и обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, който съдържа данните от регистрите на регионалните здравни инспекции.

Чл. 29. (1) В 7-дневен срок от спиране на дейността на регистриран по чл. 26 обект, бизнес операторът подава уведомление до компетентния орган за регистрация, като посочва периода на спиране. При промяна на периода на спиране на дейността се подава ново уведомление. Уведомление за възобновяване на дейността се подава в деня на настъпване на събитието.

(2) Промените се вписват в съответния регистър в срок до 3 работни дни от заявяването им.

(3) Ако бизнес оператор не е възобновил дейността на обект в посочения в уведомлението период, компетентният орган издава заповед за заличаване на регистрацията на обекта.

(4) Заповедта по ал. 3 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 30. (1) Аптеки и дрогерии, извършващи търговия на дребно с хранителни добавки, диетични храни за специални медицински цели, храни за кърмачета и преходни храни, подлежат на контрол по реда закона.

(2) Изпълнителната агенция по лекарствата, съответно регионалните здравни инспекции уведомяват ежемесечно до 10-то число областната дирекция по безопасност на храните по местонахождение на съответната аптека и дрогерия за регистрираните през предходния месец аптеки и дрогерии, в които се извършва търговия на дребно с хранителни добавки, диетични храни за специални медицински цели, храни за кърмачета и преходни храни.

(3) Аптеките и дрогериите по ал.1 се вписват служебно в регистрите по чл. 28, ал. 1.

Чл. 31. (1) За одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни, в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004, бизнес операторите подават до компетентния орган за одобрение по местонахождение на обекта:

1. заявление по образец;

2. копие от разрешение за ползване по ЗУТ - за обекти, които представляват строежи от I, II и III категория или удостоверение за експлоатация по ЗУТ – за обекти, които представляват строежи от IV и V категория;

3. документите по чл. 55, ал. 1, в случаите на чл. 50;

4. документ за платена такса.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа най-малко следната информация:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава - членка на Европейския съюз, или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на държавата;

2. вид и адрес на обекта;

3. видовете дейности, извършвани в обекта и свързаните с тях дейности, когато е приложимо;

4. списък на групите храни, които ще се произвеждат, преработват или търгуват в обекта, включително подгрупите храни;

5. информация за вида водоснабдяване в обекта и за начина на отвеждане на отпадните води;

6. данни за производствения капацитет – за обекти за производство и преработка на храни.

7. описание на начина на търговия от разстояние и на средствата за комуникация, които ще се използват, съдържащо информацията по чл. 64, ал. 2, когато е приложимо;

8. брой, вид и регистрационни номера на превозните средства, собствени или наети, които ще се използват за транспортиране на храни;

9. деклариране на влагането или невлагането на съставки и добавки, както и компоненти на дадена съставка и вещества, които присъстват в крайния продукт, макар и в променена форма, произведени от ГМО, при производство на храни в обекта. Декларация не се изисква за търговците и заведенията за обществено хранене;

10. деклариране, че са изпълнени изискванията по чл. 9, 11 и 14;

11 деклариране, че следните документи са на разположение на компетентния орган за проверка в обекта по ал. 1:

а) копие от заповед за регистрация на превозното средство, използвано за транспорт на храни, съгласно чл. 50, когато е приложимо;

б) разработен проект на система за управление на безопасността на храните съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедури, основани на принципите на HACCP, съгласно чл. 5 на Регламент (ЕО) № 852/2004, включително технологична документация или национални, утвърдени или браншови стандарти за групите храни, които ще се произвеждат в обекта.

(3) Документите по ал. 1 се проверяват и в случай на нередовности в 7-дневен срок писмено се уведомява заявителя и се определя срок за отстраняването им, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни и по-дълъг от 6 месеца.

(4) При неотстраняване на нередовностите в срока по ал. 3, компетентният орган издава заповед за отказ за одобрение. Заповедта се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) В 30-дневен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на нередовностите компетентният орган за одобрение определя комисия, която извършва проверка на място за съответствие на обекта с изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004.

(6) При констатиране на несъответствие, комисията по ал. 5 издава предписание и определя подходящ срок за привеждане на обекта в съответствие, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни.

(7) В срок до 3 работни дни от извършване на проверката или след привеждане на обекта в съответствие с предписанието по ал. 6, комисията представя на компетентния орган за одобрение констативен протокол, съдържащ становище за:

1. пълно одобрение или

2.условно одобрение, когато обектът отговаря само на изискванията за инфраструктура и оборудване или

3. отказ за одобрение.

(8) В 5-дневен срок от представянето на констативния протокол по ал. 7 компетентният орган за одобрение:

1. вписва обекта в регистъра по чл. 33, ал. 1 и издава удостоверение за пълно одобрение или

2. вписва обекта в регистъра по чл. 33, ал. 1 и издава удостоверение за условно одобрение за срок от 3 месеца или

3. издава заповед за отказ за одобрение.

(9) Заповедта по ал. 8, т. 3 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) При привеждане на обекта в пълно съответствие с нормативните изисквания за съответната дейност, но не по-късно от 14 дни преди изтичането на

срока на удостоверението за условно одобрение, бизнес операторът писмено уведомява компетентния орган за одобрение за отстраняването на несъответствията.

(11) В 5-дневен срок от получаване на уведомлението по ал. 10 комисията по ал. 5 извършва проверка на обекта.

(12) В срок до 3 работни дни от извършване на проверката по ал. 11 комисията представя на компетентния орган за одобрение констативен протокол за степента на съответствие с нормативните изисквания, съдържащ становище за:

1. пълно одобрение или

2. удължаване срока на условното одобрение по ал. 8, т. 2 за не повече от три месеца или

3. отказ за удължаване на условното одобрение по ал. 8, т. 2.

(13) В 5-дневен срок от представянето на становището по ал. 12 директорът на областната дирекция по безопасност на храните издава:

1. удостоверение за удължаване на условното одобрение;

2. удостоверение за пълно одобрение;

3. заповед за отказ за одобрение.

(14) Заповедта по ал. 13, т. 3 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(15) В 10-дневен срок преди изтичането на срока на удостоверението по ал. 13, т. 1 комисията по ал. 5 извършва последваща проверка на обекта и представя на компетентния орган за одобрение констативен протокол със становище за:

1. одобрение или

2. отказ за одобрение.

(16) В 10-дневен срок от представяне на становището по ал. 15 компетентният орган за одобрение издава:

1. заповед за отказ за удължаване на условното одобрение или

2. удостоверение за одобрение.

3. действието на одобрението е безсрочно.

(17) Заповедта по ал. 16, т. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(18) При промяна на вписани обстоятелства по чл. 33, ал. 1, т. 2, 5, 6 и 7 в деня на настъпване на промяната бизнес операторът уведомява писмено компетентния орган за одобрение и прилага документи, които я удостоверяват.

(19) В 7-дневен срок от уведомяването по ал. 18, компетентният орган за одобрение вписва промяната в регистъра и преиздава удостоверението за одобрение.

(20) При промяна на адреса на обекта, вида и обхвата на дейност, както и при смяна на бизнес оператора с прекъсване на дейността в обекта, се извършва ново одобрение по реда на ал. 1 - 17.

(21) При смяна на бизнес оператора без прекъсване и промяна в дейността на обекта, декларирана и от праводателя и от правоприемника, се извършва промяна на обстоятелства по реда на ал. 19.

Чл. 32. (1) Компетентният орган за одобрение издава заповед за заличаване на вписването и обезсилва удостоверението за одобрение при:

1. промяна на дейността на обект, в дейност извън обхвата на закона;

2. груби или системни нарушения на закона;

3. системно възпрепятстване на дейността на контролните органи;

4. неизпълнение на принудителна административна мярка по чл. 32, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за управление на хранителната верига;

5. спиране на дейността на обект за повече от 1 месец, считано от деня на констатирането;

6. писмено искане на бизнес оператор;

7. заличаване от Търговския регистър на бизнес оператор;

8. случаите на чл. 31, ал. 13, т. 3 и ал. 16, т. 1 и на чл. 34, ал. 3.

(2) Заповедта по ал. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването на заповедта, издадена на основание ал. 1, т. 1 - 4 не спира изпълнението.

Чл. 33. (1) Областните дирекции по безопасност на храните водят регистри на обектите по чл. 31, в които се вписват:

1. номер и дата на издаденото удостоверение за одобрение на обекта;

2. име или наименование, код по БУЛСТАТ/ЕИК и адрес на бизнес оператора по чл. 31, ал. 1;

3. вид и адрес на обекта;

4. вид на дейността на обекта;

5. групи храни, които се произвеждат, преработват или дистрибутират в обекта, включително подгрупите храни;

6. информацията по чл. 31, ал. 2, т. 9;

7. вид и данни на средствата за търговия от разстояние;

8. ветеринарен одобрителен номер на обекта;

9. дата, срок и основание за временно спиране на дейността;

10. забележки.

(2) Българската агенция по безопасност на храните поддържа на интернет страницата си публичен национален регистър на обектите по чл. 31, ал. 1, който съдържа данните от регистрите на областните дирекции по безопасност на храните.

Чл. 34. (1) В 7-дневен срок след спиране на дейността на одобрен обект по чл. 31, ал. 1, бизнес операторът подава уведомление до компетентния орган за

одобрение, като посочва периода на спиране. При промяна на периода се подава ново уведомление. Уведомление за възобновяване на дейността се подава в деня на настъпване на събитието.

(2) Промените се вписват в регистъра в срок до 3 работни дни от заявяването им.

(3) Когато бизнес операторът не е възобновил дейността на обекта в посочения в уведомлението период, компетентният орган за одобрение издава заповед за заличаване на вписването и обезсилва удостоверението за одобрение.

(4) Заповедта по ал. 3 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 35. (1) За регистрация на обектите за комбинирано производство на бутилирани натурални минерални, изворни или трапезни води и безалкохолни напитки бизнес операторите подават заявление и документи, съгласно чл. 26, ал. 1 и 2, до директора на областната дирекция по безопасност на храните по местонахождението на обекта.

(2) Областната дирекция по безопасност на храните предоставя на съответната регионална здравна инспекция копие от заявлението и придружаващите го документи не по-късно от 24 часа след получаването им.

(3) Заявлението по ал. 1 се проверява от компетентните органи и в случай на несъответствия с нормативните изисквания в 7-дневен срок заявителят се уведомява писмено и се определя срок за отстраняването им, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни.

(4) В 30-дневен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на несъответствията по ал. 3 компетентните органи за регистрация по ал. 1 и 2 назначават съвместна комисия, която в срок до 5 работни дни извършва проверка на място. При констатиране на несъответствие с нормативните изисквания по време на проверката се издава предписание и се определя подходящ срок за привеждане в съответствие, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни и по-дълъг от 6 месеца.

(5) В срок до 3 работни дни от извършване на проверката или след привеждане на обекта в съответствие с предписанието по ал. 4 комисията представя на компетентния орган за регистрация по ал. 1 констативен протокол за степента на съответствие с нормативните изисквания, съдържащ становище с предложение за:

1. регистрация или

2. отказ за регистрация за част или целия заявен обхват на дейност.

(6) В 5-дневен срок от представянето на становището по ал. 5, компетентният орган за регистрация:

1. издава заповед за пълен или частичен отказ за регистрация или

2. вписва обекта в регистъра по чл. 28, ал. 1 за заявените дейности.

3. действието на регистрацията е безсрочно.

(7) Заповедта по ал. 6, т. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

(8) Директорът на областната дирекция по безопасност на храните, извършил регистрацията, уведомява в 3-дневен срок директора на регионалната здравна инспекция, който вписва служебно обекта в регистъра по чл. 28, ал. 1.

(9) В случаите на започване на производство на безалкохолни напитки в обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни или трапезни води, или обратното, или на промяна на групите храни, които ще се произвеждат, преработват или дистрибутират в обекта, както и при промяна в дейността на обекта, се извършва нова регистрация по реда на ал. 1 - 8.

(10) В срок до 3 работни дни от настъпване на промяна в обстоятелства, които подлежат на вписване по чл. 28, ал. 1, т. 1, 4, 5 и 6, бизнес операторът уведомява писмено компетентния орган за регистрация и прилага документи, удостоверяващи промяната.

(11) В 7-дневен срок от уведомяването по ал. 10 компетентният орган за регистрация вписва промяната в регистъра по чл. 28, ал. 1.

(12) При промяна на адреса на обекта, вида и обхвата на дейност и при смяна на бизнес оператора с прекъсване на дейността в обекта, се извършва нова регистрация по реда на чл. 26.

(13) В случаите на смяна на бизнес оператора без прекъсване и промяна в дейността на обекта, декларирани и от праводателя и от правоприемника, се извършва промяна на обстоятелства по реда на ал. 10.

Чл. 36. (1) При заличаване на регистрация в случаите по чл. 27, ал. 1, т. 2 - 4 или на одобрение в случаите по чл. 32, ал. 1, т. 2 - 4, бизнес операторът не може да получи повторно регистрация или одобрение за дейност по този закон.

(2) При заличаване на регистрация или на одобрение поради груби нарушения на изискванията на този закон, обектът не може да получи повторно регистрация или одобрение за същата дейност за периода на непосредствена и голяма опасност за здравето на потребителите.

Чл. 37. (1) Първични продукти по чл. 1, параграф 2, буква „в" на Регламент (ЕО) № 852/2004 и чл. 1, параграф 3, букви „в", „г" и „д" на Регламент (ЕО) № 853/2004 могат да се доставят до краен потребител или до местни обекти за търговия на дребно от животновъдни/земеделски обекти, на които бизнес операторът, извършващ доставката е ползвател, наемател или собственик.

(2) Производство на първични продукти, предназначени за директни доставки по чл. 1, параграф 2, буква „в" на Регламент (ЕО) № 852/2004 и чл. 1, параграф 3,

буква „в" на Регламент (ЕО) № 853/2004, се извършва от регистрирани обекти при спазване на изискванията на приложение I, част А на Регламент (ЕО) № 852/2004.

(3) Производство на продукти от животински произход, предназначени за директни доставки съгласно чл. 1, параграф 3, букви „г" и „д" на Регламент (ЕО) № 853/2004, се извършва при спазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004.

Чл. 38. (1) Директни доставки на първични продукти по чл. 1, параграф 2, буква „в" на Регламент (ЕО) № 852/2004 и чл. 1, параграф 3, букви „в", „г" и „д" на Регламент (ЕО) № 853/2004 може да извършва бизнес оператор, вписан в публичен регистър на производителите, извършващи директни доставки на малки количества първични продукти, поддържан от областната дирекция по безопасност на храните по местонахождение на земеделския или животновъден обект или по местонахождение на ловностопанския район (обекта на добив на първичните продукти).

(2) Доставките се извършват в административната област по вписване и една съседна административна област. Това ограничение не се отнася за доставките на пчелен мед, отстрелян едър и дребен дивеч или месо от едър и дребен дивеч.

Чл. 39. (1) За вписване в регистъра по чл. 38, ал. 1, бизнес операторите подават до компетентния орган заявление, което съдържа:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава - членка на Европейския съюз или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на страната;

2. местонахождение, адрес и номер на обекта за добив на първични продукти;

3. наименование на продуктите;

4. съседна административна област, в която ще бъдат доставяни първичните продукти.

(2) За вписване в регистъра по чл. 38, ал. 1 бизнес операторите по чл. 1, параграф 3, буква "д" на Регламент (ЕО) № 853/2004 подават до компетентния орган заявление, което съдържа:

1. списъци на ловните сдружения, съдържащи наименование на всяко сдружение, местонахождение и площ на ловностопанския район и имената на ловците, членуващи в него;

2. решение за избор на председател и ръководство на сдружението;

3. местонахождение и капацитет на пункта за обработка на дивеч;

4. отговорни лица за хигиената и поддръжката на пункта за обработка на дивеч и правила за организацията на дейността в пункта;

5. вид на дивеча, от който ще се добива месото;

6. договор за наем или документ за ползване на пункта;

7. съседна административна област, в която ще бъдат доставяни първичните продукти.

(3) Директорът на областната дирекция по безопасност на храните вписва бизнес операторите в регистъра по чл. 38, ал. 1:

1. в 7-дневен срок от подаване на заявлението, при извършване на директни доставки на първични продукти по чл. 1, параграф 2, буква „в" на Регламент (ЕО) № 852/2004 и чл. 1, параграф 3, буква "в" на Регламент (ЕО) № 853/2004, с изключение на сурово мляко;

2. в 10-дневен срок от подаване на заявлението и след проверка на място, при извършване на директни доставки на сурово мляко и продуктите по чл. 1, параграф. 3, букви „г" и „д" на Регламент (ЕО) № 853/2004.

(4) Регистърът по чл. 38, ал. 1 съдържа данните по ал. 1 и ал. 2, т. 3 и 5, наименование на ловното сдружение и местонахождение на ловностопанския район, както и номер и дата на издаденото удостоверение за вписване.

(5) Българската агенция по безопасност на храните поддържа на интернет страницата си публичен регистър на бизнес операторите по чл. 38, ал. 1, който съдържа данните от регистрите на областните дирекции по безопасност на храните.

Чл. 40. (1) Обработка или преработка на първични продукти по чл. 1, параграф 2, буква „в" на Регламент (ЕО) № 852/2004 и чл. 1, параграф 3, буква „в" на Регламент (ЕО) № 853/2004, с изключение на сурово мляко, се извършва в местни обекти за търговия на дребно, отговарящи на изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 и регистрирани по реда на чл. 26.

(2) В местни обекти за търговия на дребно, отговарящи на изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 и одобрени по реда на чл. 31 се извършва обработка или преработка на първични продукти:

1. птици и лагоморфни;

2. сурово мляко, произведено в собствена ферма, отговарящо на изискванията на приложение III, секция IX, Глава II, т. 3 от Регламент (ЕО) № 853/2004;

3. месо от домашни двукопитни животни, птици, зайци и щрауси, отгледани в собствена ферма и заклани в кланнични пунктове.

(3) Преработени продукти по ал. 1 и 2 могат да се доставят на краен потребител или до други обекти за търговия на дребно като странична, локална и ограничена дейност в административната област по местонахождение на обекта и една съседна административна област.

(4) Ползватели, наематели или собственици на обекти по ал. 1 и 2 са земеделски стопани или техни сдружения, които произвеждат първични продукти и са вписани в регистъра по чл. 38, ал. 1.

(5) Бизнес оператор, извършващ обработка или преработка на храни в обекти по ал. 1 и 2, подава заявление за регистрация или одобрение до компетентния орган

по местонахождение на обекта, което съдържа информацията по чл. 26, ал. 2 (за регистрация) или чл. 31, ал. 2 (за одобрение). Заявителят посочва също съседната административна област, в която ще доставя първичните продукти, вид, адрес и регистрационен номер животновъдния обект, от който произхождат първичните продукти и прилага:

1. документите по чл. 26, ал. 2, т. 3 - 6, съответно чл. 31, ал. 2, т. 3, 5, 6 и 7 или

2. копие от заверена регистрационна карта за земеделски стопанин, придружена от анкетните карти с анкетните формуляри.

Чл. 41. Обект за търговия на дребно по чл. 40, се вписва от компетентния орган в регистъра по чл. 28, ал. 1 в самостоятелно обособена група, като се вписва и информацията по чл. 40, ал. 2.

Чл. 42. Регистрация или одобрение се заличават със заповед на компетентния орган в случаите и по реда на чл. 27, съответно на чл. 32.

Раздел II
РЕГИСТРАЦИЯ НА ОБЕКТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО И ИЗИСКВАНИЯ ЗА ТЪРГОВИЯ НА ДРЕБНО С МАТЕРИАЛИ И ПРЕДМЕТИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА КОНТАКТ С ХРАНИ

Чл. 43. (1) Производство и търговия на едро на материали и предмети, предназначени за контакт с храни, се извършва след регистрация.

(2) Компетентни органи за регистрация по ал. 1 са директорите на областните дирекции по безапасност на храните.

Чл. 44. (1) За регистрация на обект за производство и търговия на едро на материали и предмети, предназначени за контакт с храни, бизнес операторите подават до компетентния орган по местонахождение на обекта:

1. заявление по образец;

2. копие от разрешение за ползване по ЗУТ за обекти, които представляват строежи от I, II и III категория или удостоверение за експлоатация по ЗУТ за обекти, които представляват строежи от IV и V категория;

3. документ за платена такса.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа най-малко следната информация:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава-членка на Европейския съюз, или страна по

Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на държавата;

2. вид и адрес на обекта;

3. вид на дейността, извършвана в обекта за производство на материали и предмети, предназначени за контакт с храни;

4. дата на започване на дейността, която не може да бъде по-рано от 14 дни от подаване на заявлението;

5. деклариране, че са изпълнени изискванията на Регламент (ЕО) № 1935/2004 и законодателството, което определя специфичните изисквания към определении групи материали и предмети, предназначени за контакт с храни;

6. деклариране, че добрите производствени практики, съгласно Регламент (ЕО) № 2023/2006 на Комисията от 22 декември 2006 година относно добра производствена практика за материали и предмети, предназначени за контакт с храни, наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 2023/2006", са на разположение на компетентния орган за проверка в обекта.

(3) Заявлението по ал. 1 се проверява и в случай на нередовности в срок до 5 работни дни писмено се уведомява заявителя и се определя срок за отстраняването им, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни и по дълъг от 6 месеца, по време на който срокът по ал. 2, т. 4 спира да тече.

(4) В срок до 5 работни дни от подаване на заявлението, от отстраняване на нередовностите или от изтичане на срока за отстраняването им, компетентният орган за регистрация:

1. издава заповед за пълен или частичен отказ за регистрация, при неотстраняване на нередовностите в срока по ал. 3 или

2. вписва обекта в регистъра по чл. 47, ал. 1 за заявените дейности за производство или търговия с материали и предмети, предназначени за контакт с храни.

3. Действието на регистрацията е безсрочно.

(5) Заповедта по ал. 4, т. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) В 30-дневен срок от вписването по ал. 4, т. 2, комисия, определена от компетентния орган за регистрация, извършва проверка на място за съответствие на обекта с нормативните изисквания. При констатиране на несъответствие по време на проверката, в зависимост от тежестта на нарушенията, се издава:

1. предписание и се определя подходящ срок за привеждане в съответствие, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни и по-дълъг от 3 месеца от датата на връчване на предписанието или

2. заповед за спиране дейността на обекта - при непосредствена и голяма опасност.

(7) В срок до 3 работни дни от изтичане на срока по ал. 6, т. 1 комисията представя на компетентния орган за регистрация констативен протокол, съдържащ становище за:

1. удължаване на срока по ал. 6, но не повече от 3 месеца еднократно или

2. възстановяване на дейността на обекта или

3. заличаване на регистрацията на обекта.

(8) Директорът на областната дирекция по безопасност на храните издава заповед за:

1. възстановяване на дейността на обекта или

2. заличаване на регистрацията на обекта.

(9) Заповедта се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 45. (1) В срок до 3 работни дни от настъпване на промяна във вписани обстоятелства, бизнес операторът уведомява писмено компетентния орган за регистрация.

(2) В 7-дневен срок от уведомяването по ал. 1, компетентният орган вписва промяната в регистъра.

Чл. 46. (1) Регистрацията се заличава със заповед на компетентния орган при:

1. прекратяване на дейността на обекта по искане на бизнес оператора;

2. промяна на дейността на обекта в дейност извън обхвата на закона;

3. груби или системни нарушения на изискванията на закона;

4. системно възпрепятстване на дейността на контролните органи;

5. неизпълнение на принудителна административна мярка по чл. 32, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за управление на хранителната верига;

6. спиране на дейността на обекта за повече от 1 месец, считано от деня на констатиране;

7. прекратяване на юридическото лице, по искане на производителя или търговеца;

8. заличаване на бизнес оператора от Търговския регистър;

9. в случаите на чл. 48, ал. 3.

(2) Заповедта по ал. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването на заповедта, издадена на основание ал. 1, т. 2 - 5 не спира изпълнението.

Чл. 47. (1) Областните дирекции по безопасност на храните водят регистри на обектите по чл. 44, ал. 1, в които се вписват:

1. номер и дата на заповедта за регистрация;

2. име или наименование бизнес оператора, код по БУЛСТАТ/ЕИК и адрес;

3. вид и адрес на обекта;

4. вид на дейност на обекта;

5. регистрационен номер на обекта;

6. дата на започване на дейността;

7. дата, срок и основание за временно спиране на дейността;

8. забележки.

(2) Българската агенция по безопасност на храните поддържа на интернет страницата си публичен национален регистър на обектите по чл. 44, ал. 1, който съдържа данните от регистрите на областните дирекции по безопасност на храните.

Чл. 48. (1) В 7-дневен срок от спиране на дейността в регистриран обект, бизнес операторът подава уведомление до компетентния орган за регистрация като посочва периода на спиране. При промяна на периода се подава ново уведомление. Уведомлението за възобновяване на дейността се подава в деня на настъпване на събитието.

(2) Промените се вписват в регистъра по чл. 47, ал. 1 в срок до 3 работни дни от заявяването им.

(3) Ако бизнес операторът не е възобновил дейността на обект в посочения в уведомлението период, компетентният орган издава заповед за заличаване на регистрацията.

(4) Заповедта по ал. 3 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 49. (1) Бизнес операторите, извършващи производство, търговия на едро или дребно с материали и предмети, предназначени за контакт с храни, са длъжни да спазват изискванията за етикетиране, удостоверяване на съответствието и проследяване, установени в чл. 15 - 17 от Регламент (ЕО) № 1935/2004, този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

(2) В съответствие с чл. 15, параграф 4 и 5 от Регламент (ЕО) № 1935/2004, информацията за материалите и предметите в контакт с храни по чл. 15, параграф 1, букви „а", „б" и „д" от регламента, предлагани на територията на Република България, се представя на български език.

(3) При търговия на едро или дребно материалите и предметите, предназначени за контакт с храни се съхраняват и предлагат разделно от другите нехранителни стоки.

Раздел III
ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ХРАНИ

Чл. 50. (1) Бизнес оператор може да извършва транспортиране на храни в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004, само с превозни средства, регистрирани от съответния компетентен орган, обозначени и вписани в регистъра по чл. 60, ал. 1.

(2) Изискванията по ал. 1 се прилагат и за превозните средства, с които се извършва транспортиране на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия.

Чл. 51. Изискванията по чл. 50 не се прилагат за бизнес оператор, регистриран от компетен орган на друга държава-членка.

Чл. 52. Превозни средства, използвани за транспортиране на храни, различни от тези по чл. 50, ал. 1 и 2:

1. се обявяват от бизнес оператора в рамките на процедура по регистрация на обект по раздел I или раздел I;

2. не подлежат на индивидуална регистрация;

3. се вписват в списък на използваните превозни средства за транспортиране на храни, поддържан от съответния контролен орган по регистрация на обекта.

Чл. 53. Компетентни органи за регистрация на превозни средства за транспортиране на храни са директорите на областните дирекции по безопасност на храните.

Чл. 54. (1) Регистрация на превозно средство може да се извърши в рамките на процедура по регистрация или одобрение на друг обект или самостоятелно.

(2) При едновременно заявяване на регистрация или одобрение на обект и регистрация на превозно средство, бизнес операторът изрично следва да посочи това обстоятелство в заявлението. Компетентният орган провежда процедурите по регистрация или одобрение при спазване на изискванията на този раздел и на раздел I или раздел IV.

(3) Иницииране на процедура за едновременна регистрация на повече от едно превозно средство се извършва с подаването на едно заявление, в което се отбелязват всички превозни средства и се предоставя информация и придружаващи документи за всяко едно от тях.

Чл. 55. (1) За регистрация на превозно средство, с което се транспортират храни, по чл. 50, бизнес операторът подава заявление по образец до компетентния орган за регистрация. Към заявлението се прилагат копия от:

1. регистрационен талон на превозното средство;

2. копие от лиценз за извършване на превоз на товари на територията на Република България или лиценз за извършване на международен превоз на товари, съгласно чл. 6, ал. 1 от Закона за автомобилните превози, когато е приложимо;

3. документ, удостоверяващ правото на ползване върху превозното средство;

4. документ за платена такса.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа най-малко следната информация:

1. име или наименование и адрес на собственика или ползвателя на транспортните средства, съответно седалище, адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава-членка на Европейския съюз, или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на държавата;

2. марка, модел, вид, обем (за цистерните и контейнерите), товароподемност (за останалите транспортни средства);

3. регистрационен номер на превозното средство;

4. видове храни, които ще се транспортират.

(3) Регистрация на превозните средства по ал. 1 се извършва по реда на чл. 31, ал. 3 - 6.

(4) В срок до 3 работни дни от привеждане на превозното средство в съответствие с предписанието по чл. 31, ал. 6, комисията представя на директора на областната дирекция по безопасност на храните констативен протокол, съдържащ становище с предложение за:

1. регистрация или

2. отказ за регистрация.

(5) В 5-дневен срок от представянето на становището по ал. 4 директорът на областната дирекция по безопасност на храните издава:

1. заповед за отказ за регистрация или

2. заповед за регистрация.

3. действието на регистрацията е безсрочно.

(6) Заповедта по ал. 5 съдържа всички данни, подлежащи на вписване в регистъра по чл. 60, ал. 1, ред и срок за получаване на стикера, удостоверяващ регистрацията на превозното средство.

(7) Заповедта по ал. 5 се съобщава, като в случаите по т. 1 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 56. За издаване на удостоверяващ регистрацията на превозното средство стикер, бизнес операторът представя документ за платена такса.

Чл. 57. Съдържанието, графичното оформление и защитните елементи, редът за издаване и подмяна на удостоверяващият регистрацията стикер по чл. 56, се определят с наредба на министъра на земеделието, храните и горите.

Чл. 58. (1) Бизнес оператор, уведомява писмено директора на областната дирекция по безопасност на храните по регистрация, в деня на настъпване на промяна във вписани обстоятелства по чл. 60, ал. 1, т. 3 и 4, като представя съответните документи, удостоверяващи промяната.

(2) В 7-дневен срок от уведомлението по чл. 26, ал. 14 компетентният орган за регистрация издава заповед за вписване на промяната в регистъра по чл. 60, ал. 1.

(3) В случаите на промяна на собствеността на превозното средство или правото на ползване, се извършва нова регистрация.

Чл. 59. (1) Регистрацията на превозното средство се заличава със заповед на директора на областната дирекция по безопасност на храните при:

1. искане на бизнес оператора;

2. груби или системни нарушения на закона;

3. системно възпрепятстване на дейноста на контролните органи;

4. неизпълнение на принудителна административна мярка по чл. 32, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за управление на хранителната верига;

5. спиране на превозното средство от движение.

(2) Заповедта по ал. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 60. (1) Областните дирекции по безопасност на храните водят регистри на превозните средства по чл. 50, в които се вписват:

1. номер и дата на издаване на регистрационния стикер;

2. име или наименование, код по БУЛСТАТ/ЕИК и адрес на бизнес оператора;

3. марка, модел, вид, обем (за цистерните и контейнерите), товароподемност (за останалите превозни средства) и регистрационен номер;

4. вид на храните, които се транспортират с превозното средство.

(2) Българската агенция по безопасност на храните поддържа на интернет страницата си публичен национален регистър на превозните средства по ал. 1, който съдържа данните от регистрите на областните дирекции по безопасност на храните.

Раздел IV
ТЪРГОВИЯ С ХРАНИ ОТ РАЗСТОЯНИЕ

Чл. 61. Търговия с храни, предлагани чрез средствата за комуникация от разстояние се извършва при спазване на чл. 14 от Регламент (ЕС) № 1169/2011, Закона за защита на потребителите, Закона за електронната търговия и подзаконовите актове по прилагането им.

Чл. 62. (1) Търговия с храни от разстояние може да се извършва от:

1. бизнес оператор, който осъществява дейност в регистриран или одобрен по реда на закона обект или

2. доставчик на услуги, управляващ средство за комуникация от разстояние.

(2) Компетентни органи за регистрация са директорите на областните дирекции по безопасност на храните.

Чл. 63. (1) За извършване на търговия с храни от разстояние, лицата по чл. 62, ал. 1 уведомяват компетентния орган за регистрация по местонахождение на обекта или на централата на средството за комуникация от разстояние. Уведомлението съдържа следната информация:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава-членка на Европейския съюз, или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на страната, телефон и адрес на електронна поща за осъществяване на пряка и навременна връзка;

2. описание на начина на търговия от разстояние, включително средството за комуникация: електронен адрес, интернет страница, телефонен номер, пощенски адрес и други, които ще се използват;

3. списък, съдържащ имена и наименования на операторите и регистрационните или одобрителни номера на обектите, с които има сключени договорни отношения за доставка на храни от разстояние;

4. вид, брой, регистрационни номера на превозните средства, а когато е приложимо регистрационен номер и дата на издаване на стикера, удостоверяващ регистрацията по този закон на превозното средство, с което се извършва доставката на храни, съгласно чл. 50;

5. деклариране, че се прилага план за проследимост на храните, който е на разположение на компетентния орган за проверка в обекта по регистрация.

(2) Уведомлението по ал. 1 се подава най – малко 14 дни преди започване на дейността.

(3) Уведомление по ал. 1 се проверява и в случай на несъответствия с нормативните изисквания в срок до 5 работни дни заявителя се уведомява писмено и се определя срок за отстраняването им, не по-кратък от 10 работни дни и не по-дълъг от 6 месеца, по време на който, срокът по ал. 2 спира да тече.

(4) В срок до 5 работни дни от подаване на уведомлението, от отстраняване на несъответствията или от изтичане на срока по ал. 3, компетентният орган за регистрация:

1. издава заповед за отказ за вписване или

2. вписва обстоятелствата по ал. 1 в регистъра по чл. 28, ал. 1 или чл. 33, ал. 1 или

(5) Заповедта по ал. 4, т. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

(6) В срок до 3 работни дни от настъпване на промяна във вписани обстоятелства в регистъра по чл. 28, ал. 1 или чл. 33, ал. 1, лицата уведомяват писмено компетентния орган за регистрация, като прилагат документи, удостоверяващи промяната.

(7) В 7-дневен срок от уведомяването за промяна по ал. 6, директорът на областната дирекция по безопасност на храните, вписва промяната в регистъра на лицата, извършващи търговия от разстояние с храни.

(8) Компетентният орган за регистрация издава заповед за заличаване на вписването по ал. 4, т. 2, при:

1. промяна на дейността на обекта в дейност извън обхвата на закона;

2. груби или системни нарушения на закона;

3. системно възпрепятстване на дейността на контролните органи;

4. неизпълнение на принудителна административна мярка по чл. 32, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за управление на хранителната верига;

5. спиране на дейността за повече от един месец, считано от датата на констатиране;

6. писмено искане на регистрирано лице;

7. заличаване от Търговския регистър на регистрираните лица по чл. 62, ал. 1.

(9) Заповедта по ал. 8, т. 1 - 5 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 64. Храните, които се търгуват от разстояние, трябва:

1. да са произведени и дистрибутирани в съответствие с изискванията на закона, в регистрирани или одобрени по реда чл. 26 или чл. 31 обекти, в обекти, регистрирани или одобрени от компетентен орган на друга държава-членка или да са въведени при спазване на изискванията на Глава шеста;

2. да са етикетирани съгласно изискванията на чл. 19 и специфичните изисквания към съответните групи храни;

3. да се транспортират при спазване на разпоредбите на раздел III.

Чл. 65. Специфичните изисквания към търговията от разстояние с храни се определят с наредба на министъра на земеделието, храните и горите.

Глава трета
СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ХРАНИ
Раздел I
НАТУРАЛНИ МИНЕРАЛНИ, ИЗВОРНИ И ТРАПЕЗНИ ВОДИ

Чл. 66. (1) Натурални минерални и изворни води, добивани и бутилирани на територията на Република България, могат да се пускат на пазара, когато:

1. имат издаден сертификат;

2. са включени в утвърдени със заповед по реда на чл. 68, ал. 1 списъци на признатите натурални минерални, съответно изворни води;

3. има предоставена концесия за добив по реда на Закона за концесиите и Закона за водите – за минералните води, или издадено разрешително за водовземане по Закона за водите – за изворните води.

(2) Признаване и включване в съответния списък към заповедта по чл. 68, ал. 1 преди внос и предлагане на пазара на територията на Република България се изисква и за:

1. натурални минерални води, добивани в трети страни, които не са били признати от компетентен орган на друга държава - членка на Европейския съюз, и не са вписани в Списъка на признатите натурални минерални води в Европейския съюз, съгласно изискванията на Директива 2009/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 година относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води (ОВ, L 164 от 26 юни 2009 г.), наричана по-нататък „Директива 2009/54/ЕО";

2. изворни води, добивани в трети страни.

Чл. 67. За предлагането на пазара на натурални минерални и изворни води, добивани на територията на друга държава - членка на Европейския съюз, които са признати или одобрени от компетентния орган на съответната държава, както и на натурални минерални води, добивани в трети страни, признати от компетентен орган на друга държава - членка на Европейския съюз, не се изисква признаване и включване в списък към заповедта по чл. 70, ал. 1.

Чл. 68. (1) Министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава сертификат за минерална или изворна вода, добита от конкретно водовземно съоръжение на територията на Република България, който удостоверява, че по произход, състав и свойства минералната, съответно изворната вода, е подходяща за бутилиране за питейни цели. Сертификатът се издава при спазване изискванията на наредбата по чл. 5.

(2) Издаването на сертификат за минерална вода се извършва при заявено искане до министъра на околната среда и водите, когато водовземането от находище на минерална вода ще се използва за бутилиране на натурална минерална вода или за други напитки, в състава на които се включва минерална вода.

(3) Издаването на сертификат за изворна вода се извършва при заявено до директора на съответната Басейнова дирекция за управление на водите искане за водовземане/водоснабдяване от подземно водно тяло, когато черпената вода ще се

използва за бутилиране на изворна вода или за други напитки, в състава на които се включва изворна вода.

(4) В срок до 10 дни от получаване на искането по ал. 2 или 3 съответните компетентни органи по Закона за водите информират с писмо министъра на здравеопазването за постъпилото искане за издаване на сертификат, към което прилагат:

1. резюме за конкретните хидрогеоложки условия и експлоатационни ресурси на находището на минерална вода и характеристиките на конкретното водовземно съоръжение;

2. информация за разполагаемите водни ресурси на подземното водно тяло и характеристиките на конкретното водовземно съоръжение.

(5) Министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър в срок до 10 работни дни от предоставянето на документите по ал. 4 и на анализите и заключенията от проведените оценки за състава и свойствата на водата издава сертификат или прави мотивиран отказ за това.

(6) Отказът по ал. 5 се съобщава и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Сертификатът по ал. 1 е със срок на валидност 5 години считано от датата на издаването му.

(8) Сертификатите за минералните и изворните води се публикуват на интернет страницата на Министерството на здравеопазването в срок до 3 работни дни след тяхното издаване.

(9) Подновяване на сертификата се допуска преди изтичане на срока по ал. 7, при спазване на изискванията, определени в наредбата по чл. 5, като бизнес операторът, на когото е предоставена концесия - за минералните води, или е издадено разрешително за водовземане - за изворните води, подава искане за подновяване до органите по ал. 2 и 3 не по-късно от 9 месеца преди изтичането на валидността на сертификата.

(10) Нов сертификат или отказ за подновяване на сертификат се издава най-късно до датата на изтичане на срока на валидност на издадения сертификат за съответната минерална или изворна вода, добита на територията на Република България.

(11) В случай на подадено искане за подновяване на сертификат за минерална или изворна вода в срока по ал. 9 и при липса на произнасяне на министъра на здравеопазването в срока по ал. 10, сертификатът се счита за валиден до издаването на нов сертификат или до постановяването на отказ за подновяване на сертификата, но за не повече от 3 месеца.

Чл. 69. Отказите по чл. 68 ал. 10 и 11 се съобщават и подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 70. **(1)** Министърът на здравеопазването утвърждава със заповед списък на признатите натурални минерални води от Република България и списък на признатите изворни води от Република България, които отговарят на изискванията на закона и на наредбата по чл. 5. Заповедта и списъкът се обнародват в „Държавен вестник".

(2) Списъците по ал. 1 се изготвят в съответствие с формата на публикувания в „Официален вестник" на Европейския съюз Списък на признатите натурални минерални води в Европейския съюз, съгласно чл. 1, параграф 5 от Директива 2009/54/ЕО.

(3) Списъците по ал. 1 се изготвят и актуализират служебно въз основа на издадените заповеди по чл. 71, ал. 1 и чл. 73, ал. 1 и съдържат най-малко информация за:

1. името на находището – за минерални води, съответно идентификационен код и наименование на подземното водно тяло/извора – за изворните води;

2. наименование на мястото на бутилиране;

3. наименование на бизнес оператора (производител или вносител), седалище и адрес на управление, код по БУЛСТАТ/ЕИК.

Чл. 71. (1) Признаване на натурална минерална или изворна вода, добивана и бутилирана на територията на Република България, и включване в съответния списък по чл. 70, ал. 1 се извършва със заповед на министъра на здравеопазването или на оправомощен от него заместник-министър въз основа на заявление от бизнес оператор, подадено заедно със заявлението за регистрация на обект за бутилиране по реда на чл. 26, ал. 1.

(2) Заявлението по ал. 1 може да бъде изпратено и по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор и съдържа най-малко следната информация:

1. наименование на находището - за минералните води, или идентификационен код и наименование на подземното водно тяло/извора - за изворните води, и наименованието на водовземното съоръжение, от което се добива водата;

2. за натурални минерални води:

а) номер и дата на издадения от министъра на здравеопазването или от оправомощен от него заместник-министър сертификат по чл. 68, ал. 1;

б) номер и/или дата на сключен със заявителя концесионен договор за добив на минерална вода с цел бутилиране, съгласно Закона за концесиите и Закона за водите;

3. за изворни води:

а) номер и дата на издадения от министъра на здравеопазването или от оправомощен от него заместник-министър сертификат по чл. 68, ал. 1;

б) номер и дата на разрешителното за водовземане от подземни води, издадено на заявителя по реда на Закона за водите.

(3) Към заявлението по ал. 1 се прилага и проект на етикета, с който водата ще се предлага на пазара.

(4) Регионалната здравна инспекция по регистрация на обекта за бутилиране изпраща по служебен път до министъра на здравеопазването заявлението за признаване по ал. 1 с приложените към него документи и констативния протокол от извършената проверка по чл. 26, ал. 9. Предоставянето на информацията се извършва в срок до 3 работни дни от извършването на проверката, а в случай на издадени в резултат на нея предписания и заповеди – от издаването на протокола и заповедта по чл. 26, ал. 12 и 13. След вписване на обекта в регистъра по чл. 28, ал. 1 регионалната здравна инспекция уведомява Министерството на здравеопазването в срок до 3 дни от вписването.

(5) След оценка на предоставените документи по ал. 4 и при констатирано съответствие с всички приложими изисквания на закона и подзаконовите актове по неговото прилагане министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава заповед по ал. 1.

(6) При установяване на нередовности на предоставени от бизнес оператора документи по ал. 4 или констатиране на несъответствие с приложими изисквания на закона и подзаконовите актове по неговото прилагане министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър уведомява заявителя и определя срок за привеждане в съответствие, който не може да бъде по-кратък от 14 дни, като срокът по ал. 7 спира да тече.

(7) Заповедта по ал. 1 или мотивираният отказ за признаване и включване в съответния списък по чл. 70, ал. 1 се издават в срок до 20 работни дни след предоставяне на документите по ал. 4 или след отстраняване на нередовностите или несъответствията, съгласно ал. 6.

(8) Отказът по ал. 7 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

(9) Заповедта по ал. 1 се публикува на интернет страницата на Министерството на здравеопазването в срок до 3 дни от издаването ѝ.

Чл.72. (1) В срок до 3 дни от настъпване на промяна във вписани обстоятелства в списъка по чл. 70, ал. 1 бизнес операторът подава уведомление до Министерството на здравеопазването. Към уведомлението се прилагат и документи, удостоверяващи промяната, когато е приложимо.

(2) Уведомление по ал. 1 се изпраща и в случай на преустановяване на дейността по бутилиране или предлагане на пазара на водата за срок, по-дълъг от 6 месеца, и при промяна на предназначението на регистрирания по реда на чл. 26 обект за бутилиране на натурална минерална или изворна вода.

(3) Когато в уведомлението по ал. 1 се съдържат данни за настъпила промяна в обстоятелствата, посочени в заповедта за признаване на водата, които не съответстват на нормативните изисквания, бизнес операторът се уведомява за несъответствието и се определя срок за отстраняването му, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни.

(4) Министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава заповед за изменение или за отмяна на заповедта по чл. 71, ал. 1 и чл. 74, ал. 7, т. 1 при:

1. подадено уведомление по ал. 3;

2. констатирано от органа за официален контрол несъответствие между установените и включените в заповедта по чл. 71, ал. 1 и чл. 74, ал. 7, т. 1 обстоятелства;

3. несъответствия с нормативните изисквания, неотстранени в срока по ал. 3.

Чл. 73. (1) Министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава заповед за изменение или за отмяна на заповедта по чл. 71, ал. 1 и чл. 74, ал. 7, т. 1 и в случай на уведомление от компетентен орган, че:

1. концесионният договор за добив на минерална вода с цел бутилиране е прекратен или издаденото разрешително за водовземане от подземни води е отнето или е с прекратено действие – за изворна вода;

2. регистрацията по чл. 26 на обекта за бутилиране на натурална минерална или изворна вода е заличена или е изменена за съответния вид вода със заповед на директора на регионалната здравна инспекция;

3. е издадена заповед от директора на регионалната здравна инспекция за забрана за предлагане на пазара на натуралната минерална или изворната вода, в случай на настъпили трайни несъответствия между състава на водата и установеното в сертификата по чл. 68, ал. 1 и възникване на риск за здравето на хората.

(2) Заповед за отмяна на заповедта по чл. 71, ал. 1 и чл. 74, ал. 7, т. 1 се издава, когато:

1. е постановен отказ за подновяване на сертификат по чл. 68;

2. е преустановено предлагане на натуралната минерална или изворна вода на пазара за срок, по-дълъг от 6 месеца, за което бизнес операторът е изпратил уведомление до Министерството на здравеопазването, или е установено от орган за официален контрол.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 и по чл. 72, ал. 4 компетентният орган по регистрация на обекта извършва служебно промяна в регистрацията на обекта като заличава от регистрираните групи храни вида вода, за която е постановена отмяна на заповедта по чл. 71, ал. 1 и чл. 77, ал. 7, т. 1.

(4) Заповедта за отмяна по ал. 1 и 2 и чл. 72, ал. 4 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 74. (1) За признаване на натурална минерална или изворна вода, добивана на територията на трета страна, и включването ѝ в отделна част на съответния списък по чл. 70, ал. 1 бизнес операторите подават до министъра на здравеопазването заявление, в което се посочва най-малко следната информация:

1. наименование на юридическото лице – бизнес оператор, вносител на водата, седалище и адрес на управление, код по БУЛСТАТ/ЕИК;

2. наименование и адрес на чуждестранното юридическо лице - производител;

3. страна на произход и компетентен орган за признаване.

(2) Заявлението може да бъде изпратено и по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор и към него се прилагат:

1. копие от официалния документ за признаване на водата като натурална минерална или изворна, издаден от компетентния орган на страната на произход;

2. копие от официален документ, издаден от компетентния орган на страната на произход, с който се удостоверява съответствието на водата с изискванията на Директива 2009/54/ЕО;

3. заверена от компетентния орган на страната на произход програма за мониторинг и инспекция на условията при добива, бутилирането и транспортирането на водата;

4. копие от етикета, с който водата ще се предлага на пазара на територията на Република България, както и оригиналният етикет, с който се предлага в страната на произход;

5. декларация от производителя на натуралната минерална или изворна вода, че е уведомен от бизнес оператора по ал. 1, т. 1 за започването на процедура по признаване в Република България.

(3) Документът по ал. 2, т. 2 следва да е придружен с:

1. информация за наименованието, вида и основните геоложки и хидрогеоложки характеристики на подземното водно тяло и наименование на водовземното съоръжение, от което се добива водата, и за наличие на „директна тръбопроводна връзка” с предприятието за бутилиране;

2. протоколи от извършени анализи за физични, физико-химични, химични, радиологични и микробиологични качества на водата, с обхват, определен в наредбата по чл. 5; анализите следва да са извършени от лаборатории, акредитирани за обхвата на изпитванията от национален орган за акредитация, който е страна по Многостранното споразумение за взаимно признаване на Европейската организация за акредитация за съответната област или отговаря на изискванията за признаване съгласно чл. 5а, ал. 2 от Закона за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието;

3. информация за фармакологично, физиологично и клинично въздействие на минералните води (при наличие на такива данни);

4. информация за извършвана обработка на натуралната минерална или изворна вода, включително използваните методи.

(4) В случай че заявителят не може да предостави информацията по ал. 2, т. 1-3 или по ал. 3, министърът на здравеопазването определя реда и начина за удостоверяване на съответствие с изискванията за признаване на водата. Разходите за изпълнение на дейностите за удостоверяване на съответствието са за сметка на заявителя.

(5) При установяване на нередовности на документите по ал. 1-4 заявителят се уведомява и се определя 20-дневен срок за привеждане на документите в съответствие.

(6) Министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър може да удължи срока по ал. 5 общо за не повече от 3 месеца считано от датата на подаване на заявлението, когато заявителят представи обосновано искане за това.

(7) В срок до 20 работни дни от подаване на заявление по ал. 1, от отстраняване на нередовностите или от изтичане на срока по ал. 5 или 6 министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава:

1. заповед за признаване на натуралната минерална или изворна вода и включване в съответния списък по чл. 70, ал. 1, или

2. мотивиран отказ за признаване.

(8) Отказът по ал. 7, т. 2 се съобщава и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(9) Заповедта по ал. 7, т. 1 се публикува на интернет страницата на Министерството на здравеопазването в срок до 3 дни от издаването ѝ.

(10) Заповедта за признаване е валидна за срок 5 години считано от датата на издаване, като в срока на валидност, при поискване от страна на Министерството на здравеопазването, бизнес операторът предоставя доказателства за спазването на програмата по ал. 2, т. 3.

(11) Срокът на валидност на заповед за признаване може да бъде подновен в случай че бизнес операторът представи в Министерството на здравеопазването актуален документ по ал. 2, т. 2 и 3 не по-късно от 4 месеца преди изтичането на срока на валидност на заповедта.

(12) В случай че бизнес операторът не представи актуален документ по ал. 2, т. 2 или 3 в срока по ал. 11, натуралната минерална или изворна вода се заличава от съответния списък по чл. 70, ал. 1 със заповед на министъра на здравеопазването или на оправомощен от него заместник-министър.

(13) Министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава заповед за изменение или за отмяна на заповед за признаване въз

основа на подадено уведомление от производител или вносител на вода, от компетентния орган на страната, в която тя се добива, или въз основа на констатирано от орган за официален контрол несъответствие между установените и включените в заповедта по ал. 7, т. 1 обстоятелства или несъответствия с нормативните изисквания, неотстранени в определения за това срок.

(14) Заповедта по ал. 13 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 75. (1) Министърът на здравеопазването предоставя на Европейската комисия:

1. информация за признатите натурални минерални води.

2. ежегодно актуализиран списък на признатите натурални минерални води в Република България.

(2) При поискване от Европейската комисия или от държава - членка на Европейския съюз, Министерството на здравеопазването предоставя всяка приложима информация за признатите натурални минерални води, включително резултати от систематичните проверки.

Раздел II
ХРАНИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА КЪРМАЧЕТА И МАЛКИ ДЕЦА, ХРАНИ ЗА СПЕЦИАЛНИ МЕДИЦИНСКИ ЦЕЛИ И ХРАНИ, В КОИТО СА ВЛОЖЕНИ ВИТАМИНИ, МИНЕРАЛИ И НЯКОИ ДРУГИ ВЕЩЕСТВА

Чл. 76. (1) Бизнес операторите уведомяват Министерството на здравеопазването за пускане за първи път на пазара в Република България на:

1. храни за кърмачета;

2. преходни храни, произведени от белтъчни хидролизати или преходни храни, съдържащи вещества, различни от изброените в Приложение II на Делегиран регламент (ЕС) 2016/127 на Комисията от 25 септември 2015 година за допълване на Регламент (ЕС) № 609/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на специфичните изисквания за състава и предоставянето на информация за храните за кърмачета и преходните храни и по отношение на изискванията за информация, свързана с храненето на кърмачета и малки деца (ОВ, L 25 от 2 февруари 2016 г.);

3. храни за специални медицински цели.

4. храни, в които са вложени витамини, минерали и някои други вещества, съгласно Регламент (ЕО) № 1925/2006.

(2) Уведомлението по ал. 1 съдържа най-малко следната информация:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава - членка на Европейския съюз, или страна по

Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на страната;

2. адрес на обекта за производство, име или наименование и адрес на бизнес оператора, извършващ дейност в него, ако е различен от бизнес оператора по т. 1;

3. адрес на обекта за дистрибуция;

4. описание на начина на търговия от разстояние и на средствата за комуникация, които ще се използват за търговия с храни от разстояние, съдържащо информацията по чл. 64, ал. 2, когато е приложимо;

5. дата на пускане на пазара в Република България на храната по ал. 1, която не може да бъде по-рано от 14 дни от подаване на уведомлението;

6. подробно описание на предназначението на храната.

(3) Към уведомлението по ал. 1 се прилагат:

1. образец на етикета, използван за храната;

2. данни, които установяват съответствието на храните с изискванията, относно техния състав, характеристики и предназначение, както и друга информация, необходима за изготвяне на становището;

3. документ за платена такса.

(4) Министерството на здравеопазването може да изиска от производителя или вносителя да представи научно изследване и данни, които установяват съответствието на храните с изискванията към техния състав, характеристики и предназначение, както и друга информация, необходима за изготвяне на становището по ал. 5. Ако такива изследвания и данни се съдържат в научна публикация, достатъчно е да се предостави информация за нея.

(5) Министерството на здравеопазването издава становище за пускане на храната на пазара в едномесечен срок от получаване на уведомлението.

(6) В 7-дневен срок от издаването на становище по ал. 5 Министерството на здравеопазването уведомява Българската агенция по безопасност на храните.

(7) Алинеи 1-6 се прилагат и в случаите, когато храната по ал. 1 е пусната за първи път на пазара на друга държава членка, като в този случай към уведомлението до Министерството на здравеопазването се прилага и информация и документация, издадена от компетентния орган на държавата-членка, в която храната е пусната за първи път на пазара.

Чл. 77. Министерството на здравеопазването води и поддържа на интернет страницата си публичен регистър на пуснатите на пазара храни по чл.76, ал.1, който съдържа данните по чл.76, ал. 2 и се актуализира до 10-то число на следващия месец.

Раздел III

ДОБАВКИ, ЕНЗИМИ И АРОМАТИЗАНТИ В ХРАНИ И ХРАНИТЕЛНИ ДОБАВКИ И ХРАНИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА УПОТРЕБА ПРИ ИНТЕНЗИВНО МУСКУЛНО НАТОВАРВАНЕ

Чл. 78. Национален компетентен орган за целите на общата разрешителна процедура за добавките в храните, ензимите в храните и ароматизантите в храните, по смисъла на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 1331/2008 за установяване на обща разрешителна процедура за добавките в храните, ензимите в храните и ароматизантите в храните (ОВ, L 354 от 31 декември 2008 г.), е министърът на земеделието, храните и горите.

Чл. 79. (1) Бизнес оператор, който предстои да пусне на пазара в Република България за първи път хранителна добавка или храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, подава до компетентния орган за регистрация уведомление по образец.

(2) Уведомлението по ал. 1 съдържа най-малко следната информация:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава - членка на Европейския съюз, или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на страната;

2. адрес на обекта за производство, име или наименование и адрес на бизнес оператора, извършващ дейност в него, ако е различен от бизнес оператора по т. 1;

3. вид и адрес на обекта на складиране, ако е различен от този по т. 2;

4. описание на начина на търговия от разстояние и на средствата за комуникация, които ще се използват за търговия с храни от разстояние, съдържащо информацията по чл. 64, ал. 2, когато е приложимо;

5. дата на пускане на пазара в Република България на хранителната добавка/храната, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, която не може да бъде по-рано от 14 дни от подаване на уведомлението;

6. изчерпателен списък на съставките с информация за количеството на всяка от тях, използвано в хранителната добавка/храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване.

7. предназначение на хранителната добавка.

(3) Уведомлението по ал. 2 се подава в два еднакви екземпляра и към него се прилагат:

1. образец на етикета, използван за съответната хранителна добавка/храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, опаковка и листовка, използвани за предоставяне на информация и реклама;

2. образец от оригиналния етикет, в случай че продуктът не е българско производство;

3. декларация, по образец за съответствие между състава на хранителната добавка/храната предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване и информацията обявена на етикета, както и за отсъствие в състава им на вещества определени в наредбите по чл. 81.

(4) За всяка хранителна добавка/храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване се подава отделно уведомление.

(5) В случай на несъответствие на информацията по ал. 2 и 3 с нормативните изисквания, в 10-дневен срок от подаване на уведомлението, директорът на областната дирекция по безопасност на храните писмено уведомява бизнес оператора и определя срок за отстраняване на несъответствията, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни, по време на който срокът по ал. 2, т. 5, спира да тече.

(6) В 7-дневен срок от подаване на уведомлението, отстраняване на несъответствията, изтичане на срока за отстраняването им или от получаване на становище по ал. 9, компетентният орган за регистрация:

1. вписва хранителната добавка/храната, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване в регистрите по чл. 80, ал. 1 или

2. издава заповед за отказ за вписване, при неотстраняване на несъответствията в срока по ал. 5 или становище за несъответствие по ал. 10.

(7) Заповедта по ал. 6, т. 2 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването на заповедта не спира изпълнението ѝ.

(8) Хранителна добавка /храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, се пуска на пазара само, ако е вписана в регистъра по чл. 80, ал. 1.

(9) Не се допуска промяна в състава и наименованието на вписана в регистрите по чл. 80, ал. 1 хранителна добавка/храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване.

(10) При необходимост изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните изисква становище от Центъра за оценка на риска по хранителната верига, Националния център по обществено здраве и анализи, Антидопингов център, Изпълнителна агенция по лекарствата и други институции и организации, съгласно компетентностите им, относно съответствие на хранителната добавка с нормативните изисквания по отношение на състава, количеството и вида на вложените съставки и на всяка друга информация, представена с документите по ал. 3.

(11) Центърът за оценка на риска по хранителната верига, Националният център по обществено здраве и анализи, Антидопинговият център, Изпълнителната агенция по лекарствата и другите институции и организации представят становището по ал. 10 в 10-дневен срок от получаване на искането. Изпълнителният директор на

Българската агенция по безопасност на храните изпраща становището до компетентния орган за регистрация за предприемане на действия по ал. 6.

(12) При деклариране на неверни данни в декларацията по ал. 3, т. 3 бизнес операторът носи наказателна отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

Чл. 80. (1) Областните дирекции по безопасност на храните водят и поддържат регистри на подадените уведомления за хранителните добавки и храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване, пуснати на пазара по отделно, в които се вписват:

1. номер и дата на подаденото уведомление;

2. име или наименование и адрес на бизнес оператора по чл. 79, ал. 2, т. 1;

3. адрес на обекта за производство, име или наименование и адрес на бизнес оператора, извършващ дейност в него;

4. вид и адрес на обекта за складиране, ако е различен от този по т. 2;

5. наименование на хранителната добавка/храната, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване;

6. състав на хранителната добавка/храната, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване;

7. предназначение на хранителната добавка;

8. дата на пускане на пазара;

9. номер и дата на заповед за заличаване на регистрацията.

(2) Българската агенция по безопасност на храните поддържа на интернет страницата си публичен национален регистър на хранителните добавки и храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване, пуснати на пазара, който съдържа данните от регистрите на областните дирекции по безопасност на храните и се актуализира до 10-то число на следващия месец.

(3) Заличаване от регистъра на хранителните добавки и храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване, пуснати на пазара, се извършва със заповед на директора на бластната дирекция по безопасност на храните:

1. при прекратяване на дейността по производство и търговия с вписана в регистъра хранителна добавка/храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, по писмено искане на оператора;

2. при неизпълнение на принудителна административна мярка по чл. 32, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за управление на хранителната верига;

3. в случаите по чл. 79, ал. 8.

Чл. 81. Министърът на здравеопазването и министърът на земеделието, храните и горите, съгласувано с министъра на младежта и спорта, определят с наредби:

1. изискванията към хранителните добавки;

2. хранителните вещества (витамините и минералите), които могат да се влагат при производството на хранителни добавки;

3. субстанции с хранителен или физиологичен ефект, които могат да се влагат при производството на хранителни добавки;

4. критериите за чистота на хранителните вещества, предназначени за влагане в хранителни добавки;

5. информацията, която трябва да се отбелязва при етикетиране на хранителните добавки;

6. растения и части от растения, които не могат да се влагат в хранителните добавки;

7. вещества, които не могат да се влагат в хранителните добавки;

8. изискванията към храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване.

Раздел IV
ГЕНЕТИЧНОМОДИФИЦИРАНИ ХРАНИ

Чл. 82. (1) Пускане на пазара на генетично модифицирани храни, ГМО за използване във или като храни и храни, съдържащи съставки, произведени от ГМО, се извършва след получаване на разрешение от Европейската комисия по реда на Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 година относно генетично модифицираните храни и фуражи (ОВ L 268, 18 октомври 2003 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1829/2003" и Регламент за изпълнение (ЕС) № 503/2013 на Комисията от 3 април 2013 година относно заявленията за разрешение за генетично модифицирани храни и фуражи в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета и за изменение на регламенти (ЕО) № 641/2004 и (ЕО) № 1981/2006 на Комисията (ОВ L 157, 8 юни 2013г.), наричан по нататък „Регламент за изпълнение (ЕС) № 503/2013" и при спазване на определените в разрешението условия.

(2) Национален компетентен орган, по смисъла на чл. 5 от Регламент (ЕО) № 1829/2003, е министърът на земеделието, храните и горите.

Чл. 83. (1) Бизнес оператор, който желае да пусне на пазара генетично модифицирани храни, ГМО за използване в или като храни и храни, съдържащи съставки, произведени от ГМО, подава писмено заявление в Министерството на земеделието, храните и горите или до национален компетентен орган на друга държава членка за получаване на разрешение.

(2) Заявлението по ал. 1 се изготвя и представя при спазване на правилата, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) № 503/2013 и Регламент (ЕС) № 641/2004

(3) Към заявлението се прилага документ за платена такса в размер, определен с тарифата по чл. 113, ал. 1.

(4) Заявлението по ал. 1, може да включва и искане за пускане на генетично модифициран фураж или ГМО за използване в или като фураж.

(5) Министерството на земеделието, храните и горите в 14-дневен срок информира заявителя за получаването на заявлението, като изрично посочва датата на получаване. При необходимост министерството изисква от заявителя в 14-дневен срок да допълни или коригира информацията, съдържаща се в заявлението.

(6) В 7-дневен срок от установяване на пълнотата на заявлението, Министерството на земеделието, храните и горите го изпраща, заедно с приложените към него документи, на Европейския орган по безопасност на храните, за което информира заявителя.

(7) При поискване от страна на Европейския орган по безопасност на храните:

1. Центърът за оценка на риска по хранителната верига, съгласно чл. 6, параграф 3, буква „б" от Регламент (ЕО) № 1829/2003, изготвя оценка за безопасността на храната, в съответствие с Регламент (ЕО) № 178/2002;

2. Министерството на земеделието, храните и горите, съгласно чл. 6, параграф 3, буква „в" от Регламент (ЕО) № 1829/2003, изготвя оценка на риска за околната среда, по реда на чл. 66 от Закона за генетично модифицираните организми.

Чл. 84. Министерството на земеделието, храните и горите поддържа информация за съдържанието на регистъра по чл. 28 от Регламент (ЕО) № 1829/2003 на своята интернет страница.

Чл. 85. (1) В допълнение към изискванията по чл. 19 за етикетиране на храни, лицата по чл. 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1829/2003, са длъжни да спазват изискванията за етикетиране на генетично модифицирани храни, ГМО за използване в или като храни и храни, съдържащи съставки, произведени от ГМО, определени в Регламент (ЕО) № 1829/2003.

(2) В допълнение към изискванията по ал. 1, лицата по чл. 3, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1830/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 година относно проследяването и етикерането на ГМО и проследяването на храни и фуражи от генетично модифицирани продукти и за изменение на Директива 2001/18/ЕО (ОВ L 268, 18.10.2003), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1830/2003", са длъжни да изпълняват изискванията за проследимост и етикетиране на генетично модифицирани храни, ГМО за използване във или като храни и храни, съдържащи съставки, произведени от ГМО, определени в него.

(3) В случай че храната съдържа или се състои от ГМО в съотношение над допустимата прагова норма, определена в Регламент (ЕО) № 1830/2003, видът, количественото съдържание, уникалният идентификатор на ГМО и думите „Съдържа

ГМО" задължително се изписват на опаковката с размер не по-малък от 25 на сто от опаковката, с главни букви, с контрастен на останалата част от текста цвят.

(4) Храните могат да носят етикет „БЕЗ ГМО", ако са произведени, съгласно добра производствена практика, гарантираща пълното отсъствието на всички съставки и добавки, съдържащи или произведени от ГМО.

(5) Добрите производствени практики за произведено „БЕЗ ГМО", се разработват от браншовите организации и съюзи и се одобряват от министъра на земеделието, храните и горите.

(6) Бизнес операторите по ал. 1 са длъжни да имат въведени система и процедури за:

1. съхраняване на информацията по ал. 4;

2. идентифициране на операторите, от които са закупили и на които са продали храните, с цел грантиране на проследимостта.

(7) Информацията обменяна между бизнес операторите, при пускане на пазара генетично модифицирана храна, ГМО за използване в или като храна или храна, съдържаща съставки, произведени от ГМО, включва: резултати от лабораторни анализи за това, че храната съдържа, състои се или е произведена от ГМО, както и уникалния идентификатор на ГМО в придружаващите партидата документи или върху етикета на продукта. Тази информация се предоставя на всеки един от следващите етапи от дистрибуцията на храните на пазара.

(8) При етикетирането на генетично модифицирана храна, ГМО за използване в или като храна или храна, съдържаща съставки, произведени от ГМО в допълнение към общите изисквания за етикетирането се спазват и специфичните правилата разписани в чл. 4, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 1830/2003 и чл. 13 от Регламент (ЕО) № 1829/2003.

(9) Информацията по ал. 5 се съхранява 5 години след сключването на всяка сделка.

Чл. 86. Бизнес операторите вземат проби с цел да гарантират, че произведените от тях храни са в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1829/2003. Периодичността на вземане на пробите се определя във внедрената система за управление на безопасността на храните, съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедури, основани на принципите на системата HACCP, съгласно чл. 5 от Регламент (ЕО) № 852/2004.

Чл. 87. Забранява се влагането на продукти и съставки, които се състоят, съдържат или са произведени от ГМО, при производството на храни предназначени за кърмачета и малки деца.

Раздел V
ХРАНИ, ОБЛЪЧЕНИ С ЙОНИЗИРАЩО ЛЪЧЕНИЕ

Чл. 88. (1) Облъчване на храни с йонизиращо лъчение се извършва само от лица, регистрирани за извършване на този вид дейност от министъра на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър.

(2) Облъчването на всеки отделен вид храна се извършва след издаване на отделно разрешение за това от министъра на здравеопазването или от оправомощен от него заместник-министър.

Чл. 89. (1) Облъчване на храни с йонизиращо лъчение се разрешава, когато има основателна технологична необходимост за това, няма опасност за здравето и е от полза за крайния потребител.

(2) С йонизиращо лъчение могат да се обработват само храни, които са включени в списъка на Европейския съюз за храни и хранителни съставки, които могат да бъдат обработени с йонизиращо лъчение, съгласно Директива 1999/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 февруари 1999 година за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно храните и хранителните съставки, които са обработени с йонизиращо лъчение и Директива 1999/3/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 февруари 1999 година относно съставянето на списък на Общността за храни и хранителни съставки, които са обработени с йонизиращо лъчение.

(3) Облъчването на храни може да бъде използвано само с цел:

1. намаляване опасността от хранителни заболявания чрез унищожаване на болестотворни организми;

2. намаляване развалата на храните чрез забавяне или спиране на процесите на гниене и унищожаване на гнилостните микроорганизми;

3. намаляване загубите при съхранение на храните чрез забавяне на зреенето, прорастването или покълването;

4. премахване на организмите, вредни за растенията и за храните от растителен произход.

Чл. 90. (1) За регистрация за извършване на дейност „облъчване на храни с йонизиращо лъчение" може да кандидатства дееспособно физическо лице или юридическо лице, регистрирано в Република България, което подава до министъра на здравеопазването заявление по образец. Заявлението съдържа:

1. име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лицата, регистрирани в Република България, а за лицата, регистрирани в друга държава-членка на Европейския съюз, или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство - документ за

еквивалентна регистрация, съгласно законодателството на държавата, както и адрес на обекта;

2. данни за регистрационния номер на лицензията за използване на източници на йонизиращо лъчение по чл. 15, ал. 3, т. 2 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия;

3. информация за вида на източника на йонизиращо лъчение;

4. стандартизирани методи за определяне на общата средна погълнатата доза на полето и в облъчената храна.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилага списък на съответните храни по чл. 89, ал. 2, които ще се обработват с йонизиращо лъчение.

(3) При установяване на непълноти и несъответствия в представените документи по ал. 1 и 2 или при необходимост от представяне на допълнителна информация, заявителят се уведомява писмено в срок до 14 дни от подаване на заявлението, като се определя срок за отстраняването на несъответствията, който не може да бъде по-кратък от десет работни дни. При неотстраняване на несъответствията в определения срок заявлението не се разглежда.

(4) В 14-дневен срок от постъпване на заявлението, съответно от изтичане на срока по ал. 3, министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава:

1. заповед за регистрация или

2. мотивиран отказ за регистрация.

(5) Отказът за регистрация подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) Регистрацията за облъчване на храни с йонизиращо лъчение има срок на действие, равен на срока на действие на лицензията по чл. 15, ал. 3, т. 2 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия. За извършената регистрация на лицето се издава удостоверение в срока по ал. 4.

(7) Регистрацията се прекратява при:

1. смърт на физическото лице, съответно заличаване на юридическото лице от Търговския регистър;

2. отнемане, прекратяване или изтичане на срока на лицензията по ал. 1, т. 2;

3. системно нарушаване на изискванията на закона от регистрираното лице;

4. установяване, че регистрираното лице е предоставило неверни сведения, които са послужили като основание за извършване на регистрацията;

5. искане на регистрираното лице.

(8) В случаите на ал. 7, т. 3 и 4 на лицата се налагат и предвидените по този закон административни наказания или имуществени санкции.

(9) За извършената регистрация и издадените удостоверения Министерството на здравеопазването води и поддържа публичен регистър, който публикува на интернет страницата си. В регистъра се вписват:

1. данни за лицето;

2. срокът на регистрацията;

3. данните по ал. 1, т. 4;

4. дата и основание за прекратяване на регистрацията.

(10) Министърът на здравеопазването уведомява писмено министъра на земеделието, храните и горите за извършените и прекратените регистрации.

(11) Министърът на здравеопазването съгласувано с министъра на земеделието, храните и горите издава наредба за условията и реда за обработката на храни с йонизиращо лъчение и за изискванията към тези храни.

Чл. 91. (1) Разрешение за облъчване на храна по чл. 89, ал. 2 се издава от министъра на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър за всеки конкретен случай на облъчване на храна.

(2) За получаване на разрешение за облъчване на храна бизнес операторът подава до Министерството на здравеопазването заявление, което съдържа:

1. вида на храната, която ще бъде облъчвана;

2. обекта, в който ще се извърши облъчването;

3. обосновка за необходимостта и целта на облъчването.

(3) Към заявлението по ал. 2 се прилага декларация дали храната или част от нея преди това е била подлагана на облъчване.

(4) Разрешението за облъчване на храна или отказ за това се издава в 14-дневен срок от подаване на заявлението.

(5) Министърът на здравеопазването уведомява писмено министъра на земеделието, храните и горите за издадените разрешения за облъчване на храна.

(6) Отказът подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Раздел VI

ПУШИЛНИ АРОМАТИЗАНТИ, ИЗПОЛЗВАНИ ИЛИ ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ВЛАГАНЕ В ИЛИ ВЪРХУ ХРАНИ

Чл. 92. (1) Бизнес оператор, който желае да пусне на пазара първичен пушилен кондензат или първична катранова фракция в списъка на Европейския съюз по чл. 6, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 2065/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 10 ноември 2003 година относно пушилни ароматизанти, използвани или предназначени за влагане в или върху храни (ОВ L 309, 26 ноември 2003 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 2065/2003“, подава писмено заявление до Министерство на земеделието, храните и горите за получаване на разрешение.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа данните по чл. 6, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 2065/2003.

(3) Министерството на земеделието, храните и горите уведомява писмено заявителя в 14-дневен срок от получаване на заявлението, като посочва датата на получаване.

(4) Министерството на земеделието, храните и горите незабавно информира и изпраща за становище заявлението по ал. 1, както и всяка друга допълнителна информация, предоставена от заявителя, на Европейския орган по безопасност на храните, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 2065/2003.

Чл. 93. (1) Изменение, временно прекратяване и отнемане на разрешение се извършват по реда на Регламент (ЕО) № 2065/2003.

(2) Разрешението се подновява на 10-годишен период, като не по-късно от 18 месеца преди изтичането на срока му на валидност бизнес операторът трябва да изпрати заявление до Европейската комисия. Продължаването на действието на разрешението се извършва по реда, определен в Регламент (ЕО) № 2065/2003.

Раздел VII
НОВИ ХРАНИ

Чл. 94. Национален компетентен орган по смисъла на чл. 4 от Регламент (ЕО) № 258/1997 на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 1997 година относно нови храни и нови хранителни съставки, наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 258/1997", е министърът на земеделието, храните и горите.

Чл. 95. (1) Бизнес оператор, който желае да пусне на пазара нова храна, подава заявление до Министерството на земеделието, храните и горите и до Европейската комисия, което съдържа информацията, посочена в чл. 6, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 258/1997.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилага документ за платена такса за извършване на оценка на риска в размер, определен с тарифата по Закона за Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

(3) В срок до 5 работни дни от подаване на заявлението в Министерство на земеделието, храните и горите се извършва проверка на пълнотата на заявлението и приложените документи и при установени непълноти се уведомява бизнес оператора по ал. 1, като се определя срок за отстраняването им, който не може да бъде по-кратък от 10 работни дни.

(4) В срок до 5 работни дни след получаване на заявлението или отстраняване на непълнотите Министерството на земеделието, храните и горите изпраща заявлението и досието до Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

(5) Центърът за оценка на риска по хранителната верига извършва първоначална оценка на заявленията за разрешение за пускане на пазара на нови

храни, съгласно изискванията и в срока, определен в чл. 6, параграф 2 - 4 на Регламент (ЕО) № 258/1997.

(6) За извършената оценка Центърът за оценка на риска по хранителната верига изготвя мотивиран доклад със заключение относно съответствието на продукта с изискванията на чл. 3, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 258/1997 и го изпраща в срок до 5 работни дни до Министерството на земеделието, храните и горите.

(7) Министерството на земеделието, храните и горите изпраща на Европейската комисия докладът за извършената оценка, съгласно изискванията на чл. 6, параграф 4 на Регламент (ЕО) № 258/1997.

Глава четвърта
ХРАНИТЕЛНО БАНКИРАНЕ И БЕЗВЪЗМЕЗДНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ХРАНИ

Чл. 96. (1) Хранителното банкиране е механизъм за приемане, съхранение и предоставяне на хранителни продукти от юридически лица с нестопанска цел в обществена полза с цел осигуряване на хранително подпомагане на нуждаещи се лица.

(2) Хранително банкиране по този закон може да се извършва само от лица, получили разрешение за оператор на хранителна банка.

(3) Разрешенията за оператор на хранителна банка се издават от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните

Чл. 97. (1) Дейностите по хранително банкиране са:

1. безвъзмездно предоставяне на храни от производители и търговци на храни;

2. складиране, съхранение и/или разфасоване и опаковане на дарените храни;

3. безвъзмездно предоставяне на дарените храни на нуждаещи се лица при спазване на изискванията за контрол и безопасност на храните по този закон.

(2) Списъкът на храните, обект на хранително банкиране, се утвърждава със заповед на министъра на земеделието, храните и горите, след съгласуване с министъра на финансите, по мотивирано предложение на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните. Заповедта и списъкът се публикуват на интернет страниците на Министерството на земеделието, храните и горите и Българската агенция по безопасност на храните.

(3) Списъкът по ал. 2 съдържа и информация за сроковете, от и до които могат да се даряват храните, преди изтичане на срока на годност или трайност на съответната храна.

(4) Операторите осъществяващи хранително банкиране, получили разрешение по този закон, осигуряват и контролират спазването на нормативните изисквания към безвъзмездно получените от тях храни.

(5) Българската агенция по безопасност на храните извършва контрол върху операторите осъществяващи хранително банкиране по отношение безопасността на получаваните и даряваните храни.

(6) Министърът на труда и социалната политика утвърждава със заповед списък на групите нуждаещи се лица и на лицата, които предоставят социални услуги, на които операторите осъществяващи хранително банкиране могат да предоставят дарените храни. Заповедта и списъкът се публикуват на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика.

Чл. 98. Разрешение на оператор осъществяващ хранително банкиране може да бъде издадено на лице, което отговаря едновременно на следните условия:

1. е юридическо лице с нестопанска цел, определено за осъществяване на общественополезна дейност и вписано в Централния регистър при Министерството на правосъдието по чл. 45, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел;

2. няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения;

3. разполага със собствени или наети обекти и/или площи в обекти за извършване на дейностите по хранително банкиране, които отговарят на хигиенните и/или на ветеринарно-санитарните изисквания, определени с нормативен акт и са регистрирани по реда на чл. 26;

4. обектите по т. 3 са разположени на територията на не по-малко от 20 на сто от областите в страната;

5. разполага със собствени и/или наети транспортни средства, когато това е необходимо за извършване на дейностите по хранително банкиране, които отговарят на изискванията за транспортиране на храни съгласно този закон;

6. разполага със собствена мрежа или мрежа от партньорски организации за безвъзмездно предоставяне на храни;

7. използва система за отчетност, която позволява органите на Българската агенция по безопасност на храните и органите по приходите на Националната агенция за приходите да извършват контрол на дарените, складираните и предоставените храни, включително по дарители, идентифицирани с единен идентификационен код по БУЛСТАТ.

Чл. 99. (1) За издаване на разрешение за оператор осъществяващ хранително банкиране се подава писмено заявление до изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа данните по чл. 26, ал. 2, както и данни за вида на храните, които ще се получават, складират и предоставят.

(3) Към заявлението по ал. 1 се прилагат следните документи:

1. удостоверение за наличие или липса на задължения по чл. 87, ал. 6 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

2. документ за собственост или договор за наем на помещенията и/или площите по чл. 98, т. 3 и копие от удостоверението за регистрация на обект по реда на чл. 26;

3. ръководство за потребителя за използваната система за отчетност;

4. план за извършване на дейността, който съдържа информация за:

а) дейностите по хранително банкиране, които ще бъдат извършвани;

б) годишния прогнозен обем на получените и безвъзмездно предоставени храни;

в) максималния складов капацитет за съхраняване на безвъзмездно получените храни - по видове храни;

г) начина на унищожаване на недарените храни в рамките на срока на годност или трайност;

5. финансова обосновка за източниците на финансиране и осигуряване на необходимите средства за осъществяване на дейностите по хранително банкиране, включително за унищожаване на дарени храни, които не са безвъзмездно предоставени от оператор осъществяващ хранително банкиране на нуждаещи се лица;

6. декларация, че лицето не е в производство по прекратяване по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Чл. 100.(1) Заявлението по чл. 99, ал. 1 се разглежда от оправомощени от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните длъжностни лица.

(2) При установяване на нередовност в заявлението по чл. 99, ал. 1 със съобщение се указва на лицето да отстрани допуснатите нередовности в 14-дневен срок от получаване на съобщението.

(3) Когато нередовностите не са отстранени в срока по ал. 2, заявлението се връща на лицето и производството се прекратява с решение на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

(4) В 30-дневен срок от постъпване на заявлението, съответно от отстраняване на нередовностите в него изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните издава или мотивирано отказва издаването на разрешение.

(5) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ.

(6) Решенията по ал. 3 и 4 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) В случаите на отказ заявителят може да подаде ново заявление за издаване на разрешение не по-рано от 90 дни от постановяване на решението за отказ, съответно от влизането в сила на съдебното решение, с което жалбата е отхвърлена като неоснователна.

Чл. 101. Изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните отказва издаването на разрешение, когато:

1. заявителят е предоставил неверни данни или документи с невярно съдържание, които са от значение за издаване на разрешението;

2. заявителят не отговаря на условията за издаване на разрешение.

Чл. 102. (1) Разрешението за оператор осъществяващ хранително банкиране се издава за срок до 5 години.

(2) Разрешението по ал. 1 съдържа:

1. наименование на органа, който го издава;

2. наименование и регистрационен номер на акта;

3. правни и фактически основания за издаване на акта;

4. наименование, седалище, адрес на управление и единен идентификационен код на лицето;

5. срок на разрешението;

6. обекти, чрез които ще се извършва дейността;

7. дата на влизане в сила на разрешението.

Чл. 103. Лице, получило разрешение за оператор осъществяващ хранително банкиране, е длъжно да уведоми изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните за всички промени в обстоятелствата, при които е издадено разрешението, в 14-дневен срок от настъпването им, като представи необходимите документи.

Чл. 104. (1) В Българската агенция по безопасност на храните се поддържа публичен регистър на издадените разрешения за оператори осъществяващи хранително банкиране.

(2) Изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните определя със заповед лицата, които поддържат регистъра на издадените разрешения за оператори осъществяващи хранително банкиране.

(3) Регистърът по ал. 1 се води, като се създава компютърна база данни и досиета за лицата, включващи обстоятелствата, подлежащи на вписване.

(4) На вписване подлежат само предвидените в чл. 105, ал. 1 обстоятелства и последвалите промени в тях.

(5) Вписванията в регистъра се извършват въз основа на решенията на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

(6) Вписването на обстоятелствата за съответното лице се извършва въз основа на данните, съдържащи се в документите, представени пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните или служебно събрани от него.

(7) За всяко подлежащо на вписване в регистъра лице в компютърната база данни се създава електронно досие с уникален код, в което се извършват предвидените вписвания.

(8) За всяко подлежащо на вписване в регистъра лице се открива досие за всяко отделно разрешение, в което по реда на постъпването се подреждат всички отнасящи се до него документи, както и актовете на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

(9) Информацията, която подлежи на вписване в регистъра, се актуализира в 14-дневен срок след постъпване на уведомлението по чл. 103.

Чл. 105. В регистъра по чл. 104, ал. 1 се вписват:

1. наименованието на юридическото лице с нестопанска цел, определено за осъществяване на общественополезна дейност;

2. единният идентификационен код по БУЛСТАТ;

3. датата на постъпване на заявлението за издаване на разрешение;

4. датата и номерът на решението, въз основа на което се издава разрешението;

5. датата и номерът на решението, с което изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните изменя или допълва издаденото разрешение;

6. видът и адресът на обектите, чрез които ще се извършва дейността;

7. наложените имуществени санкции и принудителни мерки.

Чл. 106. (1) Срокът на разрешението за оператор осъществяващ хранително банкиране се удължава с нов срок до 5 години, ако лицето е направило писмено заявление за това най-малко 6 месеца преди изтичането на срока на разрешението и отговаря на изискванията по чл. 98.

(2) В производството по удължаване на срока на разрешението се прилагат съответно редът и сроковете за подаване и разглеждане на заявленията за издаване на разрешение.

Чл. 107. (1) Действието на издадено разрешение за оператор осъществяващ хранително банкиране се прекратява с решение на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните в следните случаи:

1. при изтичане на срока на разрешението;

2. по искане на оператор осъществяващ хранително банкиране, включително при прехвърляне на имуществото, с което се осъществява дейността по хранително банкиране;

3. при системно възпрепятстване на дейността на контролните органи;

4. ако оператор осъществяващ хранително банкиране не започне да извършва дейност в срок 12 месеца от влизането в сила на разрешението;

5. когато оператор осъществяващ хранително банкиране престане да отговаря на условията, при които е издадено разрешението;

6. когато оператор осъществяващ хранително банкиране е наложена имуществена санкция с влязло в сила наказателно постановление за повторно нарушаване на разпоредбите на този закон и/или на Закона за данък върху добавената стойност;

7. при прекратяване на юридическото лице с нестопанска цел.

(2) Производството по прекратяване на действието на разрешение започва по мотивирано решение на компетентния орган или по писмено искане на оператор осъществяващ хранително банкиране.

(3) Операторът осъществяващ хранително банкиране подава искане за прекратяване на действието на разрешението, което съдържа:

1. наименованието, седалището, адреса на управление и идентификационния код по БУЛСТАТ на заявителя;

2. регистрационния номер на разрешението;

3. обосновка на искането прекратяване.

(4) Към искането се прилагат документи, доказващи основанието за прекратяване.

(5) Когато изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните започва производство за прекратяване на действието на издадено разрешение, на оператор осъществяващ хранително банкиране се изпраща писмено съобщение, като в него изрично се посочват основанията за прекратяване. Операторът осъществяващ хранително банкиране може да представи писмено становище по основанията за прекратяване на действието на разрешението в 14-дневен срок.

(6) Решението за прекратяване на действието на разрешението може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Лице, на което е прекратено разрешението за оператор осъществяващ хранително банкиране по решение на компетентния орган, не може да кандидатства за издаване на ново разрешение за същата дейност за срок от две години.

Чл. 108. Лицата по чл. 98 не дължат такса при регистрацията.

Чл. 109. Специфичните изисквания за безвъзмездно предоставяне на храни от лицата по чл. 98, извършването на дейности по хранително подпомагане на нуждаещи се лица, посредством метода за хранително банкиране и контрола върху тази дейност, се определят с наредба на Министерския съвет.

Глава пета
ОФИЦИАЛЕН КОНТРОЛ ВЪРХУ ХРАНИТЕ
Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 110. Българската агенция по безопасност на храните осъществява:

1. официален контрол върху храните на всички етапи на производство, преработка и дистрибуция, с изключение на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води;

2. официален контрол за оценка на съответствието на храните с изискванията на национални, утвърдени или браншови стандарти, когато е заявена претенция за тяхното спазване;

3. контрол за съответствие на храните с изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007, Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни (ОВ, L 343 от 14 декември 2012 г.), Регламент за изпълнение (ЕС) № 543/2011 на Комисията от 7 юни 2011 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на секторите на плодовете и зеленчуците и на преработените плодове и зеленчуци (ОВ, L 146 от 1 юни 2011 г.), съгласно правомощията, дадени и от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз;

4. официален контрол върху материали и предмети, предназначени за контакт с храни на всички етапи.

Чл. 111. Регионалните здравни инспекции към Министерство на здравеопазването извършват официален контрол върху бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води на всички етапи на производство, преработка и дистрибуция, включително и в обектите по чл. 75, ал. 1.

Чл. 112. Официалният контрол върху храните на всички етапи се извършва съгласно изискванията на Закона за управление на хранителната верига.

Чл. 113. (1) За издаване на необходимите документи по закона и за извършване на официален контрол в областта на храните и върху бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, се събират такси в размер, определен с тарифите по чл. 3, ал. 4 от Закона за Българската агенция по безопасност на храните и чл. 46 от Закона за здравето.

(2) За извършване на услуги на физически и юридически лица, осъществяващи дейности по реда на закона, извън тези по ал. 1, се заплащат цени по

утвърден от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните ценоразпис.

Чл. 114. (1) Производство на храни по национални стандарти - БДС се извършва след издаване на удостоверение от министъра на земеделието, храните и горите за съответствие на храните с качествата и характеристиките, заложени в съответния национален стандарт – БДС, по утвърдена от него процедура.

(2) Министерството на земеделието, храните и горите води и поддържа публичен регистър на издадените удостоверения по ал. 1, който публикува на интернет страницата си.

(3) Регистърът по ал. 2 съдържа:

1. име или наименование и седалище на производителя;

2. адрес на предприятието;

3. номер на удостоверение за съответствие на продукта по чл. 63, ал. 3 от Закона за марките и географските означения, издадено от министъра на земеделието, храните и горите;

4. номер на удостоверение за съответствие на продукта с качествата и характеристиките на стандарта, издадено от директора на областната дирекция по безопасност на храните;

5. номер на заявление от производител за издаване на удостоверение по чл. 63, ал. 3 от Закона за марките и географските означения до директора на областната дирекция по безопасност на храните;

6. номер на доклад на комисията, определена със заповед на директора на областната дирекция по безопасност на храните.

Чл. 115. Министърът на земеделието, храните и горите обезсилва със заповед удостоверенията по чл. 114, ал. 1 при системни несъответствия на качествата и характеристиките на храните с установените в съответния национален стандарт - БДС.

Чл. 116. (1) Официален контрол върху храни, произведени по утвърдени и браншови стандарти и обозначаването за съответствие с тях, се извършва по процедури, утвърдени от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

(2) Българската агенция по безопасност на храните води и поддържа публичен списък на бизнес операторите, които произвеждат храни по утвърдени и браншови стандарти, който публикува на интернет страницата си.

Раздел II

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЛАБОРАТОРНА ДЕЙНОСТ

Чл. 117. (1) Определянето на официалните лаборатории, в които се извършва анализ на проби храни, взети за целите на официалния контрол и на националните референтни лаборатории за изпитване на храни се осъществява съгласно чл. 47 и чл. 48 от Закона за управление на хранителната верига.

(2) Определянето на лабораториите по ал. 1 се извършва по процедури, утвърдени от министъра на земеделието, храните и горите по предложение на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

Чл. 118. Условията и редът за вземане на проби от храни и изискванията към методите за анализ, използвани за целите на официалния контрол, се определят с наредби на министъра на земеделието, храните и горите и министъра на здравеопазването, в случаите, когато няма пряко приложимо законодателство на Европейския съюз.

Чл. 119. (1) Бизнес операторите имат право да искат контролна експертиза в срок до 3 работни дни от получаване на съобщение за резултата от изпитването на взетите проби и заключенията на контролните органи. Всички разходи по провеждане на контролната експертиза са за сметка на бизнес операторите.

(2) Резултатът от изпитване, извършено от национална референтна лаборатория, референтна лаборатория на друга държава-членка или референтна лаборатория на Европейския съюз, е окончателен.

Глава шеста
ВЪВЕЖДАНЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ИЗНОС НА ХРАНИ

Чл. 120. (1) Въвеждането в Европейския съюз на храни се осъществява в съответствие с изискванията на глава трета, раздел II от Закона за управление на хранителната верига.

(2) При въвеждане на храни, съдържащи или състоящи се от ГМО, когато в законодателството на Европейския съюз са предвидени изисквания за контрол на ГМО, лицето, отговорно за партидата, представя в придружаващите я документи информация за вида и количественото съдържание на ГМО.

Чл. 121. (1) По искане на износител Българската агенция по безопасност на храните издава сертификат за износ на произведени в страната храни от неживотински произход и материали и предмети, предназначени за контакт с храни, който удостоверява, че продуктите и стоките са пуснати на пазара в съответствие с изискванията на националното законодателство и се дистрибутират свободно на територията на страната, ако страната за която се изнасят храните изисква това.

(2) Редът и начинът за издаване на сертификат по ал. 1, се определят с процедура, утвърдена от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

Чл. 122. Министерството на здравеопазването издава здравен сертификат за износ на бутилирани води, предназначени за питейни цели по реда на чл. 37 от Закона за здравето.

Глава седма

Раздел I

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ПО ХРАНИТЕ

Чл. 123. (1) Създава се Национален съвет по храните (Национален съвет) като постоянен консултативен орган към министъра на земеделието, храните и горите, който координира държавната политика в сектор храни, за гарантиране на устойчивото му развитие.

(2) Председател на Националния съвет е министърът на земеделието, храните и горите, който със заповед определя състава му.

(3) В състава на Националния съвет влизат:

1. министърът на здравеопазването;

2. министърът на икономиката;

3. министърът на околната среда и водите,

4. министърът на труда и социалната политика,

5. министърът на образованието и науката,

6. изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните;

7. директорът на Центъра за оценка на риска по хранителната верига;

8. председателят на Националното сдружение на общините;

9. по един представител на ректорите на Тракийския университет, Лесотехническия университет и Университета по хранителни технологии;

10. по един представител на представителните сдружения за защита на потребителите.

11. по един представител на браншовите организации в секторите по класификация на икономическите дейности (КИД), както следва:

а) код 10.1 - Производство и преработка на месо; производство на месни продукти, без готови ястия;

б) код 10.2 - Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия;

в) код 10.3 - Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, без готови ястия;

г) код 10.4 - Производство на растителни и животински масла и мазнини;

д) код 10.5 - Производство на мляко и млечни продукти;

е) код 10.6 - Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти;

ж) код 10.7 - Производство на хлебни и тестени изделия;

з) код 10.8 - Производство на други хранителни продукти (захар, какао, шоколадови и захарни изделия,преработени чай и кафе, хранителни подправки и овкусители, диетични храни, хранителни добавки и т.н.);

и) код 10.12 - Производство и преработка на месо от домашни птици;

й) код 11.0 - 11.01,11.02,11.03 и 11.04 - Производство на напитки (спиртни напитки, вина от грозде, други ферментирали напитки и т.н.);

к) код 11.05 и 11.06 - Производство на пиво и производство на малц;

л) код 11.07 - Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води;

м) код 47.2 - Търговия на дребно в специализирани магазини с хранителни стоки и напитки;

н) код 56.1. и 56.2 - Ресторанти и заведения за бързо обслужване; услуги по приготвяне и доставяне на храна.

(4) Съветът избира двама заместник-председатели, единият от които е представител на браншовите организации.

(5) Право на участие в заседанията на Националния съвет със съвещателен глас, при обсъждане на въпроси от тяхната компетентност, имат:

1. изпълнителният директор на Националната агенция по приходите;

2. директорът на Агенция Митници;

3. изпълнителният директор на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средни предприятия;

4. председателят на Националния статистически институт;

5. председателят на Комисията за защита на потребителите;

6. директорът на Националния център за обществено здраве и анализи;

7. изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури.

(6) Браншови организации, които не попадат в секторите по ал. 3, т. 11, но отговарят на критериите по чл. 126, ал. 1, т. 2 и т. 3, имат право да участват в заседания на Националния съвет със съвещателен глас.

(7) Сдружения на потребители, които отговарят на критериите по чл. 170, ал. 1 от Закона за защита на потребителите, имат право да участват в заседания на Националния съвет със съвещателен глас.

(8) Всеки от членовете на Националния съвет може да делегира задължението си на друг член на съвета или на друго лице за участие в заседанията му чрез изрично пълномощно.

Чл. 124. Министърът на земеделието, храните и горите издава правилник, с който се определят организацията на дейността на Националния съвет, редът за вземане на решения, кворумът и мнозинството, както и редът за избор на заместник-председателите.

Чл. 125. (1) Националният съвет има следните функции:

1. прави предложения и консултира провеждането на интегрирана държавна политика в областта на храните;

2. изразява писмено становище относно проекти за нормативни актове на база анализ на оценка на въздействието им;

3. изразява писмено становище по проекти за рамкови позиции и въпроси, поставяни от Европейските институции;

4. утвърждава браншови ръководства за добри производствени, търговски и хигиенни практики и за въвеждане, прилагане и поддържане на постоянна процедура или процедури, основаващи се на принципите на системата HACCP при производството, преработката и дистрибуцията на храни.

5. приема ежегоден доклад за състоянието на сектора, включващ предложения за мерки за провеждане на интегрирана държавна политика;

6. консултира изготвянето на национални политики за:

а) безопасен и здравословен начин на живот и балансирано хранене;

б) детско/младежко образование в подкрепа на активния и здравословен начин на живот;

в) привличане на млади специалисти и укрепване компетенциите на заетите в сектора;

г) подобряване информираността на потребителите;

д) насърчаване реализацията на храни.

7. изразява становище по годишния аграрен доклад, по единния многогодишен национален контролен план, в частта отнасяща се за храните, и по доклада за здравословното хранене и диетика, преди тяхното приемане.

(2) Становището на Националния съвет по ал. 1, т. 2 е неразделна част от всяка законодателна инициатива на Министерския съвет, свързана с производството, преработката и дистрибуцията на храни или с въздействие върху дейността на хранителната индустрия.

Чл. 126. (1) За участие в Националния съвет се допуска браншова организация, която отговаря кумулативно на следните критерии:

1. представлява поне 50% от обема или стойността на продукцията, на търговията или на преработката на съответния продукт или продукти в секторите по КИД;

2. е регистрирана преди поне три години или е универсален правоприемник или сдружение, в което участват браншови организации, регистрирани преди поне три години;

3. поддържа публична интернет страница и е член на национално представителна работодателска организация и на Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество „Хранително вкусова промишленост" към министъра на икономиката.

(2) Браншовите организации, които са членове на Националния съвет доказват пред министъра на земеделието, храните и горите съответствие с критериите по ал. 1 на всеки две години.

(3) Браншова организация, член на Националния съвет, която членува в европейска браншова организация в съответния сектор, доказва пред министъра на земеделието и храните съответствието си с критериите по ал. 1 веднъж на всеки 5 години.

(4) Браншовите организации, които отговарят на критериите по ал. 1, са национално представителни и се вписват в публичен регистър на Министерството на земеделието, храните и горите, който се публикува на интернет страницата на министерството.

Раздел II
БРАНШОВИ ОРГАНИЗАЦИИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИ ИЛИ ДИСТРИБУТОРИ НА ХРАНИ

Чл. 127. (1) Браншови организации на производители или дистрибутори на храни се учредяват по инициатива на производители или на дистрибутори в съответния сектор, регистрират се по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по реда на друг специален закон и осъществяват своята дейност при спазване на изискванията на действащото законодателство, устава и вътрешните правила на организациите.

(2) Браншовите организации представят в Министерството на земеделието, храните и горите удостоверение за актуално състояние, списък на своите членове и доказателства за съответствие с критериите по чл. 126, ал. 1, т. 3.

Чл. 128. Браншовите организации на производители и дистрибутори на храни имат право да:

1. участват в разработването на стратегии, анализи, програми и становища за развитие на съответния бранш и да съдействат за тяхното изпълнение;

2. информират компетентните органи за извършени нарушения при производството или дистрибуцията на храни и получават информация за предприетите действия;

3. дават становища при изготвянето на проекти на нормативни актове с отношение към съответния бранш;

4. разработват браншови стандарти за групите храни от съответния сектор и ги предоставят в Министерството на земеделието, храните и горите за разглеждане и утвърждаване от Националния съвет;

5. предоставят информация във връзка с разработването на позиции за участие в заседанията на работните групи на Европейската комисия и работните групи и комитети на Съвета на Европейския съюз.

Раздел III
ПОМИРИТЕЛНА КОМИСИЯ

Чл. 129. (1) Към министъра на земеделието, храните и горите се създава помирителна комисия, която съдейства за извънсъдебно разрешаване на спорове между бизнес оператори, включително и за спазването на добрите практики и неприлагането на нелоялни търговски практики.

(2) Помирителната комисия осъществява дейността си съгласно правилник, издаден от министъра на земеделието, храните и горите.

(3) Производството пред помирителната комисия е безплатно.

Чл. 130. (1) Помирителната комисия се състои от председател, определен със заповед на министъра на земеделието, храните и горите, и членове - лица, предложени от браншовите организации на производители и дистрибутори на храни, представени в Националния съвет. Списъкът с предложените членове се одобрява от министъра на земеделието, храните и горите.

(2) За председател на помирителната комисия се определя лице с юридическо образование и професионален опит не по-малко от 10 години.

(3) За членове на помирителната комисия се предлагат лица с висше юридическо или икономическо образование и лица, които са специалисти в областите, свързани с производството или търговията с храни и които имат професионален опит не по-малко от пет години.

(4) Помирителната комисия провежда помирително производство в тричленен състав, състоящ се от председателя и двама членове, които се избират от списъка по ал. 1 от всяка от страните по спора. Всяка страна представя предложение за избор на член на помирителната комисия до нейния председател.

(5) Помирителното производство може да се проведе от председателя или само от един член на помирителната комисия, в случай че страните по спора са постигнали писмено съгласие за това. В писменото съгласие се посочва член от състава на помирителната комисия, който да проведе производството, а в случай, че не може да се постигне съгласие, същият се определя от председателя й.

(6) Не може да участва в помирителното производство член на комисията:

1. който е съпруг или се намира във фактическо съжителство, или е роднина по права, съребрена линия до четвърта степен или по сватовство до трета степен с някоя от страните по спора;

2. който е бил представител или пълномощник на страна по спора;

3. който е бил в трудово или гражданско правоотношение с някоя от страните по спора през последните три години;

4. за който съществуват други обстоятелства, пораждащи основателно съмнение в неговата безпристрастност.

(7) Председателят или член на комисията е длъжен да си направи отвод, ако е налице обстоятелство по ал. 6.

(8) Председателят и членовете на комисията подписват декларация, че не са налице обстоятелствата по ал. 6 за всяка процедура, в която участват, и я предоставят на страните по спора.

(9) Всяка от страните по спора има право да поиска отстраняване на председателя или член на комисията, ако е налице обстоятелство по ал. 6.

(10) Председателят и членовете на комисията нямат право да разгласяват търговска или професионална тайна, които са им станали известни във връзка с изпълнението на задълженията им.

Чл. 131. (1) Помирителното производство се образува въз основа на писмено възражение от бизнес оператор.

(2) Във възражението се посочват фактите и обстоятелствата по спора, конкретните искания, както и избраният член на помирителната комисия от списъка по чл. 130, ал. 1. Към възражението се прилагат всички документи, необходими за изясняване предмета на спора.

(3) Не се разглеждат анонимни възражения, възражения по спор, за който има приключило помирително производство на помирителната комисия или спорът е отнесен за решаване пред съдебен орган.

(4) Приключило помирително производство може да се преразгледа, ако се отнася до нови факти и обстоятелства и спорът не е отнесен за решаване от съдебен орган или е във връзка с изпълнението на постигнато споразумение между страните по спора.

(5) Ако възражението е непълно или неясно или липсват достатъчно документи, помирителната комисия оставя възражението без движение, информира подателя и определя 14-дневен срок за отстраняване на недостатъка.

(6) Възражението се изпраща на засегнатите лица, които в 14-дневен срок представят становища и доказателства.

(7) В едномесечен срок от образуване на помирителното производство председателят на комисията определя ден, час и място за провеждане на заседанието и изпраща покана за участие до страните по спора.

Чл. 132. (1) Помирителната комисия разглежда спора в открито заседание, като при необходимост може да поиска от страните допълнителни документи, информация или доказателства.

(2) Помирителната комисия може да привлича вещи лица за изясняване на спора по искане на страните в производството.

(3) Всички разходи по ал. 1 и 2 са за сметка на страните в производството.

Чл. 133. (1) Помирителното производство завършва със сключване на писмено споразумение между страните. Споразумението се изготвя от страните по спора в тримесечен срок от образуването на помирителното производство и се предоставя на комисията за одобряване.

(2) В случай, че страните не представят писмено споразумение в срока по ал. 1 или споразумението не е одобрено от комисията в 20-дневен срок от представянето му, производството се прекратява.

Глава осма
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 134. (1) Наказва се с глоба или имуществена санкция в размер от 2000 до 4000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, който:

1. наруши забраната по чл. 4;

2. извършва дейност без да е вписан в регистрите по чл. 28, ал. 1, чл. 33, ал. 1, чл. 38, ал. 1 и 47, ал. 1;

3. е вписан в регистрите по чл. 28, ал. 1 и чл. 33, ал. 1, но осъществява дейност или произвежда, преработва и дистрибутира групи и подгрупи храни, които не са разрешени за обекта или за бизнес оператора или не са посочени в удостоверението за одобрение;

4. пуска на пазара бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води в нарушение на чл. 66, ал. 1 и 2.

5. извършва облъчване на храни с йонизиращи лъчения в нарушение на чл. 88 и 89;

6. пуска на пазара или използва неразрешени субстанции при производство на материали и предмети, предназначени за контакт с храни;

7. опакова храни в опаковки, които пренасят в храната свои съставни части в количества, представляващи опасност за човешкото здраве, водещи до неприемливи промени в състава на храната или до влошаване на органолептичните й характеристики;

8. пуска на пазара или използва неразрешени първични пушилни кондензати и първични катранови фракции във или върху храни или при производството на извлечени пушилни ароматизанти, в нарушение на чл. 92;

9. използва добавки, ароматизанти и разтворители, които не са разрешени, при производството на храни или са в количества по-високи от определените по Регламент (ЕО) № 1333/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно добавките в храните (ОВ, L 354 от 31 декември 2008 г.);

10. произвежда и продава нова храна или нова хранителна съставка, в нарушение на закона;

11. пусне за първи път на пазара в Република България храна по Регламент (ЕС) № 609/2013 относно храните, предназначени за кърмачета и малки деца, храните за специални медицински цели и заместителите на целодневния хранителен прием за регулиране на телесното тегло и за отмяна на Директива 92/52/ЕИО на Съвета, директиви 96/8/ЕО, 1999/21/ЕО, 2006/125/ЕО и 2006/141/ЕО на Комисията, Директива 2009/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и регламенти (ЕО) № 41/2009 и (ЕО) № 953/2009 на Комисията (ОВ, L 181 от 29 юни 2013 г.), и Регламент (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно влагането на витамини, минерали и някои други вещества в храните, в нарушение на чл. 76.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени от бизнес оператор, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 6000 лв.

Чл.135. (1) Който произвежда и продава генетично модифицирана храна, ГМО за използване във или като храна или храна, съдържаща съставки, произведени от ГМО, в нарушение на този закон, ако не подлежи на потежко наказание, се наказва с глоба от 25 000 до 35 000 лв., а при повторно извършване на същото нарушение - с глоба от 35 000 до 70 000 лв.

(2) За нарушение по ал. 1, извършено от юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 50 000 до 70 000 лв., а при повторно нарушение - от 70 000 до 110 000 лв.

Чл. 136. (1) Наказва се с глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, който:

1. пусне за първи път на пазара в Република България хранителна добавка или храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, в нарушение на изискванията на чл. 79;

2. произвежда и доставя директно малки количества суровини и храни от животински произход в нарушение на чл. 37-40;

3. използва генерични обозначения на храни в нарушение на изискванията на Регламент (ЕС) № 907/2013 на Комисията от 20 септември 2013 година за определяне на правила относно заявленията във връзка с използването на генерични обозначения (наименования) (ОВ, L 251 от 21 септември 2013 г.);

4. наруши забраната по чл. 22;

5. транспортира храни, с превозни средства, които не отговарят на изискванията, определени в приложение II, Глава IV от Регламент (ЕО) № 852/2004 или не са регистрирани по реда на този закон;

6. допуска извършването на дейност в негов обект от лица, които не са преминали медицински прегледи или не притежават съответното образование или квалификация.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени от бизнес оператор, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 2000 до 3000 лв.

Чл. 137. (1) Наказва се с глоба или имуществена санкция в размер от 2000 до 4000 лв. ако не подлежи на по-тежко наказание, който:

1. наруши разпоредби на Регламент № 1169/2011 за предоставянето на информация за храните на потребителите;

2. рекламира и представи храни, използвайки здравни претенции, невключени в списъка по Регламент № 432/2012 на Комисията от 16 май 2012 година за създаване на списък на разрешените здравни претенции за храни, различни от претенциите, които се отнасят до намаляване на риска от заболяване и до развитието и здравето на децата (ОВ, L 136 от 25 май 2012 г.);

3. съхранява храни в нарушение на изискванията, условията и информацията, посочени от производителя;

4. не прилага и не поддържа постоянна процедура или процедури, основаващи се на принципите на системата HACCP, съгласно изискванията на чл. 5 на Регламент (ЕО) № 852/2004;

5. не спазва изискванията за проследимост, посочени в чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002;

6. не спазва изискванията за поддържане на система за проследимост по Регламент (ЕО) № 1935/2004;

7. промени състава или наименованието на пусната на пазара хранителна добавка/храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, вписана в регистъра по чл. 80, ал. 1;

8. при осъществяване на дейността си не спазва хигиенните изисквания, определени с наредбите по чл. 6 и 7;

9. извършва търговия с храни от разстояние в нарушение на чл. 61 - 65;

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени от бизнес оператор, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 6000 лв.

Чл. 138. (1) Наказва се с глоба от 2000 до 4000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, който в нарушение на този закон и подзаконовите актове по прилагането му:

1. не изпълни задължение за уведомяване, не осигури достъп, не представи необходимите документи и данни на контролните органи или възпрепятства изпълнението на служебните им задължения, включително взимането на проби;

2. не изпълни разпореждане на длъжностно лице, издадено в рамките на неговата компетентност.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени от бизнес оператор, се налага имуществена санкция в размер от 4000 до 6000 лв.

Чл. 139. Наказва се с глоба от 500 до 1500 лв., ако не е предвидено по-тежко наказание, длъжностно лице, което:

1. не изпълни или изпълни несвоевременно задължения или контролни правомощия, възложени му по този закон, подзаконовите актове по прилагането му, както и решения и предписания, основани на тях;

2. съгласува, одобри или издаде документ в нарушение на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му;

3. не вземе своевременно мерки за предотвратяване и спиране на незаконни дейности или за премахване на последиците от нарушенията;

4. за съгласуване, одобряване или издаване на документи поставя като условия или изисква документи, каквито не се предвиждат с този закон, с подзаконовите актове по прилагането му или с друг нормативен акт;

5. в срок, определен с нормативен акт, не се произнесе по искане за разрешаване, одобряване или издаване на документи или не извърши проверка.

Чл. 140. (1) Наказват се с глоба от 1000 лв. до 2000 лв. или се налага имуществена санкция от 2000 лв. до 4000 лв. на лицата по чл. 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и Съвета от 29 април 2004 година относно хигиената на храните, които не изпълняват задълженията си, произтичащи от разпоредбите на регламента.

(2) За други нарушения на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му наказанието е глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 3000 лв., ако не е предвидено по-тежко наказание.

Чл. 141. Ако лице извърши повторно нарушение по този закон или позаконовите актове по прилагането му, след като е имало влязло в сила наказателно постановление, в срок от 3 години от влизането му в сила, глобата или имуществената санкция е в троен размер.

Чл. 142. За извършени системни нарушения на този закон и на подзаконовите актове по прилагането му, за срок от 3 години, глобата или имуществената санкция е в петорен размер на най-високата постановена глоба или имуществена санкция.

Чл. 143. При плащане на наложената глоба или имуществена санкция в 7-дневен срок от издаването на наказателното постановление лицето дължи 70 на сто от размера на глобата, съответно на имуществената санкция.

Чл. 144. (1) Нарушенията по закона и подзаконовите актове по прилагането му се установяват с актове на:

1. инспектори в областните дирекции по безопасност на храните, осъществяващи официален контрол;

2. служители на Министерството на земеделието, храните и горите, оправомощени от министъра;

3. държавни здравни инспектори, по смисъла на Закона за здравето, осъществяващи официален контрол върху храните.

4. служители на Министерството на здравеопазването, оправомощени от министъра.

(2) Лицата по ал. 1, т. 1 имат право да проверяват пътните превозни средства, превозващи храни на територията на съответната областна дирекция по безопасност на храните, както и право на достъп до всички документи, свързани с управляваното превозно средство и с извършвания превоз.

Чл. 145. Наказателните постановления по закона и подзаконовите актове по прилагането му се издават от:

1. директорите на областните дирекции по безопасност на храните - за нарушения, установени от лицата по чл. 144 , ал. 1, т. 1;

2. министъра на земеделието, храните и горите или оправомощено от него лице за нарушенията, установени от лицата по чл. 144, ал. 1, т. 2;

3. директорите на регионалните здравни инспекции – за нарушения, установени от лицата по чл. 144, ал. 1, т. 3;

4. министъра на здравеопазването или оправомощено от него лице - за нарушенията, установени от лицата по чл. 144, ал. 1, т. 4.

Чл. 146. Установяването на нарушенията, съставянето на актове, издаването, обжалването и изпълнението на наказателни постановления, се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Активни и интелигентни материали и предмети, предназначени за контакт с храни" са съгласно чл. 3, букви „а" и „б" на Регламент (ЕО) № 450/2009.

2. „Бизнес оператор с храни" е лице, както е определено в чл.3, параграф 3 на Регламент 178/2002.

3. „Вид дейност" е отделна операция извършвана върху храните, която попада в обхвата на един от етапите на производство, преработка и дистрибуция, но може да бъде извършвана самостоятелно по време или място.

4. „Генерично обозначение" е обозначение (наименование), традиционно използвано за обозначаване на особеност на клас храни или напитки, което би могло да внушава ефект върху здравето на човека, и за което е получено одобрение от Европейската комисия по реда на Регламент (ЕС) № 907/2013.4. "Груби нарушения" са нарушения на изискванията на този закон или нормативните актове по прилагането му, довели до непосредствена опасност за здравето на хора, животни, замърсяване на околната среда или до значителни икономически загуби.

5. „Груби нарушения" са нарушения на изискванията на този закон или нормативните актове по прилагането му, довели до непосредствена опасност за здравето на хора, животни, замърсяване на околната среда или до значителни икономически загуби.

6. "Групи храни" са храни, обединени на базата на техния произход и състав, както следва:

а) мляко, млечни продукти,

б) млечни аналози - имитиращи продукти, съдържащи в състава си мляко;

в) месо и месни продукти;

г) риба, рибни продукти и други морски храни;

д) яйца и яйчни продукти;

е) масла и мазнини;

ж) зърнено-житни храни и храни на зърнено-житна основа;

з) печива;

и) варива;

й) зеленчуци - сурови, консервирани, замразени, изсушени, ферментирали, зеленчукови сокове;

к) плодове - пресни, замразени, изсушени, консервирани, под формата на нектари и плодови сокове, конфитюри, мармалади, желета и компоти;

л) ядки и маслодайни семена;

м) захар, захарни и шоколадови изделия, мед, трапезни посладители;

н) соли, подправки и продукти за подправяне;

о) безалкохолни напитки;

п) бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води;

р) пиво;

с) вино;

т) високоалкохолни напитки;

у) кафе, чай, какао;

ф) консерви;

х) готови за консумация кулинарни изделия;

ц) добавки в храните, ензими и ароматизанти;

ч) хранителни добавки;

ш) храни със специално предназначение, които поради специфичния си състав или начин на производство ясно се разграничават от храните за нормална консумация.

щ) други храни – майонези, сосове, сухи супи и бульони, пасти за намазване, мая и др.

7. „Доставчик на услуги" е лице, което извършва каквато и да е услуга на информационното общество, тоест, каквато и да е услуга, нормално предоставяна срещу възнаграждение, от разстояние, чрез електронно средство и по индивидуална молба на получателя на услугата.

8. „Измама с храни" е съзнателното с цел облага заместване, добавяне, фалшифициране или невярно представяне на храни, хранителни съставки, или опаковки на храни, както и неверни или заблуждаващи потребителите претенции за конкретни храни.

9. „Краен потребител" потребител определен в чл. 3 параграф 18 от Регламент 178/2002

10. „Материали и предмети, предназначени за контакт с храни" са съдове, прибори, опаковъчни материали и други материали и предмети, които употребени според предназначението си влизат в контакт с храните.

11. „Местни обекти за търговия на дребно" са обекти за търговия на дребно с храни от животински произход, до които се доставят първични продукти по чл. 1, параграф 2, буква „в" на Регламент (ЕО) № 852/2004 и чл. 1, параграф 3, букви „в", „г" и „д" на Регламент (ЕО) № 853/2004 от животновъдни/земеделски обекти разположени само в същата административна област или в една съседна административна област, на които земеделският стопанин, извършващ доставката е ползвател, наемател или собственик.

12. „Обект" е всяка единица, в която се извършва предприемаческа дейност, с цел печалба или без печалба, свързана с който и да било етап от производството,

преработката или дистрибуцията на храни и включва: земя (включително земя под вода) със или без сгради, предприятие, превозно средство (включително лодка, кораб, самолет, железопътен вагон или друго); подвижен, временен, преместваем или открит обект.

13. „Подгрупа храни" са производни на съответната група храна, обединени на базата на видова принадлежност, идентичност в технологията на прозводство и/ или условията на съхранение.

14. „Проследимост" е възможност за проследяване на храна или хранителна съставка, както еопределено в чл. 3 параграф 15 от Регламент 178/2002.

15. „Първичен продукт" е продукт, определен в чл. 2 парагаф 1, буква „б" от Регламент 852/2004

16. „Първично производство" е дейност както е определена в чл. 3 параграф 17 от Регламент 178/2002.

17. „Самоконтрол" е система разработена от бизнесоператора с храни за да гарантира, че храната, местата на първично производство и обектите за производство, обработка и дистрибуция на храни, както и извършваните в тях дейностите отговарят на законоустановените изисквания.

18. „Системни нарушения" са три или повече нарушения на изискванията на този закон и нормативните актове по прилагането му, за които на лицето са наложени административни наказания с влезли в сила наказателни постановления.

19. „Системно възпрепятстване" е създаване на затруднения на контролните органи при осъществяване на дейността им два или повече пъти в рамките на една календарна година.

20. „Системни несъответствия" са три последователни несъответствия или пет несъответствия, в рамките на една календарна година, на произведените храни с качествата и характеристиките, включени в съответния национален стандарт – БДС, установени с протокол, съдържащ резултати от лабораторно изпитване.

21. „Търговия на дребно" е дейност както е определена в чл. 3 параграф 7 от Регламент 178/2002.

22. „Трета страна" е държава, която не е членка на Европейския съюз.

23. „Търговия с храни от разстояние" е продажбата, предлагането за продажба и всяко разпореждане, доставка или прехвърляне на храни на трети лица срещу или без възнаграждение, при което страните не се намират едновременно на едно и също място.

24. „Храна" е вещество или продукт определено в чл.2 от Регламент 178/2002.

25. „Храна от животински произход" е продукт от животински произход, както е определен в Приложение I, параграф 8, точка 1 от Реглемант 853/2002

26. „Храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване" са храни със специално предназначение, предназначени за задоволяване на

специфичните хранителни потребности на организма при интензивна мускулна дейност, използвани съгласно указанията за употреба на производителя.

27. „Хранителни добавки" са храни, предназначени да допълнят нормалната диета и които представляват концентрирани източници на витамини и минерали или други вещества с хранителен или физиологичен ефект, използвани самостоятелно или в комбинация, които се пускат на пазара в дозирани форми, като капсули, таблетки, хапчета и други подобни, на прах, ампули с течност и други подобни течни или прахообразни форми, предназначени да бъдат приемани в предварително дозирани малки количества.

§ 2. За целите на този закон се прилагат дефинициите, определени в приложимото законодателство на Европейския съюз и в Закона за управление на хранителната верига.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 3. Този закон отменя Закона за храните (обн., ДВ, бр. 90 от 1999 г.; изм., бр. 102 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 87, 99 и 105 от 2005 г., бр. 30, 31, 34, 51, 55, 80 и 96 от 2006 г., бр. 31, 51 и 53 от 2007 г., бр. 36 и 69 от 2008 г., бр. 23, 41, 74, 82 и 93 от 2009 г., бр. 23, 25, 59, 80 и 98 от 2010 г., бр. 8 от 2011 г., бр. 54 и 77 от 2012 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 26 от 2014 г., бр. 14 и 56 от 2015 г., бр. 28, 44 и 88 от 2016 г.).

§ 4. Започнатите до влизането в сила на закона административни производства и производства по издаване на разрешителни и удостоверения се довършват по досегашния ред.

§ 5. Започнатите до влизането в сила на закона процедури по въвеждане в експлоатация на обекти за производство и търговия с храни, се довършват по досегашния ред.

§ 6. Издадените удостоверения за регистрация съгласно чл. 12 от отменения Закон за храните за обектите, подлежащи на одобрение по чл. 31, запазват действието си.

§ 7. Подзаконовите нормативни актове, издадени на основание отменения Закон за храните, запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон и до изричното им отменяне.

§ 8. Министерският съвет приема тарифите по чл. 113, ал. 1 в тримесечен срок от влизане в сила на закона.

§ 9. (1) В двумесечен срок от влизането в сила на закона изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните и директорите на регионалните здравни инспекции одобряват образците на документи по този закон.

(2) Образците на документи, одобрени от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните се публикуват на интернет страницата ѝ.

§ 10. В 6-месечен срок от влизането в сила на закона министърът на здравеопазването признава служебно и вписва в съответния списък по чл. 70, ал. 1 всички предлагани на пазара към датата на обнародване натурални минерални и изворни води, които отговарят на изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели. Предлагането на пазара за определен продукт се установява чрез проверки от компетентните органи за регистрация на бизнес операторите.

§ 11. Министерският съвет, министърът на земеделието, храните и горите и министърът на здравеопазването издават подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона в шестмесечен срок от влизането му в сила.

§ 12. Бизнес операторите, които осъществяват търговия с храни от разстояние, са длъжни в тримесечен срок от влизане в сила на закона да изпълнят изискванията на глава втора, раздел IV.

§ 13. В Закона за ветеринарномедицинската дейност (обн., ДВ, бр. 87 от 2005 г.; изм., бр. 30, 31, 55 и 88 от 2006 г., бр. 51 и 84 от 2007 г., бр. 13, 36 и 100 от 2008 г., бр. 27, 35, 74, 95 и 102 от 2009 г., бр. 25 и 41 от 2010 г., бр. 8 и 92 от 2011 г., бр. 77, 82 и 97 от 2012 г., бр. 7, 15, 66, 68, 83 и 99 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 14 , 34 и 58 от 2016 г.) се правят следните изменения:

1. Членове 245 - 248 се отменят.

2. В чл. 249 ал. 3 се отменя.

§ 14. В Закона за водите (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 81 от 2000 г., бр. 34, 41 и 108 от 2001 г., бр. 47, 74 и 91 от 2002 г., бр. 42, 69, 84 и 107 от 2003 г., бр. 6 и 70 от 2004 г., бр. 18, 77 и 94 от 2005 г., бр. 29, 30, 36 и 65 от 2006 г.; попр., бр. 66 от 2006 г.; изм., бр. 105 и 108 от 2006 г., бр. 22 и 59 от 2007 г., бр. 36, 52 и 70 от 2008 г., бр. 12, 32, 35, 47, 82, 93, 95 и 103 от 2009 г., бр. 61 и 98 от 2010 г., бр. 19, 28, 35 и 80 от 2011 г., бр. 45, 77 и 82 от 2012 г., бр. 66 и 103 от 2013 г., бр. 26, 49, 53 и 98 от 2014 г. и бр. 12, 14, 17, 58, 61, 95 и 101 от 2015 г., бр.15, 51, 52 и 95 от 2016 г. и бр.12 от 2017 г.) в чл. 21 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „и/или комплексна балнеологична оценка" и „и/или стопанска оценка от Министерството на околната среда и водите" се заличават.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Сертификатът по ал. 1 се издава по реда, определен в Закона за храните."

§ 15. В Закона за защита на потребителите (обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30, 51, 53, 59, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 41, 59 и 64 от 2007 г., бр. 36 и 102 от 2008 г., бр. 23, 42 и 82 от 2009 г., бр. 15, 18 и 97 от 2010 г., бр. 18 от 2011 г., бр. 38 и 56 от 2012 г., бр. 15, 27 и 30 от 2013 г., бр. 61 от 2014 г. и бр. 14, 57, 60 и 102 от 2015 г., бр.59 и 74 от 2016 г. и бр.8 от 2017 г.) в чл. 82, ал. 1, т. 2 думите „хранителните стоки" се заменят с „храните и материалите и предметите, предназначени за контакт с храни".

§ 16. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник", с изключение на разпоредбата на чл. 76, ал. 1, т. 2, която влиза в сила от 22 февруари 2020 г.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на …….…... 2017 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Димитър Главчев)

М О Т И В И

към проекта на Закон за храните

С проекта на Закон за храните се цели опростяване на правната рамка, на рационализиране и привеждане на законодателството в пълно съответствие с правото на Европейския съюз. Ще бъдат идентифицирани и премахнати несъответствията и ненужните повторения между националното и европейското законодателство, а противоречивите правила ще бъдат коригирани.

В новия закон са регламентирани общите и специфичните изисквания към храните, които се пускат на пазара и изискванията към бизнес операторите от хранителния сектор. Определени са условията и реда за извършване на дейности по хранително банкиране и дарения с храни, регистрацията на транспортните средства за превоз на храни от неживотински произход, процедурите за регистрация/одобрение на обекти за производство и търговия с храни, условията и реда за пускане на пазара в Република България за първи път на храни със специално предназначение и хранителни добавки, изискванията при търговия с храни от разстояние. Създава се Национален съвет по храните като постоянен консултативен орган, координиращ държавната политика в сектор храни, с включени представители на всички заинтересовани страни.

С проекта се определят компетентните органи на национално ниво и условията за осъществяване на официален контрол върху храните - Българска агенция по безопасност на храните и Регионалните здравни инспекции към Министерство на здравеопазването (само за минерални и изворни води). По този начин ще се гарантира прилагането на унифицирани процедури при осъществяване на официален контрол върху храните и ще се постигне осъществяване на координиран контрол за съответствие с изискванията на европейското право и националното законодателство в тази област.

Проектът предвижда въвеждане на процедури за регистрация или одобрение на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни.

С проекта се определят условията за въвеждане в Европейския съюз и износ на храни. Предвижда се повишаване на санкциите, налагани за нарушение на разпоредбите на законодателството по безопасност на храните, с цел повишаване ефективността на контрола на изпълнението им. Практиката на контролиращия орган в момента показва, че размерът на налаганите санкции върху производителите и търговците на храни не е достатъчен поради степента на опасност, която се създава при извършване на съответното нарушение. Това води до потенциална и реална опасност за живота и здравето на хората. Действащите в момента санкции са въведени за първи път през 1999 г., след което няколкократно изменяни през годините, но размерът им не е съразмерен с опасността, до която води съответното нарушение.

Съгласно европейското законодателство, санкциите налагани от компетентния орган при неспазване на нормативните изисквания трябва да бъдат ефективни, съответни на нарушението и да имат възпиращ ефект. С цел да се избегнат ситуации, водещи да застрашаване живота и здравето на населението се налага увеличаване на административните санкции.

С реализирането на настоящия законопроект ще бъдат **постигнати следните резултати** :

- опростяване на правната рамка;
- пълно съответствие със законодателството на Европейския съюз;
- гарантиране прилагането на унифицирани процедури и постигне осъществяването на координиран контрол за съответствие с изискванията на европейското право и българското законодателство по цялата хранителна верига.

С постигането на посочените резултати ще се повиши ефективността на официалния контрол върху безопасността на храните и съответно сигурността на потребителите.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:
БОЙКО БОРИСОВ

Предварителна оценка на въздействието на проект на Закон за храните

София, август 2016 г.

Индъстри Уоч Груп ООД

Съдържание

Списък на таблиците 4

Списък на графиките 4

1. Процедурни въпроси 5

1.1. Обща рамка 5

1.2. Проект на Закон за храните 6

1.3. Методологична рамка на настоящата оценка 7

Общи бележки 7

Етапи и източници на информация 8

2. Дефиниране на проблемите 10

2.1. Основен проблем 10

2.2. Специфични проблеми 11

3. Дефиниране на целите 11

3.1. Обща цел 11

3.2. Специфична и оперативни цели; инструменти за постигането им 11

3.3. Дефиниране на вариантите за действие 16

4. Определяне на засегнатите страни 25

4.1. Бизнес оператори 25

4.2. Потребители 27

4.3. Органи, натоварени с изпълнение на закона 30

Контрол върху производството и търговията с храни и материалите и предметите, предназначени за контакт с храни 30

Контрол върху производството и търговията с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води 35

5. Определяне на икономическите, социални и екологични въздействия 37

6. Определяне и анализ на по-значимите въздействия 48

7. Анализ на най-значимите въздействия по основни промени в политиката, предвидени в законопроекта 61

7.1. Режими на регистрация и одобрение на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни 61

Засегнати страни: анализ на регулирания сектор 61

Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие 67

Количествена оценка 73

Оценка на въздействието върху малки и средни предприятия (МСП-тест) 76
7.2. Етикетиране 79
Засегнати страни: анализ на регулирания сектор 79
Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие 81
Количествена оценка 89
Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест) 90
7.3. Регистрация на транспортните средства 92
Засегнати страни: анализ на регулирания сектор 92
Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие 94
Количествена оценка 99
Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест) 100
7.4. Регулиране на търговията с храни от разстояние 102
Засегнати страни: анализ на регулирания сектор 102
Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие 104
Количествена оценка 111
Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест) 112
7.5. Специфични изисквания към натурални минерални, изворни и трапезни води 114
Засегнати страни 116
Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие 119
Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест) 121
8. Правила относно бъдещия мониторинг и последващо оценяване 125
8.1. Правила за мониторинг 125
8.2. Индикатори за достигане на целите 126
9. Списък на приложенията 128
9.1. Производство, потребление и търговия с храни и безалкохолни напитки в ЕС и България: Текущо състояние и тенденции 128
9.2. Таблица на съответствието на Закона за храните (действащ) с правото на Европейския съюз 128
9.3. Справка за отразяване на становищата, постъпили при съгласуването на проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за храните 128

9.4. Справка за отразяване на становищата, постъпили при общественото обсъждане на проекта на Закон за храните 128
9.5. Приложения относно дейността на органи, натоварени с изпълнение на закона 128
9.6. Инструментариум за събиране на първични данни: въпросници за провеждане на полуструктурирани интервюта с публичната администрация и бизнес организации; онлайн анкети, насочени към представители на бизнеса 128

Списък на таблиците

Таблица 1: Оперативни цели и предвидени инструменти в Закона за храните 12
Таблица 2: Варианти за действие по тематични области 16
Таблица 3: Брой служители, осъществяващи официален контрол в производствените и търговски обекти 33
Таблица 4: Предприети мерки при констатиране на несъответствия в обектите, подлежащи на официален контрол 35
Таблица 5: Икономически, социални и екологични въздействия 37
Таблица 6: Определяне и анализ на по-значимите въздействия 48
Таблица 7: Показатели за търговията на едро с храни и напитки, 2013 г. 64
Таблица 8: Показатели за търговията на дребно с храни и напитки, 2013 г. 64
Таблица 9: Разпределение на бизнес-операторите в сферата на производството, преработката и дистрибуцията на храни според броя на заетите 65
Таблица 10: Разпределение на регистрираните обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни според броя на заетите 66
Таблица 11: Сравнителен анализ на регулаторните режими, въвеждани с проекта (вариант-фаворит) 68

Списък на графиките

Графика 1: Тематични области с най-голям брой проверки през 2015 г. 32
Графика 2: Извършени проверки в предприятията за производство на храни 32

1. Процедурни въпроси

1.1. Обща рамка

Още през 2002 г. Европейската комисия[1] заявява намерението си да стартира оценка на въздействието за предлаганите политики като инструмент за подобряване качеството и съгласуваността на взиманите решения. Оценката на въздействието е дефинирана най-общо като идентифициране и оценка на очакваните позитивни и негативни ефекти от предлаганите действия. През последните години ЕК постоянно развива инициативата си за по-добро регулиране, като най-новите насоки са обобщени в пакета „Дневен ред за по-добро регулиране“ от май 2015 г.[2] По-доброто регулиране се изразява в разработването на политики и законодателство на ЕС, които постигнат своите цели при минимални разходи. То гарантира, че политиките се изготвят, прилагат и преразглеждат по открит и прозрачен начин, въз основа на най-добрите съществуващи научни доказателства и с подкрепата на заинтересованите страни. Оценката на въздействието е процес на събиране на факти и данни в търсене на отговори на няколко основни групи въпроси, в това число – какво е естеството на проблема, който трябва да се разреши, какви цели трябва да се постигнат, какви са различните алтернативи за действие, кои са засегнатите страни, какви са ползите и разходите и по отношение на обществото като цяло и за всяка засегната страна. Извършването на оценка на въздействието следва указанията в документа на ЕК „Насоки за по-добро регулиране“[3] и приложените в пакета различни методически указания и инструменти.

Българското правителство също възприема необходимостта от предварителна оценка на въздействието.

В устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация е предвидено въпросите за разглеждане от Министерския съвет да бъдат придружавани от стандартна оценка на въздействието върху стопанската активност и заетостта, когато изготвянето на такава е предвидено в законодателната програма.

В Стратегията за развитие на държавната администрация 2014-2020[4], в рамките на стратегическата цел за ефективно управление и върховенство на закона, правителството се ангажира да въведе, развива и прилага този подход: *„Българската администрация ще продължи с въвеждането на принципите и практиките на интелигентното регулиране , въведени на европейско ниво. В администрацията ще се наложи активно оценката на въздействието като ключов инструмент за измерване на ефекта от въвеждане на нови регулации и осъществяване на политики.“*

[1] **Communication from the Commission on impact assessment /COM/2002/0276**
[2] Better Regulation Agenda: Enhancing transparency and scrutiny for better EU law-making, 19 May 2015
[3] Better regulation package, EC, 19 May 2015
[4] Стратегия за развитие на държавната администрация, приета с Решение № 140 на Министерския съвет от 17.03.2014 г.

В изпълнение на стратегията през 2014 г. е изготвено Ръководство за извършване на оценка на въздействието на законодателството в Република България[5]. В началото на 2015 г., в отговор на необходимостта да се създаде обща работеща рамка за функционирането на системата за оценка на въздействието на законодателството в Република България, е създадена Концепция за практическо въвеждане на оценката на въздействието на законодателството в нормотворческия процес на Народното събрание и Министерския съвет на Република България[6]. Концепцията е приета от Съвета за административната реформа на 17 април 2015 г. В рамките на концепцията е възприета и единна методология за извършване на оценки на въздействието.

С приетите изменения на Закона за нормативните актове (обн. в ДБ бр. от 3 Май 2016г., в сила от 04.11.2016 г.), съставителят на проект на нормативен акт извършва оценка на въздействието на нормативния акт. При изработване на нови закони и кодекси се изисква цялостна оценка на въздействието.

1.2. Проект на Закон за храните

Проектът за нов Закон за храните е разработен от Министерството на земеделието и храните. Процесът на изготвяне на проекта стартира на 14 май 2015г. със създаване на междуведомствена работна група (Заповед № РД 09-331/14.05.2015 г. на министъра на земеделието и храните). В нея бяха включени представители на компетентните държавни институции, браншовите организации на производителите и търговците с храни, както и организации на потребителите. Взето е решение за изготвяне на изцяло нов закон, а не закон за изменение и допълнение на действащия Закон за храните, приет през 1999 г. Основен аргумент за това решение е фактът, че действащият закон концептуално е разработен и приет преди присъединяването на Република България към Европейския съюз. Той съдържа текстове, касаещи предприсъединителния период и нерелевантна на днешните реалности законова база.

Текстът на проекта е публикуван на страницата за обществени консултации www.strategy.bg на 26.04.2016 г. за обществено обсъждане със срок за получаване на становища до 9.05.2016 г. Получени и публикувани са 3 становища. Консултацията е продължена с нова публикация на текста на 11.05.2016 г. със срок за получаване на становища 12.06.2016 г. Получени и публикувани са становища от още 7 организации.

Законопроектът е изпратен за съгласуване в рамките на процедурата, предвидена в Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация. След отразяване на направени предложения и бележки, законопроектът е внесен за разглеждане в МС и е приет с Решение №661 от 09.08.2016 г.

[5] Ръководство за изготвяне на оценка на въздействието на законодателството http://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=16&Id=176&y=&m=&d=

[6] Концепция за практическо въвеждане на оценката на въздействието на законодателството в нормотворческия процес на Народното събрание и Министерския съвет на Република България http://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=16&Id=190&y=&m=&d=

1.3. Методологична рамка на настоящата оценка

Общи бележки

Настоящият доклад е изготвен от „Индъстри Уоч Груп“ ООД и обобщава резултатите от предварителната оценка на въздействие на проекта на закон за храните, изготвен от Министерство на земеделието и храните.

При изготвянето на оценката, екипът на „Индъстри Уоч“ се придържа към методологията, предложена в Ръководството за изготвяне на оценка на въздействието на законодателството на МС от 2014 г. (http://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=16&Id=176&y=&m=&d=).

Компонентите на изготвената оценка включват:

1. **Дефиниране на проблемите**. В тази част се посочват основните слабости и проблеми, съществуващи към момента в резултат на прилагането на действащия Закон за храните. Идентифицирани са два типа проблеми – свързани с нужда от въвеждане и прилагане на законодателството на ЕС, както и проблеми, предизвикани от спецификата на националния пазар и налагащи предприемане на национални мерки.

2. **Определяне на целите.** Идентифицани са основната, специфичната и оперативните цели на законопроекта. Целите са обвързани с решаване на описаните проблеми. За всяка цел са идентифицирани предлаганите от разработилите проекта решения и мерки.

3. **Систематизиране на основни варианти на действие**. Настоящият доклад е изготвен в периода след приключване на основната част от работа по разработване на проект на закона. Ето защо, в тази част от анализа са идентифицирани разглежданите на различен етап предложения за алтернативни варианти за регулиране на обществените отношения.

4. **Анализ на въздействията на вариантите**. Тази част от анализа включва три стъки. На първо място, идентифицирани са потенциалните икономически, социални и екологични въздействия. На следващ етап са разгледани позитивните и негативните въздействия от различни варианти за решение при мерките с по-значими въздействия, предимно в качествен план. За идентифицираните промени с най-значимо въздействие са разработени подробни анализи с количествена и качествена оценка на ефектите.

5. **Мониторинг и оценяване.** Предложени са индикатори за постигане на целите на законопроекта и правила за бъдещ мониторинг.

Етапи и източници на информация

Оценката е изготвена от екип на „Индъстри Уоч“ в периода юли-август 2016 г. Тя е резултат от проучване и анализ при отчитане на наличната информация към момента на извършване на дейността. По-конкретно, оценката се базира на:

Икономически анализ в областта на засегнатите бизнес отрасли. Проучването и анализът бяха изготвени в началния етап, незабавно след стартиране на работата по оценката. Бяха използвани публично достъпни източници на информация, включително:

- Статистически данни от Евростат и НСИ
- Данни от публични регистри в областта на храните
- Индивидуални данни от отчети на компании, публикувани в Търговския регистър

Консултации с представители на Министерство на земеделието и храните. Работата по оценката включваше регулярни консултации с представители на МЗХ, както чрез работни срещи, така и чрез електронна кореспонденция. Първоначалните експертни срещи бяха основа за идентифициране на основните проблеми, дефиниране на целите на проектозакона, както и за насочваща информация при идентифициране на регулаторните промени, които предполагаемо биха имали по-значимо въздействие. Допълнително, в рамките на консултациите бяха идентифицирани и част от засегнатите страни, както и техните представители.

Консултации с различни организации и институции, представляващи засегнати страни. Екипът проведе поредица от срещи във формат „полу-структурирано интервю“ с различни представители на бизнеса, както и с такива на БАБХ. Този инструмент (виж Приложение 9.6.) позволи както да се систематизират становищата на отделните представителни организации, така и да се получи конкретна количествена информация, свързана с очаквани въздействия на закона. Бяха проведени общо 18 срещи.

Проучване на документи, свързани с извършен анализ на предходни етапи от подготовката на законопроекта.

Екипът по изготвяне на оценката на въздействието проучи и анализира следните документи и материали (виж приложения 9.2 – 9.4):

- Таблица на съответствието на Закона за храните (Обн. ДВ. бр. 90 от 1999 г., посл. изм. ДВ. бр. 14 от 2015 г.) с правото на Европейския съюз (предоставена от МЗХ);
- Справка за отразяване на становищата, постъпили при съгласуването на проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за храните (предоставена от МЗХ)

- Справка за отразяване на становищата, постъпили при общественото обсъждане на проекта на Закон за храните (предоставена от МЗХ)
- Публикувани становища на 10 организации в рамките на обществената консултация.
- Избрани становища и публикации в медиите през последните години относно проблемите в сферата на правната рамка за храните

Допълнителни проучвания: онлайн анкети сред представители на бизнеса. В резултат на проведените експертни срещи и полу-структурирани интервюта бяха идентифицирани бизнес казуси, за които подходящ метод за събиране на количествени данни е анонимно онлайн проучване (виж Приложение 9.6.). Анкетите бяха изпратени до предварително дефинирани групи стопански субекти след (нерепрезентативна) селекция: производители, вносители, дистрибутори, търговци на едро, търговци на дребно, търговци от разстояние на хранителни стоки, опериращи в националната икономика. Базата данни със списъци на бизнес оператори, извършващи дейност, свързана с хранителни продукти, е съставена чрез онлайн проучване, направено с помощта на електронната търсачка Google и бизнес каталози, посочващи предмет на дейност и контакти на фирмите. Респондентите включват и членове на Националния браншови съюз на хлебари и сладкари (НБСХС), отговорили на изпратената анкета.

Обобщаване на разглежданите варианти за действие в процеса на работа по изготвяне на проекта. Обществените отношения, попадащи в приложното поле на закона са обект на детайлно уреждане в общностното законодателство. В значителна част от тематични области в обхвата на закона действат норми на законодателството на ЕС. За целите на настоящата оценка не са разглеждани варианти, които предполагат неспазване на законодателството на общността. Към периода на извършване на оценката, законопроектът е финализиран и внесен за разглеждане и приемане от Министерски съвет. Ето защо, в анализа са разгледани алтернативни варианти, предлагани и обсъждани в процеса на работа на работната група по съставянето на нормативния акт и получените предложения в рамките на обществената консултация и съгласуването с други министерства.

Анализ на въздействията и сравнения на алтернативите. Събраната данни, получените мнения, информация и оценки, както и изготвеният задълбочен секторен икономически анализ са основата за изготвяне на анализа на въздействията.

Първата стъпка от анализа на въздействията има за цел да идентифицира и типологизира икономическите, социални и екологични въздействия, за които има вероятност да се проявят като последици от прилагането на избраното решение, включително предвидени и непредвидени. Заедно с това се определят и засегнатите от прилагането на закона страни – органи на администрацията, стопански субекти, домакинства и др.

На тази основа се установяват областите на регулиране и конкретните избрани мерки и решения, които се очаква да имат по-значителни въздействия. Идентифицирани са основните очаквани ползи и разходи за предложените варианти, като е направена предимно качествена оценка. Ползите са отнесени към специфичната и оперативните цели на закона. Детайлизирани са засегнатите страни от конкретните мерки.

Третата стъпка от анализа включва по-детайлен анализ, включително с количествени оценки и прогнози, на мерките, които се предполага да имат най-значимо въздействие. За тях е изготвен и „МСП тест“. Детайлно са оценени размерът на пазара, засегнат от регулацията, конкретните засегнати страни, като в рамките на наличната информация са прогнозирани и разходи върху отделни групи засегнати страни.

При оценката на ползите и разходите трябва да се направи следното уточнение: Оценката на ползите за много от предлаганите мерки е сложен процес, който би следвало да отчита натрупано интердисциплинарно академично знание. Такива например са взаимовръзките между определени рискове, генерирани от неспазване на конкретни изисквания към безопасността на храните, и проявлението им върху човешкото здраве. Още повече, обществените разходи, свързани с преките и непреките разходи от отделни заболявания, включително смърт, не могат да бъдат проучени в рамките на настоящата оценка. За България например липсват академични изследвания, насочени към определяне на „цената на загубен живот“, или пълните разходи за обществото от инкрементално (частично) влошаване на здравето или качеството на живот и др. под. В този смисъл ползите, генерирани от повишаване на безопасността на храните, в основната си част не могат да бъдат представени количествено. Изследователският екип в рамките на настоящото задание не разполага с ресурс да верифицира научните предпоставки за предполагаемите (декларираните) положителни ефекти от въвеждането на специфични правила и ограничения в областта на производството, транспортирането и търговията с храни.

2. Дефиниране на проблемите

2.1. Основен проблем

Действащият Закон за храните концептуално е разработен и приет преди присъединяването на Република България към Европейския съюз. Той съдържа текстове, касаещи предприсъединителния период и нерелевантна на днешните реалности законова база. Действащият закон е излишно “обременен” с текстове и разпоредби от пряко приложимите нормативни актове на Европейския съюз (налице е дублиране на разпоредби от Регламенти и Решения на Общността) и едновременно с това е непълен и понякога в противоречие с тях. Същевременно, липсва ефективен механизъм за налагане на санкции за неспазване на пряко приложимите актове на Общността. Законът е изменян многократно, което от своя страна води до затруднения

при прилагането му, както от бизнес операторите, така и от органите на официалния контрол.

Нужна е принципно нова философия и архитектура, която да съответства на европейските принципи за високо ниво на защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните, чрез прилагане на интегриран подход за контрол на цялата хранителна верига по отношение на безопасността и качеството на храните. Това обуславя нуждата от приемане на изцяло нов Закон за храните.

2.2. Специфични проблеми

Новият Закон за храните е насочен към разрешаването на следните по-съществени специфични проблеми:

- Липса на регулаторна уредба за дейности, свързани с производство, преработка и дистрибуция на храни;

- Регулаторна уредба, създаваща административни тежести на бизнеса, включително регистрационни режими, в подзаконови актове (наредби);

- Наличие на относително разпространени практики на „сива икономика“ в някои от дейностите;

- Идентифицирани практики на заблуда на потребителя;

- Недостатъчно ясно дефинирани и неадекватни по размер санкции за лицата, извършващи нарушения на действащия закон;

- Липса на институционализиран механизъм за формиране на политиката по храните с участие на представители на всички засегнати страни.

3. Дефиниране на целите

3.1. Обща цел

Общата цел на закона е да осигури прилагането на правото на Европейския съюз и националните мерки в областта на храните чрез актуализиране на националната правна рамка.

3.2. Специфична и оперативни цели; инструменти за постигането им

Специфичната цел на закона е да гарантира висока степен на защита на здравето и интересите на потребителите по отношение на храните. Тя е в съответствие със заложената цел в Програмата на правителството за стабилно развитие на Република

България за периода 2014–2018 г. - постигане на високо ниво на защита на човешкото здраве и интересите на потребителите по отношение на храните чрез прилагането на интегриран подход на контрол по цялата хранителна верига.

Реализирането на специфичната цел на закона е свързано с поставянето и реализирането на поредица от оперативни цели. От своя страна, за постигане на всяка от целите в законопроекта са предложени набор от инструменти (мерки). Оперативните цели и мерките за постигането им са представени в следната таблица:

Таблица 1: Оперативни цели и предвидени инструменти в Закона за храните

Оперативни цели	**Предвидени инструменти в Закона за храните**
Гарантиране прилагането на унифицирани процедури и осъществяването на координиран контрол за съответствие с изискванията на европейското право и българското законодателство в областта на безопасността на храните	Посочени са общите изисквания към безопасността на храните и към бизнес операторите като са реферирани приложимите рекламенти на ЕО, а националните мерки съгласно регламентите на ЕО се предвижда да бъдат определени в наредби на министъра на земеделието и храните и министъра на здравеопазването; В закона се уреждат изискванията към производството, преработката и дистрибуцията на храни, включително изискванията за регистрация и одобрение, изискванията за транспортиране и търговия с храни от разстояние; Уреждат се специфични изисквания към храни, включително към натуралните минерални, изворни и трапезни води, храните със специално предназначение, хранителните добавки и храните, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване, генетичномодифицираните храни, храните, облъчени с йонизиращи лъчения, добавките в храни и ароматизантите, както и пускането на пазара на нови храни; Урежда статутът на хранителното банкиране; Уреждат се общите положение на официалния контрол върху храните, ролята на контролните институции, както и реда и условията за извършване на лабораторна дейност;
Опростяване на правната рамка и облекчаване на	Предвиждат се две различни процедури - регистрация (при храни от неживотински произходи)

административната тежест върху бизнес операторите	и одобрение (при храни от животински произход) на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни, съгласно изискванията на регламентите на ЕО; В процедурите за одобрение, регистрация и уведомление се предвижда възможност изпращане на документи по електронен път или лицензиран пощенски оператор;
Защитата на здравето и интересите на потребителите на храни чрез ограничаване на сивата икономика	Регистрация на транспортни средства за превоз на храни от животински произход, както и на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия; Регистрация на извършващите търговия с храни от разстояние; Допълнителни изисквания за предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно; Предвиждане на санкции за нарушаване на разпоредби на ЕО и детайлизиране на глобите и имуществените санкции съобразно извършените нарушения; Повишаване на размера на глобите и имуществените санкции Регистрация на бизнес оператори в нерегулирани досега области
Защита на здравето и интересите на потребителите на храни чрез създаване на предпоставки за информиран избор	Допълнителни изисквания за предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно; Забрана на допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива каквато и да е част от първоначалното етикетиране; Урежда се редът за предявяване на хранителни и здравни претенции за храните;

	Въвежда се забрана за рекламиране на някои видове храни чрез реклами или други форми на търговски съобщения с участието на деца, или които представят деца, употребяващи тези храни, или са предназначени за детска аудитория
Защита на здравето и интересите на потребителите на храни чрез създаване на рамка и основни изисквания към всички дейности, свързани с производство и предлагане на храни	В закона се уреждат нови обществени отношения, които досега не са били обект на регулация, както и такива, които са били регулирани в наредби, в т.ч. - Урежда се процедурата по регистрация на производителите, извършващи директни доставки на малки количества първични продукти; - Уреждат се изискванията към транспортните средства за транспортиране на храни - Уреждат се процедурата по регистрация на обектите за производство и търговия на едро и изискванията към обектите за търговия на дребно с материали и предмети, предназначени за контакт с храни - Създава се правна рамка за дейността търговия с храни от разстояние; - Създава се правна рамка за дейността хранително банкиране; - Уреждат се изискванията към бизнес операторите, които пускат на пазара храни със специално предназначение, хранителни добавки и храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване, генетичномодифицирани храни, добавки в храни и ароматизантите, както и пускането на пазара на нови храни; - Уреждат се изискванията за дейността облъчване на храни с йонизиращи лъчения
Институционализиране на процеса на формиране на политика в областта на храните в сътрудничество с бизнеса и потребителите	Урежда се създаването и функциите на Националния съвет по храните Урежда се създаването на Помирителна комисия

Повишаване ефективността на официалния контрол върху безопасността на храните и повече сигурност за потребителите	Предвиждат се санкции за нарушаване на разпоредби на ЕО; детайлизират се глобите и имуществените санкции съобразно извършените нарушения; Повишава се размера на глобите и имуществените санкции.

3.3. Дефиниране на вариантите за действие

Вариантите за действие в различните тематични области на регулиране са представени в следната таблица:

Таблица 2: Варианти за действие по тематични области

Тематична област на регулиране	Базов (без промяна)	Вариант-фаворит (приет в проекта)	Алтернативни варианти[7]
Опаковане, етикетиране и реклама на храните			
Етикетиране	Без промяна. Предлаганите храни следва да бъдат етикетирани на български език. Регламентирани са задължителните данни, които следва да се включат при етикетирането на храната. Изискванията за етикетирането и представянето на храните се уреждат с наредба.	Информацията за храните, предлагани на територията на Република България, включително и тази на етикета, се представя на български език; Не се разрешава допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива каквато и да е част от първоначалното етикетиране; допустими са 2 изключения: 1/ при изпълнение на мерки, определени от контролните органи и 2/ за хранителни добавки и храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно	<u>Алтернативен вариант 1:</u> Задължителната информация по чл. 9 и чл. 10 от Регламент (ЕО) №1169/2011 за храните, предлагани на територията на Република България се предоставя на български език; Не се разрешава предоставяне на задължителна информация на български език посредством допълнително облепване на вече етикетиран продукт по начин и/или с информация различна от първоначалното етикетиране и/или който прикрива задължителните

[7] Алтернативните варианти са идентифицирани в хода на процедурата по съгласуване и обществени консултации

		натоварване	данни по чл. 9 и чл. 10 от Регламент (ЕО) №1169/2011 от първоначалното етикетиране <u>Алтернативен вариант 2:</u> Информацията за храните, предлагани на територията на Република България, включително и тази на етикета, се представя на български език. Не се разрешава допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива задължителните данни по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011 от първоначалното етикетиране
Предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно	Без промяна. Без специфични изисквания за предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на	При предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно, то се поставя на обособени за целта места, със задължително предоставяне на следната писмена информация: 1. вид на месото с изрично	<u>Алтернативен вариант 1</u>: Изискванията за предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно се урежда с наредба

	дребно.	посочване на понятието „охладено”; 2. страна на произход или място на произход; 3. дата на месодобив и срок на годност.	<u>Алтернативен вариант 2:</u> Частична регулация. При предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно, то се поставя на обособени за целта места, със задължително предоставяне писмена информация за: 1. вид на месото с изрично посочване на понятието „охладено”; 2. страна на произход или място на произход
Изисквания при производство, преработка и дистрибуция на храни			
Регистрация и одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни	Не се разглежда – поради прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004	Производство, преработка или дистрибуция на храни се извършва след: - регистрация на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 852/2004 - одобрение на обектите за	Регистрацията на обектите да се извършва по отношение на оператора на храните, а не по отношение на всеки обект поотделно.

		производство, преработка и дистрибуция на храни, в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004 (за продукти от животински произход)	
Транспортиране на храни	Без промяна. -Регистрация на превозните средства за транспортиране на суровини и храни от животински произход съгл. чл. 246 от Закона за ветеринарномедицинската дейност. - Не се изисква регистрация на превозните средства за транспортиране на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия	В глава втора на Закона за храните се създава обособен раздел III „Транспортиране на храни“, с който се въвежда регистрационен режим за превозните средства, с които се транспортират храни от животински произход, брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия. Бизнес оператор може да извършва транспортиране на храни в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004 (продукти от животински произход), само с превозни средства, регистрирани от съответния компетентен орган, надлежно обозначени и вписани в регистъра по чл. 60, ал. 1 от закона. Изискването за регистрация се прилага и за превозните средства, с които се извършва транспортиране на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия.	<u>Алтернативен вариант 1</u>: Не се изисква регистрация на превозните средства за транспортиране на храни. (Съгласно чл. 4, параграф 2, буква ,,б" на Регламент (ЕО) № 853/2004 одобрение не се изисква за обектите, в които се извършват транспортни операции) <u>Алтернативен вариант 2</u>: Подаване на уведомление за превозните средства, с които се извършва транспортиране на храни в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004, както и на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия, когато лицата извършват само транспортиране.

Търговия с храни от разстояние	Без промяна. Без изисквания за регистрация и одобрение на бизнес-операторите, които извършват търговия с храни от разстояние; Без специфични изисквания за предоставяне на информация относно начина на търговия от разстояние и имената и наименованията на операторите и регистрационните или одобрителни номера на обектите, с които има сключени договорни отношения за доставка на храни от разстояние; Без специфични изисквания за проследимост на храните	В глава втора на Закона за храните се създава обособен раздел IV „Търговия с храни от разстояние”, който регламентира търговията с храни чрез използване на средство за комуникация от разстояние Търговия с храни от разстояние може да се извършва от: 1. бизнес оператор, който осъществява дейност в регистриран или одобрен по реда на закона обект или 2. доставчик на услуги, управляващ средство за комуникация от разстояние, който има сключен договор с бизнес оператор по т. 1. Регламентиране на условия за храните, които се търгуват от разстояние: да са произведени, преработени или дистрибутирани в съответствие с изискванията на закона, в регистрирани или одобрени обекти; да са етикетирани съгласно изискванията на ЗХ и специфичните изисквания към съответните групи храни и да се	<u>Алтернативен вариант 1</u> Браншова саморегулация. Изготвяне на браншови стандарти за предоставяне на информация относно произхода и качеството на хранителните стоки, които се търгуват от разстояние и ръководство за добри търговски практики при осъществяване на търговия с храни от разстояние. <u>Алтернативен вариант 2</u> Частична регулация. Създаване на облекчен режим за уведомяване за извършване на търговия от разстояние и изисквания за предоставяне на информация относно произхода и качеството на хранителните стоки, обект на търговия от разстояние.

		транспортират при спазване на разпоредбите на ЗХ за транспортиране на храни.	
Специфични изисквания към храни			
Натурални минерални, изворни и трапезни води	Без промяна. Регистрация на обект за производство, приготвяне или обработка на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се извършва от регионалната здравна инспекция (РЗИ) по местонахождението на обекта Изискване за серифициране на натурални минерални води, добивани на територията на РБългария. Изискване за признаване на натурални минерални води. Не се изисква	Регламентира се пускането на пазара на натурални минерални и изворни води, добивани и бутилирани на територията на РБългария. Създава се процедура за сертифициране на натурална минерална и изворна вода. Създава се процедура за признаване на натурална минерална и изворна вода, добивана и бутилирана на територията на РБългария. Създава се процедура за признаване на минерални и изворни води, добивани на територията на трети страни (извън ЕС)	

	сертифициране и признаване на натурални изворни води. Вносът на натурални минерални води в страната и тяхното пускане на пазара се извършват след издаване на сертификат за внос от министъра на здравеопазването Няма процедура за признаване на минерални и изворни води, добивани на територията на трети страни (извън ЕС)		
Хранително банкиране и безвъзмездно предоставяне на храни			
Хранително банкиране и безвъзмездно предоставяне на храни	Без промяна. Хранителното банкиране и безвъзмездното предоставяне на храни не се регулира от Закона за храните.	Регламентира се хранителното банкиране като механизъм за приемане, съхранение и предоставяне на хранителни продукти от юридически лица с нестопанска цел в обществена полза с цел осигуряване на хранително подпомагане на нуждаещи се лица.	

		Въвежда се изискване за регистрация на обектите за съхранение и дистрибуция на храни, използвани за хранително банкиране; за регистрацията на обектите не се дължи такса.	
Национален съвет по храните			
Национален съвет по храните	Запазва се съществуващият Национален консултативен съвет за по-добро функциониране на веригата на предлагане на храни към министъра на земеделието и храните	Създава се нов консултативен орган - Национален съвет по храните като постоянен консултативен орган към министъра на земеделието и храните, който подпомага формулирането и провеждането на държавната политика в сектор храни, за гарантиране на устойчивото му развитие. В специална глава в Закона за храните се регламентира състава, функциите и критериите за участие на браншови организации.	Алтернативен вариант 1: Създаване на Национален съвет по храните с постановление на Министерски съвет съгл. чл. 21 и 22а от Закона за администрацията. Алтернативен вариант 2: Създаване на Национален съвет по храните със Закона за храните; регламентиране на неговия състав, функции и организация на работа с акт на Министерски съвет.
Административно-наказателни разпоредби			
Административно-наказателни разпоредби	Без промяна. Запазване на размера на санкциите, налагани за нарушение на разпоредбите на	Повишаване на санкциите, налагани за нарушение на разпоредбите на законодателството по безопасност на	Повишаване на размерите на имуществените санкции за производството и продажбата на нова храна или нова хранителна

	законодателството по безопасност на храните	храните. По-голяма детайлизация на санкциите Диференциране на санкциите за физически лица и за бизнес оператори; разширяване на обхвата на хипотезите, при които на санкция подлежи бизнес-оператора, а не физическото лице. Намаляване на размерите на имуществените санкции за производството и продажбата на нова храна или нова хранителна съставка, генетично модифицирана храна, ГМО за използване във или като храна или храна, съдържаща съставки, произведени от ГМО и за пускане на пазара или използване на неразрешени първични пушилни кондензати и първични катранови фракции във или върху храни или при производството на извлечени пушилни ароматизанти	съставка, генетично модифицирана храна, ГМО за използване във или като храна или храна, съдържаща съставки, произведени от ГМО и за пускане на пазара или използване на неразрешени първични пушилни кондензати и първични катранови фракции във или върху храни или при производството на извлечени пушилни ароматизанти

4. Определяне на засегнатите страни

4.1. Бизнес оператори

Засегнатите страни обхващат бизнес оператори, които са заети както в производството на хранителни продукти, така и в търговията и разпространението на храни[8].

Производството на хранителни продукти в България се извършва от над 5.1 хил. предприятия, които генерират оборот в размер над 7.8 млрд. лева и осигуряват заетост за над 81.1 хил. души през 2014 г. по данни на Евростат. Фирмите, произвеждащи хранителни продукти, представляват 16.8% от всички преработващи предприятия в страната, създават 14.3% от оборота и осигуряват 15.1% от работните места в преработващата промишленост през 2014 г.

Подотрасловото разпределение на предприятията, занимаващи се с производство на хранителни продукти, е неравномерно. Относително най-много са фирмите в производството на хлебни и тестени изделия (над 2.7 хил.), които формират 58% от всички фирми в хранителната промишленост през 2015 г. Близо 10% от фирмите в хранителната индустрия или 465 предприятия през 2015 г. се занимават с производство и преработка на месо и месни продукти. Дейността по производство и консервиране на плодове и зеленчуци се извършва над 360 предприятия, докато около 300 фирми произвеждат мляко и млечни продукти. Относително по-малко са фирмите, произвеждащи мелничарски продукти – 124 на брой или 2.4% от компаниите в хранителната индустрия. С производство на растителни и животински масла и мазнини се занимават 87 фирми през 2015 г., а с преработка и консервиране на риба и други водни животни – 41 предприятия.

Над една четвърт от оборота на предприятията, занимаващи се с производство на хранителни продукти, се генерира от фирми, произвеждащи и обработващи месо и месни продукти, които отчитат годишни приходи над 2.1 млрд. лева. Около 15% от оборота на хранителното производство или 1.2 млрд. лева годишно е концентриран във фирми, произвеждащи хлебни и тестени изделия. Двуцифрен дял в оборота на хранителната индустрия имат подотраслите на производство на млечни продукти (12.7% дял или над 1 млрд. лева), производство на растителни и животински масла и мазнини (11.9% или около 1 млрд. лева) и производството на други хранителни продукти (12.9% или повече от 1 млрд. лева годишно). Относително по-малък е оборотът, генериран в производството на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти (9.3% от оборота в производството на храни или близо 870 млн. лева

[8] За повече информация – Приложение 9.1.

годишно) и преработката и консервирането на плодове и зеленчуци (7.7% от оборота в производството на храни или около 730 млн. лева през 2015 г.).

Най-много са работните места в производствотото на хлебни и тестени изделия (над 30.7 хил. през 2015 г.), производството и преработката на месо и месни изделия (16.1 хил. работни места) и производството на мляко и млечни продукти (над 9 хил. заети лица). По-малко са работните места в производството и преработката на плодове и зеленчуци (7.2 хил. или около 9% от заетите в хранителната индустрия през 2015 г.), производството на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти (3.4 хил. работни места), производството на растителни и животински масла и мазнини (2.7 хил. позиции) и преработката и консервиране на риба и други водни животни (близо 1.7 хил. заети лица).

По данни на Евростат, през 2013 г. в България функционират 5 583 предприятия, които имат основна дейност търговия на едро с храни и напитки (без да са включени тютюневите изделия). Те реализират приходи от продажби от 9.8 млрд. лева и създават заетост за около 40 хил. лица.

През 2013 г. с търговия на дребно в България се занимават над 98 хил. предприятия, които са предимно микро и малки предприятия. Те реализират приходи от продажби за над 22.5 млрд. лева., като осигуряват заетост от близо 295 хил. лица, или 10% от общата заетост в българската икономика.

Специализираните магазини за храни и напитки (без търговията с тютюневи изделия) заедно с неспециализираните магазини, които продават предимно храни, са – около 31.5 хил. предприятия и реализират около 7.3 млрд. приходи. Те осигуряват заетост за над 107 хил. лица или 36% от общата заетост в търговията на дребно. Неспециализираните магазини реализират близо 4 пъти по-голям среден оборот и наемат средно два пъти повече работници от специализираните. В специализираните магазини се извършват едва 13% от продажбите на храни и напитки и работят малко над една пета от заетите в бранша. Търговците на плодове и зеленчуци, както и на хляб и тестени изделия са относително многобройни и заемат значителна работна сила, но отчитат ниски средни приходи на предприятие.

Външната търговия на България с храни нараства значително през последните 5 години. Износът достига близо 4.9 млрд. лева, а вносът – около 4 млрд. лева, като се форми търговски излишък от около 900 млн. лева. В периода 2010-2015 износът се увеличава с 49%, а вносът с 39%. Около 67% от износа е за страни-членки на ЕС, докати при вносът делът на търговията в рамките на ЕС е над 80%. Вносът представлява близо 50% от общото потребление на храни в България

Макар че външната търговия като цяло расте, съществуват значителни различия в стокообмена на основните групи храни. Така например, износът на какаови изделия отчитат ръст от над 180% за последните 5 години и над 48% само за 2015 г. Вносът на

тези продукти също нараства с бързи темпове – над 100% за последните 5 години и 34% само за последната година. Сред бързорастящите групи както при износа, така и при вноса, са животинските и растителни мазнини, кафе, чай, подправки, разнообразни преработени изделия, както и пресните плодове. Вносът на риба расте с 27% за последната година и с над 80% за периода след 2010 г. Най-голямата група – зърнените култури – отчита увеличение от 60% за периода 2010-2015 г., но минимален спад от 5% през 2015 г. спрямо предходната година.

4.2. Потребители

Засегнатите страни включват потребителите на храни в страната[9]. Потребителите на хранителни продукти обхващат цялото население на България, доколкото храните са стоки от първа необходимост. Решенията за потребителските разходи за храна обикновено се взимат на ниво домакинство. Населението на България към 31.12.2015 г. е 7 млн. 154 хил. души, разпределени в 2 млн. 982 хил. домакинства.

Паричните разходи на българските граждани достигат 10.7 хил. лева средно на домакинство в страната и около 4.5 хил. лева средно на лице през 2015 г. Около 83% от паричните разходи на българските домакинства са за потребителски цели, а 31.5% от общия паричен разход е предназначен за хранителни стоки.

Хранителните продукти и безалкохолни напитки са основна категория в домакинските бюджети. Сред разходите за хранителни продукти и безалкохолни напитки водещо място заемат храните, които представляват 94.4% от паричните разходи в тази категория.

Паричните разходи на българското население за хранителни продукти са разпределени сред основните потребителски групи в тази категория – хляб и зърнени храни; месо и месни продукти; риба и други морски храни; мляко, млечни продукти и яйца; животински и растителни масла и мазнини; плодове; зеленчуци; захар, сладка, мед, шоколадови и захарни изделия и хранителни продукти, некласифицирани другаде.

Паричните разходи за хляб и зърнени храни надхвърлят 1.5 млрд. лева годишно през 2015 г., като представляват 18.2% от разходите за хранителни продукти. Над половината парични разходи на домакинствата в тази категория са за хляб, а 22% са предназначени за други хлебни и сладкарски изделия.

Около 24.1% от паричните разходи на домакинствата за хранителни продукти (над 2 млрд. лева годишно) са предназначени за месо и месни продукти. В разходите за месо и месни продукти водещо място заемат свинското месо (22.6% от разходите за месо), месо от домашни птици (17% от разходите за месо), както и сушени, осолени или

[9] За повече информация – Приложение 9.1.

пушени меса и месни продукти, които формират 31.4% от разходите на българските граждани за месо.

Разходите на българските домакинства за риба и други морски храни възлизат на 244 млн. лева годишно през 2015 г., представлявайки 2.9% от разходите за храна. В тази категория над половината разходи са за замразена риба и други водни животни, а 35.2% са за прясна и охладена риба. По този начин 91% от разходите на домакинствата за риба и водни животни са за прясна и замразена храна, а 9% от разходите в тази категория са предназначени за консервирани или обработени риба и водни животни и продукти от тях.

Разходите за мляко, млечни продукти и яйца представляват 1.57 млрд. лева годишно, формирайки 18.5% от потреблението на домакинствата на хранителни продукти. Основната част от разходите на българските граждани за мляко, млечни продукти и яйца са за сирене, кашкавал и извара, малко над една пета (21.4%) са предназначени за кисели млека, а над 10% - за яйца и яйчни продукти. Пълномасленото прясно мляко представлява 11.4% от разходите на българските домакинства за мляко, млечни продукти и яйца.

Животинските и растителни масла и мазнини възлизат на 374 млн. лева или 4.4% от паричните разходи на домакинствата за хранителни продукти през 2015 г. Над половината потребление на животински и растителни масла и мазнини се формира от олио, малко над 10% - от маслиново масло (зехтин), а 11.9% - от маргарин и други растителни мазнини. Млечните масла представляват над една пета от домакинските разходи за животински и растителни масла и мазнини през 2015 г.

Плодовете представляват 6.8% от потреблението на българските домакинства на хранителни продукти през 2015 г., като разходите за плодове възлизат на 573 млн. лева за годината. Паричните разходи за плодове са насочени предимно към пресни или охладени плодове, които формират 85.2% от разходите за плодове. Останалите 14.8% от разходите в тази категория са предназначени за сушени плодове и черупкови плодове.

Домакинските разходи за зеленчуци формират 14.9% от потреблението на българските граждани на хранителни продукти, като възлизат на 1.26 млрд. лева. Над две трети от потреблението на зеленчуци се състои от пресни или охладени зеленчуци. Допълнително, над една пета от разходите на домакинствата за зеленчуци са за сушени зеленчуци, други консервирани или обработени зеленчуци.

Около 5.1% от потреблението на хранителните продукти се състои от захар, сладка, мед, шоколадови и захарни изделия. Разходите на българските домакинства за тези хранителни продукти надхвърлят 435 млн. лева. В тази категория най-голям дял имат продукти като шоколад и шоколадови изделия, които са 34.8% от паричните разходи за

захарни изделия, както и захарта, която представлява над 30% от разходите за сладкарски изделия.

Хранителните продукти, некласифицирани другаде, представляват 5% от потреблението на домакинствата според данните за паричните разходи, които НСИ публикува. Разходите на домакинствата за тези продути възлизат на 426 млн. лева годишно. В тази категория над половината домакински разходи са предназначени за готови ястия от хранителни магазини и супермаркети.

Покупките на безалкохолни напитки възлизат на 503 млн. лева през 2015 г., като представляват 5.6% от паричните разходи на домакинствата за хранителни продукти и безалкохолни напитки. Над 60% от потреблението на безалкохолни напитки се състои от минерални води, безалкохолни напитки, плодови и зеленчукови сокове. Потреблението на минерални или изворни води формира 13.9% от разходите на домакинствата за безалкохолни напитки. Отделно, газираните напитки съставляват близо една трета от потребените безалкохолни напитки от населението в България. Допълнително, над 39% от потреблението на безалкохолни напитки е формирано от кафе, чай и какао.

Реалното, измерено през потребените количества и обеми, потребление на основни хранителни продукти и безалкохолни напитки, се променя през годините под влияние на комбинираното въздействие на различни фактори: промяната на покупателната способност на населението, изменение на потребителските предпочитания и промяна на относителните цени на различните продукти.

През 2015 г. потреблението на хляб и тестени изделия, измерено в килограми, се свива с 4% годишно, а спрямо 1999 г. намалява с 36% по данни на НСИ. Потреблението на сладкарски изделия намалява с 1.6% годишно през 2015 г., но се увеличава с 58% спрямо 1999 г. Реалното потребление на месо също се повишава – с 0.3% през 2015 г. и с 40% в сравнение с 1999 г. В дългосрочен план, макар и по-бавно, се увеличава и потреблението на месни произведения, като най-голямо повишение на потреблението е отчетено при трайните колбаси и обработеното месо. Потреблението на риба и рибни продукти се е увеличило с 58% през последните 16 години. Статистиката показва, че българските домакинства потребяват по-големи количества млечни продукти, с изключение на прясното мляко, чието потребление намалява както спрямо 2014 г., така и в сравнение с 1999 г. Най-значително се повишава потребеното количество кашкавал, което нараства с 5.4% спрямо 2014 г. и с 70% в сравнение с 1999 г.

Домакинствата предпочитат да потребяват по-малко яйца и олио. Потреблението на яйца и олио намалява както спрямо 2014 г., така и в сравнение с 1999 г. В дългосрочен план потреблението на маргарин в реално изражение на практика не се променя, докато потреблението на млечни масла се удвоява през 2015 г. спрямо 1999 г. В унисон с повишеното търсене на здравословни храни, българските домакинства потребяват с

13% повече плодове през 2015 г. отколкото през 1999 г. и с 38% повече ядки. Потреблението на зеленчуци се свива спрямо 2014 г., но расте с 17% в дългосрочен план. През последните 16 години значително намалява потреблението на туршии и зеленчукови консерви. Съществено нараства потреблението на захарни и шоколадови изделия. През 2015 г. потребеното количество безалкохолни напитки намалява с 2.6% в сравнение с предходната година, но нараства осезаемо в дългосрочен план.

4.3. Органи, натоварени с изпълнение на закона

Проектът на Закон за храните не предвижда създаване на нови органи на администрацията и предполага използването на наличния капацитет на администрациите на БАБХ и РЗИ за обслужване на процесите, свързани с въвежданите допълнителни регулаторни режими, с осъществяването на предвидените контролни функции и с налагането на санкции. Голяма част от регламентираните в законопроекта регулаторни режими съществуват и към момента, като в тази връзка са изградени и се поддържат от БАБХ национални електронни регистри за храни от животински произход, храни от неживотински произход и на предприятията за странични животински продукти, национален електронен регистър на обектите за обществено хранене и търговия на дребно с храни и са внедрени съответни административни процеси, свързани с поддържането и използването на тези регистри.

Наред с това както в БАБХ, така и в РЗИ е изграден значителен капацитет във връзка с осъществяването на контролните функции, предвидени в проектозакона.

Контрол върху производството и търговията с храни и материалите и предметите, предназначени за контакт с храни

Органи извършващи официален контрол на храните

Официалният контрол на храните по смисъла на чл. 4, параграф 1 от Регламент 882/2004 (с изключение на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води) е възложен на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) по силата на чл. 28, ал. 1 от действащия Закон за храните.

Управлението на контрола на храните на национално ниво се осъществява от Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” към БАБХ, а на регионално и местно ниво от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ). Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, дирекцията методически ръководи и координира дейността на областните дирекции по безопасност на храните по осъществяване контрола на безопасността и качеството на суровините, храните, материалите и предметите предназначени за контакт с храни, междинните предприятия за съхранение и

предприятията за преработка на странични животински продукти, както и хуманното отношение към животните по време на клане.

Официалният контрол се провежда чрез използване на методите, определени в Регламент 882/2004 и включва следните дейности: проверка (верификация), инспекция, мониторинг, одит и вземане на проби за лабораторно изпитване. Официалният контрол в обектите се извършва планово и извънпланово.

Плановият контрол се извършва по предварително изготвен план, а честотата на проверките е съобразена с предварително изготвена оценка на риска и заложените теми за проверка. Извънплановият контрол включва проверките по сигнали и жалби на граждани. Към него се причисляват и извънредните проверки при кризисни ситуации и по време на празници и събития, при които има по-висок риск от хранителни инциденти и нарушения. Извънпланови проверки могат да бъдат и целеви при наличието на сигнали за идентично нарушение на законодателството в конкретен сектор. Тук се включват и проверките за кръстосано съответствие съгласно Регламент 73/2009.

Честота на извършваните проверки

Според планът за извършване на официален контрол в обекти за производство и търговия с храни за периода 2015 – 2017 г. са предвидени 399 227 проверки в 126 335 обекта (по данни към 01.01.2015 г.), като 82% от тях са в обекти за търговия на дребно с храни и заведения за обществено хранене, в които средно се предвижда по една проверка на обект на година. (Виж Приложение 9.5) По една проверка годишно се предвижда и за обекти за търговия на едро с храни от неживотински произход, добавки в храните и хранителни добавки и обекти за производство и търговия на едро с материали и предмети в контакт с храни. Най-голям среден брой проверки са предвидени за предприятията за производство на месо от домашни копитни животни (25 бр.) и за производство на месо от птици и лагоморфни (18 бр.). Сред обектите за производство на храни от неживотински произход най-голям брой проверки годишно са предвидени в обектите за производство на готови за консумация храни в пресен, консервиран, замразен, концентриран или изсушен вид (4 бр.) и обектите за производство на захар, захарни и сладкарски изделия (3 бр.).

Брой и вид на извършваните проверки

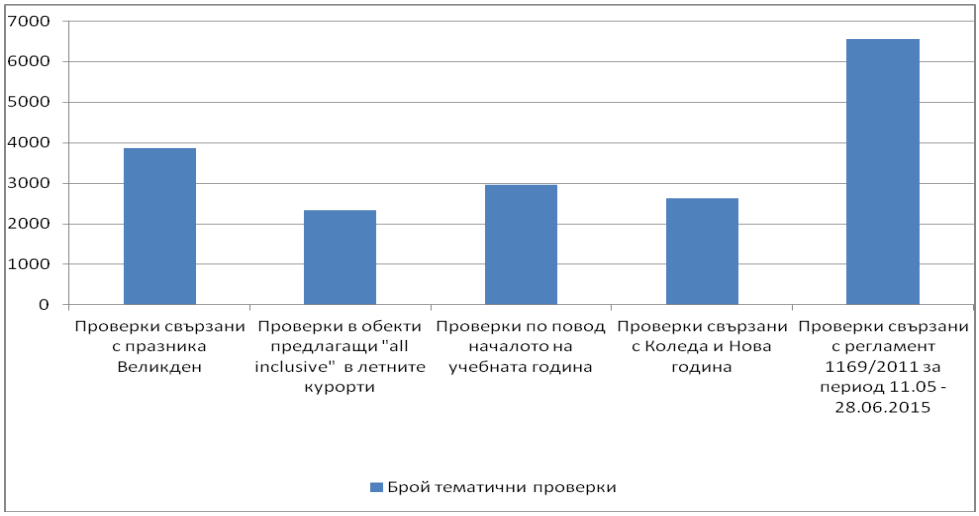
През 2015 г. са извършени общо 184 753 проверки по официален контрол на база оценката на риска в обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведения за обществено хранене, тематични проверки, извънпланови проверки (по

писма, заповеди и др.) и проверки по сигнали и жалби. Извършените проверки са с 41 074 по-малко спрямо предходната 2014 г.

Съгласно плановия официален контрол са извършени 163 817 броя проверки, а тематичните проверки са 20 936 броя. Плановите проверки са извършени на база оценка на риска, а извънплановите във връзка със зададени конкретни теми и обекти, както и по жалби и сигнали.

Според годишния доклад за изпълнение на единния многогодишен национален план за контрол на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г., през последната година, както и през предходната, е акцентирано на засиления контрол по време на активните туристически летен и зимен сезон, религиозни и официални празници. През 2015 г. в следствие на влизането в сила на Регламент 1169/2011, са извършени и значителен брой тематични проверки за проследяване на съответствията спрямо неговото изпълнение.

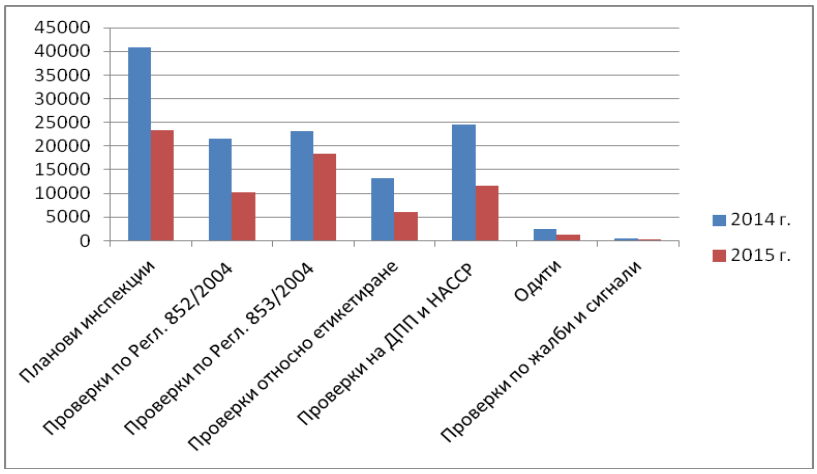
Графика 1: Тематични области с най-голям брой проверки през 2015 г.

Източник: Годишен доклад за изпълнение на единния многогодишен национален план за контрол на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г.

Спадът в броя проверки е главно по отношение на предприятията за производство на храни. Тези проверки съставляват 38.5% от общия брой проверки за 2015 г., спрямо 55.7% за предходната 2014 г.

Графика 2: Извършени проверки в предприятията за производство на храни

Източник: Годишен доклад за изпълнение на единния многогодишен национален план за контрол на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г.

За извършени проверки и констатирани несъответствия в обекти за производство и търговия с храни за първото шестмесечие на 2016 г., виж Приложение 9.5.

Капацитет за извършване на проверки

През последните години се наблюдава тенденция на нарастване на броя на обектите, подлежащи на официален контрол, като в същото време намалява броят на инспекторите, осъществяващи същия този контрол.

Таблица 3: Брой служители, осъществяващи официален контрол в производствените и търговски обекти

Година	2013	2014	2015
Брой обекти	97386	126335	158667
Брой служители	1 014	953	700

Източник: Годишен доклад за изпълнение на единния многогодишен национален план за контрол на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г.

За всички обекти, с изключение на кланиците, са на разположение приблизително 460 инспектора. Една от препоръките на Сметната палата е проверките да се извършват най-малко от двама инспектора. За всяка двойка инспектори през 2015 г. се падат средно по 689 обекта, подлежащи на официален контрол. Именно това съотношение се посочва като основна причина, довела до инициране на промяна на Инструкцията

за оценка на риска с цел намаляване честотата на контрол и увеличавана на ефективността му.

Открити несъответствия по време на извършваните проверки

В годишния доклад за изпълнение на единния многогодишен национален план за контрол на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г., най-често повтарящите се несъответствия са групирани в три направления: структурни, оперативни и документални несъответствия.

Структурните несъответствия са свързани с поддръжката на сградния фонд и технологичното оборудване на обектите. Оперативните несъответствия са свързани с обезпечаване безопасността на продуктите. Документалните несъответствия касаят воденето на документация в обектите, подлежащи на официален контрол.

Като цяло не се наблюдава промяна в най-често повтарящите се несъответствие в сравнение с тези, които са констатирани през 2014 г. В доклада, като основни причини за констатираните несъответствия се посочват непознаване на законодателството в областта на храните, липсата на достатъчно подготвени кадри и недостатъчния финансов ресурс.

За списък на най-често констатираните несъответствия виж Приложение 9.5.

Предприети мерки съгласно констатираните несъответствия

През 2015 г. издадените предписания са 13 932 спрямо 15 201 издадени предписания през 2014 г. Като цяло не се отбелязва значително отклонение в честотата на издаване на предписания спрямо предходната 2014 г. За 2015 г. средно всяка 13-та проверка приключва с издаване на предписание, докато през 2014 г. предписание се издава средно на всяка 15-та проверка. В същото време, докато за 2014 г. издадените предписания от един инспектор са средно 16, то за 2015 г. един инспектор издава средно по 20 предписания.

През 2015 г. са издадени 2 496 акта за установяване на административно отношение (АУАН) или средно по един АУАН на всеки 74 проверки. За сравнение, през предходната година средно всяка 68-а проверка завършва с издаване на АУАН. Както през предходната година, така и през 2015 г. един инспектор съставя средно около 3.5 броя АУАН.

По отношение на най-тежката административна мярка – временно или постоянно преустановяване на дейността на обекти за производство и търговия с храни, се наблюдава нарастване на броя затворени обекти. През 2015 г. техният брой е 298 или 0.19% от всички регистрирани обекти за съответната година, докато през предходната

година тези обекти са 185 или 0.15% от всички регистрирани обекти за съответната година.

Таблица 4: Предприети мерки при констатиране на несъответствия в обектите, подлежащи на официален контрол

Предприети мерки при несъответствие	**2014 г.**	**2015 г.**
Извършени проверки (брой)	225 827	184 753
Издадени предписания (брой)	15 201	13 932
Издадени АУАН (брой)	3 324	2 496
Затворени обекти (брой)	185	298

Източник: Годишен доклад за изпълнение на единния многогодишен национален план за контрол на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г.

По отношение на тематичните проверки, най-често завършват с предписание проверките на предлаганите видове бира в супермаркетите на веригите „Билла“, „Фантастико“, „Хит“, „Кауфланд“ и „Лидл“, за установяване спазването на действащите нормативни изисквания за етикетирането на храните, където средно всяка трета проверка завършва с издаването на предписание. Следват проверките в предприятия за производство на сладкарски изделия и проверките на общинските пазари. Най-често завършват с издаване на АУАН тематичните проверки в обекти предлагащи "all inclusive" в зимните и летните курорти, където средно всяка 6-та и респективно 9-а проверка завършват с издаването на АУАН. (Виж Приложение 9.5.)

Контрол върху производството и търговията с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Органи извършващи официален контрол

Компетентни органи към министерство на здравеопазването за упражняване на официален контрол на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води са главния държавен здравен инспектор; дирекция „Обществено здраве” и 28-те регионални здравни инспекции (РЗИ). Контролът от страна на РЗИ се осъществява от дирекция „Обществено здраве“ към всяка РЗИ, както и от дирекция/отдел „Лабораторни изследвания“ към 9 лаборатории на РЗИ.

Официалният контрол върху обектите за производство и търговия с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се извършва по реда на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол на храните, Закона за храните, Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба № 36 за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

Официалният контрол се извършва без предварително уведомяване и систематично, като се взимат предвид установените рискове, свързани с производството на бутилирани води, водената документация от производителите по отношение на съответствието с нормативните изисквания, документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия с нормативните изисквания, надеждността на извършваните от производителя собствени проверки, както и всяка друга информация, която би могла да свидетелства за несъответствие. Предварително уведомяване се извършва в случаите на одит.

Брой и вид на извършваните проверки

Честотата на инспекциите в обектите за производство на бутилирани води, планирана на база оценката на риска на обектите е не по-малко от 4 пъти годишно.

За провеждане на държавния здравен контрол са ангажирани общо 100 здравни инспектора и лекари.

Общият брой на обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води подлежащи на контрол през 2015 г. е 68 броя. За този период са извършени 353 проверки или средно по 5 проверки на обект.
Освен обектите за производство на бутилирани води, са извършени и 8 353 проверки в обектите за търговия с бутилирани води.

През 2015 г. са взети общо 417 проби по химични показатели на бутилирани води и са извършени над 9 900 изследвания, като в три изследвания са установени отклонения от нормите. По микробилогични показатели са взети общо 713 проби с над 7 500 изследвания по микробиологични показатели, при което е отчетено отклонение при 6 изследвания.

Наблюдава се увеличение на броя обекти подлежащи на официален контрол, като към 10.08.2016 г. в националния регистър на обектите за бутилиране на води има регистрирани 89 броя обекти.

Открити несъответствия по време на извършваните проверки

Най-честите несъответствия през 2015 г. в обектите за производство на бутилирани води са свързани с установени отклонения по микробиологични и физико-химични показатели, неспазване на принципите на добрите производствени и хигиенни практики, както и нарушение на законодателството по отношение етикетирането и представянето на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

Според годишния доклад за изпълнение на единния многогодишен национален план за контрол на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г., установените несъответствия са предимно в обекти за производство на бутилирани натурални минерални води, чийто дял спрямо другите обекти за производство на бутилирани изворни и трапезни води е значително по-голям. Повечето установени несъответствия се определят като „незначителни и случайни" и не са констатирани тенденции за системност на тяхното възникване.

В хода на осъществения официален контрол през 2015 г., са връчени 28 броя предписания, както и е съставен един АУАН и са издадените три заповеди за спиране експлоатацията на обект или на част от него.

5. Определяне на икономическите, социални и екологични въздействия

На този етап от оценката са представени в обобщен вид очакваните икономически, социални и екологични въздействия, въз основа на първоначалните проучвания на екипа и проведените срещи с представители на засегнатите страни. На база на идентифицираните въздействия са определени мерките (промените), които предполагаемо ще имат по-значимо въздействие.

Таблица 5: Икономически, социални и екологични въздействия

Тип въздействие	Общо описание на очакваните въздействия
Икономически въздействия	
Конкуренция	В общ смисъл, регулацията представлява набор от ограничения върху поведението на икономическите агенти. Тези ограничения по естеството си въздействат на свободната инициатива, доколкото ограничават определени действия и налагат разходи по съобразяване. Цел на доброто регулиране е постигането на

	целите на предлаганите политики да става с минимални преки и косвени въздействия и ограничения върху конкуренцията и стопанската активност. Законът за храните регулира обществените отношения, свързани с предлагането на храни на потребителите. Потреблението на храни и безалкохолни напитки е основно перо в домакинските бюджети, формирайки 31.8% от паричните разходи през 2015 г. Производството на хранителни продукти в България се извършва от над 5.1 хил. предприятия, които генерират оборот в размер над 7.8 млрд. лева и осигуряват заетост за над 81.1 хил. души през 2014 г. по данни на Евростат. Фирмите, произвеждащи хранителни продукти, представляват 16.8% от всички преработващи предприятия в страната, създават 14.3% от оборота и осигуряват 15.1% от работните места в преработващата промишленост през 2014 г. Специализираните магазини за храни и напитки (без да се отчита тази с тютюневи изделия) заедно с неспециализираните магазини, които продават предимно храни, са – около 31.5 хиляди предприятия и реализират около 7.3 млрд. приходи. Те осигуряват заетост за над 107 хиляди лица, или 36% от общата заетост в търговията на дребно. Същевременно, външната търговия на България с храни нараства значително през последните 5 години. Износът достига близо 4.9 млрд. лева, а вносът – около 4 млрд. лева, като се форми търговски излишък от около 900 млн. лева. Нарастването за периода 2010-2015 е 49% при износа и 39% при вноса. Около 67% от износът е за страни-членки на ЕС, докати при вносът делът на търговията в рамките на ЕС е над 80%. Размерът на вноса е 50% от общото потребление на храни в България. Обемът на търговията с храни в рамките на общия пазар на ЕС се увеличава от 211 млрд. през 2010 г. до над 270 млрд. евро през 2015 г., като надхвърля 9% от общата търговия със стоки в ЕС. Продажбите в други страни-членки постепенно нарастват и през 2014 г. над ¼ от обема на приходите на производителите на храни в съюза. Това показва, че въпреки специфичния характер и потребителските качества на храната като стока, предполагащи близост до пазара и крайния потребител, търговията и доставките в общия пазар нарастват. Това има пряко отношение и към интензификация на конкуренцията както за производителите, така

	и за дистрибуторите и търговците на дребно. Тези данни показват, че продуктовият пазар, регулиран от Закона за храните, има относително голямо макроикономическо значение, както по отношение на броя предприятия, добавената стойност и заетостта, така и по отношение на потреблението на домакинствата. Същевременно, както в производството, така и в търговията на дребно с храни доминират представителите на малките и средните предприятия. Първоначалният анализ показва, че предвидените в закона разпоредби в няколко области могат да имат по-значимо въздействие върх конкуренцията, включително свободното движение на стоки. Предвидените ограничения за допълнително облепване на етикетиран продукт ще наложат допълнителни разходи за производителите от други страни, които предлагат продуктите си в България. В някои случаи допълнителните разходи могат да бъдат значителни, отнесени към обема на съответния продуктов пазар и към очакваните и възможните обороти. Потенциално това може да доведе до свиване на потребителския избор на българския пазар чрез намаляване на асортимента на храни от внос (включително от страни от ЕС). Като следствие от намаляването на предлагането може да има ефект от повишаване на цените за определени продукти. За определени „нишови“ продуктови пазари е възможно значително въздействие върху вноса на стоки на българския пазар, при съответното излизане от пазара на вносители, търговци на едро и търговци на дребно. Изискванията към етикетиране ще ограничат възможността за внос на продукти от различни източници, и съответно конкуренция между доставчици на един и същи продукт, използващи различни канали на снабдяване. Спазването на допълнителните изисквания за предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно могат да наложат неприемливи разходи за вносителите на месо и по този начин да ограничат в известна степен конкуренцията. Въведеното изискване за регистрация на транспортни средства, превозващи определени групи храни пред български контролен орган налага допълнителни разходи за навлизане на пазара на оператори от други страни-членки (действащите регламенти на ЕО не изискват регистрация на превозните средства, а само определят изисквания към тях). В определени случаи размерът на

	допълнителните разходи може да доведе до решение за отказ от дейност на територията на страната, което би ограничило конкуренцията и потребителския избор. В по-общ план, изискванията за регистрация и одобрение на обектите на бизнес операторите, чрез налагането на разходи по съобразяване, могат също да се превърнат в бариера пред достъпа до пазара. В закона се въвеждат изисквания за регистрация, при спазване на определени изисквания, за транспортните средства при транспорт на храни, както и за търговията с храни от разстояние. Наложените допълнителни разходи по спазване на изискванията ще имат по-значим ефект върху стартиращи микро и малки предприятия чрез потенциално ограничаване на броя на навлизащите предприемачи в тези дейности. Възможен ефект е консолидация в съответните продуктови пазари – намаляване на броя на операторите при увеличаване на средния обем на дейността и заетостта.
Конкурентоспособност, търговски и инвестиционни потоци	Създаването на добра правна рамка и ефективни механизми за спазването й са фактор за увеличаване на инвестициите в браншa (местни и чуждестранни). Увеличените инвестиции повишават производителността и подобряват конкурентната позиция на предприятията. Ограничаването на сивата икономика и повишаването на безопаността на храните също повишава международната конкурентноспособност на фирмите. Прилагането на разпоредбите могат да допринесат за консолидация и уедряване в някои браншове, което може да създаде предпоставка за нарастване на производителността на труда. Някои от мерките налагат допълнителни разходи по предлагането на вносни храни. Подобни бариери могат както да ограничат вноса, така и да стимулират релокация на икономическа дейност на територията на България (производство, преработка, пакетиране) с цел заобикаляне на въпросните пречки и/или намаляване на разходите.
Оперативни разходи и поведение на бизнеса/Малки и средни предприятия	Въведените в закона процедури за регистрация и одобрение ще наложат допълнителни разходи за бизнес операторите. Разходите са както еднократни – за регистрация и уведомяване, които досега не са били изисквани от действащата нормативна уредба, така и текущи по съобразяване с увеличени изисквания. По-конкретно, това ще засегне бизнес операторите в сферите транспортиране на храни, търговия с храни от разстояние, бутилиране на минерални

	и изворни води. Същевременно, разходите за регистрация на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни от неживотински произход вероятно ще намалеят, основно чрез възможността за по-бързо стартиране на дейността. Процедурата за признаване на води, внасяни от трети страни членки на ЕС систематизира изискванията и ще съкрати сроковете и разходите за този процес. Добавянето на изискване за предоставяне на разрешение за ползване/удостоверение за въвеждане в експлоатация/издадено разрешение за строеж/ разрешение за поставяне на преместваем обект по реда на ЗУТ може да доведе до допълен разход на време преди възможност за стартиране на дейността. Въвеждането на нови изисквания към етикетирането може да доведе до оттегляне на някои продукти от пазара, предимно в „нишови“ продуктови категории от внос. Същевременно, то може да създаде твърде висока бариера пред пускането на вносни нови и иновативни продукти с относително нисък очакван обем продажби, за които разходите за създаване на етикет специално за българския пазар може да е икономически неоправдано. Със закона се създават по-строги регулации за транспортирането на храни, за предлагането на храни от внос, за търговията от разстояние. Някои от действащите към момента бизнес модели няма да са възможни изобщо, или ще налагат значителни усилия по адаптиране към новите изисквания. Така например, вносът на храни (търговията на едро) в условията на общ пазар за стоки, които не са произведени с етикет на български език и не позволяват изпълнението на въведените в закона ограничения, няма да бъде възможен. Развиващият се с бързи темпове сектор на онлайн приложения за търговия и свързване на потребители с производители и търговци ще бъде изправен също пред необходимост от значителни, съотнесени към минималните приходи на иновативен стартиращ бизнес, разходи. Има вероятност някои предприемачески идеи и проекти да не бъдат изпробвани изобщо. Предложените ограничения пред транспортирането на храни и изискванията за етикетиране създават условия за различно третиране на български и чуждестранни компании, произвеждащи и дистрибутиращи едни и същи продукти. Въведените нови изисквания за регистрация на транспортните средства и етикетиране на храните предвиждат изключения от приложното поле на регулацията като така третират по различен

	начин продукти със сходни характеристики.
Административна тежест на бизнеса	Процедурите по регистрация и одобрение изискват от бизнеса предоставяне на определн набор от документи. Тежестта за спазване на изискванията за предоставяне на документи ще зависят от използването на електронна комуникация, както и от служебната обмяна на информация, налична в други органи на администрацията. Административните разходи по предоставяне на документи са относително фиксирани и съответно ще имат непропорционален ефект върху микро и малките предприятия. Така например, през 2015 г. около 45% от фирмите, произвеждащи и преработващи месо и месни продукти, са микро предприятия (с по-малко от 10 заети лица), 37% са малки (с 10-49 заети), 17% са средни (с 50-249 заети). Над половината фирми в производството на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти са микро предприятия, а още 37% са малки предприятия. Делът на микро предприятията в производството на хлебни и тестени изделия е 78%, а малките са 18% от общия брой фирми в бранша. В търговията на дребно в неспециализирани магазини делът на микро предприятията в общия брой предприятия е 95.5%, като те създават над 46% от работните места. В микропредприятията средният годишен приход на едно предприятие е под 100 хил. лева., а средният брой заети лица – 4.4.
Публични власти	Законопроектът не предвижда създаване на нови органи на администрацията. Предвидените допълнителни регулаторни режими ще увеличат в минимална степен натоварването на администрациите на БАБХ и РЗИ. Същевременно, възможностите за подаване на документи по електронен път може да облекчи това натоварване. Допълнително, очаква се създаване на единна информационна система по хранителната верига, което ще намали текущите разходи по поддръжка на регистрите. До създаването на предпоставки за служебна обмяна на информация между регистри, поддържани от други органи на администрацията, обработката на подаваните от бизнес операторите документи ще създаде известен допълнителен разход за органите на контрол по Закона за храните.
Иновации и изследвания	Предвидените регулации в областта на търговията с храни от разстояние и етикетирането могат да имат известно възпиращо въздействие пред въвеждането и разпространението на нови производствени технологии и продукти. Ограниченията за

	етикетиране на български език могат да забавят навлизането на българския пазар на нови храни в пазарни сегменти с ниско общо потребление. Въведеният допълнителен разход може да действа възпиращо пред стартиращи иновативни производители от други страни-членки да предложат нови продукти на българския пазар. Регулирането на търговията с храни от разстояние създава известна административна тежест пред стартиране по подобен бизнес. В същото време, навлизането на информационните и комуникационните технологии и значителните инвестиции в разработване на разнообразни нови приложения благоприятстват развитието на дистанционната търговия. Според данни на НСИ, тя се развива с изпреварващи темпове спрямо общия търговски оборот през последните 6 години - оборотът в дистанционната търговия през последните 12 месеца до май 2016 г. е близо 10 пъти по-голям отколкото е бил през 2000 г. Над 180 хиляди лица са поръчали храни, напитки и стоки за ежедневна употреба по интернет през 2015 г. Различията в темповете на растеж на дистанционната търговия и общия търговски оборот се задълбочават след 2010 г. Динамичното развитие на дистанционната търговия се обяснява с комбинираното въздействие на няколко фактора. На първо място, развитието на дистанционната търговия съвпада с появата на множество интернет страници за продажба на нови или употребявани стоки, които действат като търговци или като посредници в търговията. На второ място, възможностите за електронни разплащания се увеличиха значително през последните години, което улеснява търговията от разстояние. На трето място, развитието на спедиторските услуги също е фактор, който допринася за бързото разрастване на търговията от разстояние. Не на последно място, експанзията на дистанционната търговия е движена от промяната на потребителските предпочитания и от по-силно изразената ценова чувствителност на потребителите. Информационните технологии позволяват и цялостна промяна на бизнес модела на редица дейности и възникване на т.нар. „споделена икономика“. В голяма степен, иновациите в технологиите за подобен бизнес са движени от броя на „опитващите“ иноватори (предприемачи), който от своя страна е до известна степен свързан и с липсата (досега) на адмнистративни бариери на „входа“ чрез регулиране на сектора.
Потребители и домакинства	Законът и прилагането му имат въздействие върху близо 1/3 от потребителските разходи на домакинствата. По данни от изследването на домакинските бюджети на НСИ. Около 83% от паричните разходи на българските домакинства са за потребителски цели, а 31.5% от общия паричен разход е

	предназначен за хранителни стоки. Потребителският паричен разход на българското население възлиза на 26.4 млрд. лева годишно. През 2015 г. паричните разходи за храна достигат 10.1 млрд. лева. Законът няма за основна цел да въздейства върху качеството и наличността на храните. Един от очакваните ефекти е намаляване на дела на сивата икономика в производството и дистрибуцията на храни. Косвен ефект от това може да бъде повишаване на качеството на предлаганите стоки. Законът предвижда мерки, увеличаващи информираността на потребителите и потенциално защитаващи ги от заблуда. Законът няма значително последствие върху финансовото състояние на домакинствата както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. В същото време, всяка допълнителна тежест върху бизнеса по спазване на законодателството представлява разход, който частично или изцяло, в зависимост от еластичността на търсенето и предлагането на конкретния продуктов пазар, ще се понесе от потребителя чрез по-висока цена. Някои от предвидените мерки в закона могат да имат ефект върху ограничаване на потребителския избор, особено в определени „нишови“ продуктови сегменти.
Специфични региони или сектори	Законът ще има относително силно въздействие върху няколко икономически дейности. На първо място, изискването за регистрация на транспортните средства ще засегне в по-значима степен малки производители и дистрибутори на хляб и сладкарски изделия, като този ефект вероятно ще е концентриран в малко населените региони с по-ниска степен на икономическо развитие. Изискванията за етикетиране ще засегнат специализираните вносители и търговци на дребно на „нишови“ храни – био храни, храни от независими (малки производители), нетрадиционна кухня (напр. азиатска), сосове, подправки и др. под.
Макроикономическа среда	Законът регулира сфера на обществени отношения, която има значително макроикономическо измерение. Производството на храни генерира приходи в размер над 7.8 млрд. лева и осигурява заетост за над 81.1 хил. души през 2014 г. по данни на Евростат. Фирмите, произвеждащи хранителни продукти, представляват 16.8% от всички преработващи предприятия в страната, създават 14.3% от оборота и осигуряват 15.1% от работните места в

	преработващата промишленост през 2014 г. Износът на храни през 2015 г. достига 4.9 млрд. лева., или над 11% от общия износ на стоки на българската икономика. Постигането на целта на закона да гарантира висока степен на защита на здравето и интересите на потребителите по отношение на храните е предпоставка за по-добре функциониращи продуктови пазари и оттам – по-висока конкурентноспособност на сектора. Създаването на добра правна рамка и ефективни механизми за спазването й са фактор за увеличаване на инвестициите в бранша (местни и чуждестранни).
Социални въздействия	
Балансирано демографско развитие	Законът няма пряко въздействие върху промяната в броя на населението и раждаемостта. В същото време, безопасността на храните е важен фактор, допринасящ за подобряване на здравния статус на населението. Законът няма пряко въздействие върху застаряването на населението. Същевременно, безопасността на храните чрез приноса си към подобряване на общия здравен статус на населението подобрява качествените характеристики на човешкия капитал, включително чрез създаване на предпоставки за активен и продуктивен живот на възрастните хора в добро здраве. Законът създава на условия за равни възможности за всички и недопускане на пряка или косвена дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, гражданство, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. Създаването на добра правна рамка и ефективни механизми за спазването й са фактор за увеличаване на инвестициите и повишаване на конкурентноспособността на фирмите. Това косвено въздейства на потенциала за развитие на земеделието, което е предпоставка за подобряване на икономическите перспективи пред селските райони. Регионите на България с доминиращо селско население са сред тези с по-ниско ниво на заетост и икономическа активност.
Заетост и пазар на	Производството на храни и напитки е важна част от икономиката в ЕС. По данни на Евростат, това е отрасълът с най-голям оборот,

труда	заети и добавена стойност в преработващата промишленост в съюза: през 2013 г. производителите на храни и напитки са създали над 12% от добавената стойност, допринесли са за около 15% от приходите от продажби и са наели около 14% от общия брой заети в преработващата промишленост. Производството на хранителни продукти в България генерира оборот в размер над 7.8 млрд. лева и осигурява заетост за над 81.1 хил. души през 2014 г. Производството на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води осигурява около 5 хил. работни места през 2015 г. В България функционират 5 583 предприятия, които имат основна дейност търговия на едро с храни и напитки (без да са включени тютюневите изделия). Те реализират приходи от продажби от 9.8 млрд. лева и създават заетост за около 40 хиляди лица. Специализираните и неспециализираните магазини за търговия на дребно с храни осигуряват заетост за над 107 хиляди лица. Заведенията за обществено хранене създават заетост на 118 хил. лица през 2015 г. Общо икономическите дейности, пряко или косвено свързани с производство, преработка и дистрибуция на храни създават пряко над 350 хил. работни места, или 12% от общата заетост в икономиката. Облекчаването на процедурите за регистрация на някои видове обекти ще улеснят стартирането на бизнес, което е пряко свързано с увеличени възможности за създаване на работни места. В същото време, мерките, създаващи по-високи изисквания за транспорт, информираност на потребителя, както и регулирането на дейности, които досега са били извършвани без регулация, създават предпоставки за консолидация (уедряване) на бранша. Мерките насочени към ограничаването на сивата икономиката също увеличават фиксираните разходи, които непропорционално въздействат на микро и малките предприятия. Намаляването на броя на операторите, съчетано с допълнителни инвестиции и нарастване на производителността на труда, могат косвено да доведат до намаляване на броя на заетите в сектора. Въведените изисквания за наемане на специализиран (квалифициран) персонал във всички обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни ще увеличи търсенето на лица с подобна квалификация.
Социално	По данни на НСИ, през 2014 г. под прага на бедност са били 1

включване и закрила на определени групи	578.3 хил. лица, или 21.8% от населението на страната. От лицата с начално или по-ниско образование, над 63% са под прага на бедността. При едночленните домакинства над 65 г. рискът от бедност достига 40%. Според проучването на материалните личения на НСИ, 44.6% от населението изпитва затруднения да потребява месо, пилешко или риба всеки втори ден. Законът предвижда създаване на правна рамка за регулиране на дейността хранително банкиране. Тази дейност има пряко въздействие върху хората в бедност или риск от социално изключване.
Обществено здраве и безопасност	Законът има за цел да гарантира висока степен на защита на здравето и интересите на потребителите по отношение на храните. Очакваните положителни въздействия от ефективното прилагане на закона са съсредоточени именно в подобряването на общественото здраве безопаността.
Екологични въздействия	
Общи ефекти	Законът няма преки екологични въздействия. Може да се очаква, че ефективното функциониране на новата правна рамка ще доведе до повишени инвестиции в сектора, което може да е свързано с използването на по-енергоефективни машини и съоръжения. Повишените изисквания към транспортирането на храни могат да се отразят в обновяване на превозните средства, използвани за храни. Това от своя страна ще намали енергийната консумация и ще ограничи замърсяването на въздуха и отделянето на парникови газове.

6. Определяне и анализ на по-значимите въздействия

На основата на общия преглед на икономическите, социалните и екологичните ефекти е направен по-подробен анализ, предимно качествен, на идентифицирантие мерки (промени), които ще имат по-значими ефекти върху засегнатите страни. Анализираните въздействия са представени в обобщен вид в следната таблица:

Таблица 6: Определяне и анализ на по-значимите въздействия

Област/мерки	**Засегнати страни**	**Очаквани позитивни въздействия**	**Очаквани негативни въздействия (включително специфични непропорционални ефекти, например върху МСП)**	**Сравняване на вариантите**
Регистрация и одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни: -регистрация на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент	-Бизнес-оператори, които осъществяват производство и търговия на едро с храни от животински произход (1742 предприятия за търговия с храни от животински произход, отговарящи на Приложение III на Регламент 853/2004, 3901 млекосъбирателни пунктове и помещения за събиране на мляко, 29 предприятия за търговия с мед и пчелни продукти, 87 предприятия за	-Предвиденият в Закона за храните регистрационен режим осигурява предпоставки за облекчаване на бариерите за започване на бизнес на огромен брой стопански субекти – по експертна оценка около 95,7% от всички регистрирани към момента обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни попадат в обхвата на облекчения регистрационен режим.	- Допълнителни разходи по съобразяване поради изискването за наличие към момента на подаване на документите за регистрация или одобрение разработен проект на система за управление на безопасността на храните, съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедура, основана на	В сравнение с алтернативния вариант (регистрация или одобрение на бизнес-операторите), новите изисквания ще доведат до облекчаване на условията за стартиране на бизнес и до подобряване на

(ЕО) № 852/2004, в т.ч. обектите за търговия на дребно и обекти за обществено хранене. -одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни, в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004	търговия с храни от животински произход, които не са обект на Приложение III на Регламент 853/2004); -Бизнес-оператори, които осъществяват производство и търговия на едро с храни от неживотински произход (6110 обекта за производство и търговия на едро с храни от неживотински произход); - Бизнес-оператори, осъществяващи търговия на дребно с храни (69298 обекта за търговия на дребно с храни); -Бизнес-оператори, експлоатиращи обекти за обществено хранене (7260 заведения за организирано хранене, 7040 ресторанти, 18160 заведения за бързо обслужване, 5200 заведения за консумация на напитки и сладкарски изделия, 16150 питейни заведения, 200 временни обекти за обществено хранене) -БАБХ (областните дирекции по безопасност на храните)	- Създават се благоприятни предпоставки за реализиране на монетарни ползи от облекчаването на процедурата по регистрация и по-бързото стартиране на дейността за значителен брой бизнес-оператори. По експертна оценка новорегистриращите се обекти биха получили възможност да реализират около 500 млн. лв. повече приходите от продажби годишно заради по-бързото започване на дейността в сравнение с досегашния регистрационен режим. -Създават се условия за подобряване на конкурентната среда в сектора;	принципите на системата HACCP, съгласно чл. 5 на Регламент (ЕО) № 852/2004, включително технологична документация или национални, утвърдени или браншови стандарти за групите храни, които ще се произвеждат в обекта -Специфични разходи за бизнес-оператори с повече от един обект по спазване на изискванията за проследимост на храните (по Регламент 178/ 2002г.) поради избрания модел за регистриране на всеки отделен обект, а не бизнес оператора като цяло -Допълнителен разход на време преди стартиране на дейността на подлежащи на одобрение обекти поради изискването за предоставяне на копие от разрешение за ползване по Закона за устройство на територията (ЗУТ) за обекти, които представляват строежи от I, II и III категория или удостоверение за експлоатация по ЗУТ – за обекти, които	конкурентната среда, без да се налагат разходи по съобразяването, свързани с пререгистрирането на вече регистрирани обекти, за регистрация на бизнес-оператори в допълнение към регистрацията/одобрението на обектите и разходи за администрацията, свързани с доизграждане на националните електронни регистри за храни както и за внедряване на нови електронни административни услуги, свързани с използването на тези регистри. Избраният вариант гарантира спазването на

	-Регионалните здравни инспекции		представляват строежи от IV и V категория -В сравнение с алтернативния вариант, ЗХ не налага разходи по съобразяването за вече регистрирани обекти – издадените удостоверения за регистрация по реда на стария Закон за храните запазват действието си и в двата случая (регистрация и одобрение) -	санитарно-хигиенните изисквания при производството и търговията с храни и осигурява условия за безопасност на храните и високо ниво на защита на потребителите, без да налага значително административно бреме върху бизнеса.
Етикетиране: Информацията за храните, предлагани на територията на Република България, включително и тази на етикета, се представя на български език, като не е разрешено допълнително облепване на	Засегнатите страни включват: - Потребители на вносни хранителни стоки или стоки, които първоначално не са били предназначени за българския пазар; -Производители на храни, които продават продукти на българския пазар без оригинален етикет на български език; -Дистрибутори и търговци на едро и дребно (5 583 фирми в търговия на едро с храни и напитки, без тютюневи	В сравнение с алтернативните варианти Проектозаконът за храните: -осигурява предпоставки за постигането на най-високо ниво на информираност на потребителите и повишаване защитата на потребителските интереси; -създава най-добри предпоставки за ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя посредством етикетирането	- Както Новият закон за храните, така и разглежданите алтернативни варианти за етикетиране водят до потенциални разходи за бизнес операторите: разходи по дизайн и принтиране на допълнителни етикети и разходи за извършване на повторно етикетиране от дистрибутори и търговци. Бизнес операторите ще отчетат пропуснати ползи поради невъзможност за пускане на пазара на хранителни продукти,	- В сравнение с разглежданите алтернативи, новите изисквания по отношение на етикетирането, предвидени в Закона за храните, ще доведат до постигане на най-високо ниво на информираност на потребителите, защита на здравето на човека и

етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива каквато и да е част от първоначалното етикетиране.	изделия и над 98 хил. предприятия в търговия на дребно). -БАБХ	на предлаганите храни; -създава най-добри предпоставки за ограничаване присъствието на сив сектор, особено в дистрибуцията и търговията с храни.	които не могат да бъдат допълнително етикетирани на български език. Алтернативните варианти, които позволяват частично закриване на информацията от оригиналния етикет, биха улеснили спазването на изискванията за етикетиране. - Сред засегнатите бизнес оператори попадат 5 751 МСП в търговията на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия, 25.7 хил. МСП в търговията на дребно в неспециализирани магазини и 10.5 хил. МСП в търговията на дребно в специализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия. - Новите изисквания за етикетиране ще засегнат непропорционално по-силно няколко продуктови категории, сред които шоколадови изделия, кафе, чай, какао, сол, зехтин, подправки, био продукти, безглутенови, бебешки, диетични храни и др	потребителските интереси по отношение на храните.

Етикетиране: Предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно	- Засегнатите страни включват потребители, производители, преработватели, вносители и търговци - Домакинства – около 7.5% от паричните разходи на домакинствата са за месо и месни изделия, или 24.1% от разходите за храни; - Специализирани магазини с продажба на месо и месни продукти – 733 предприятия с оборот от 154 млн. лева - Сектор „Производство и преработка на месо; производство на месни продукти без готови ястия“ – 484 предприятия с 2 млрд. оборот - Внос на месо – 341 млн. евро (почти 100% от вноса е от страни от ЕС, водещи партньори са Испания, Полша и Германия); - търговия на едро с месо и месни изделия – 517 предприятия с оборот от 1.2 млрд. лева	Очакваните ползи от избрания в ЗХ вариант са преки и косвени: - Разпоредбата се очаква да повиши нивото на информираност на потребителите на прясно месо. Според мнението на 60% от анкетираните търговци, продаващи и месо, пазарът на предлаганото прясно и предварително непакетирано месо заема до 50 % от общия пазар на месо. - Вторичен ефект от по-добре информирания избор е промяна на поведението на потребителите и евентуално увеличение на потреблението на прясно месо спрямо замразено. - Косвен ефект върху сивата икономика: ограничават се практиките за размразяване на месо и предлагането му като прясно чрез заблуда на потребителя. - Дискутиран алтернативен вариант е да не се посочва дата на месодобив,	Разходите за съобразяване могат да се обобщят по следния начин: - Допълнителни преки разходи по етикетиране (обозначаване); - Допълнителни преки разходи, свързани с покупка на ново оборудване (напр. хладилни витрини) - Допълнителни разходи за осигуряване на документи, удостоверяващи страна на произход и дата на месодобив - Косвени разходи, например, смяна на доставчици, ограничаване на вноса и др. под. - Проведеното онлайн допитване сред търговци на дребно установи, че около 1/3 от отговорилите смятат, че ще възникнат разходи за закупуване на допълнително хладилно оборудване, очакват административни разходи за набавяне и съхраняване на необходимата документация, удостоверяваща страната на произход на охладеното месо,	- Възприетият подход на регулиране включва вариант, който в максимална степен постига целите, т.е. очаква се да донесе най-високи ползи за подпомагане на информирания избор на потребителя и ограничаване на недобри търговски практики. Този вариант налага и най-високи разходи за съобразяване. Трябва да се отчете, че за голяма част от запитаните търговци изискването ще може да бъде изпълнено от засегнатите, като въпреки очакването за допълнителни разходи при 2/3 от запитаните, промяната няма да

	- БАБХ	основно поради липсата на общностно задължение за такава проследимост от действащите регламенти в ЕС. Липсата на посочена дата ще ограничи ползите от гледнат точка на информираност на потребителя за вида на предлагания продукт.	датата на месодобив; около 1/3 не очакват допълнителни разходи и няма респонденти, предвиждащи смяна на текущите доставчици на месо. Данните сочат, че е често срещана практика доставчиците да предоставят необходимата информация при извършването на доставки (60 % от респондентите), докато 20 % от респондентите твърдят, че доставчиците им на охладено месо нямат практиката да съпътстват доставките с такъв тип информация. Същевременно се установи, че почти няма търговци, запознати с дискусията по готвените промени в нормативната уредба. - Мнението на търговците на месо е разнопосочно относно възможността на фирмите от бранша да изпълнят предвижданите изисквания за етикетиране на охладеното месо. Почти 45 % от тях отбелязват, че малък брой от колегите им няма да се успеят	засегне търговските отношения с досегашните доставчици и партньори

			да покрият новите изисквания; 33 % смятат, че всички търговци биха се справили с промените, както и цели 22 % са на мнение, че значителен брой няма да успеят да покрият изискванията.	
Регистрация на транспортните средства, превозващи брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия.	- Производители на брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия (124 предприятия за производството на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти, близо 3 000 предприятия за производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия) -Дистрибутори на хранителни стоки, които реализират поръчките на локални неспециализирани хранителни магазини - Доставчици на логистични услуги – транспортиращи стоките от обект на производител до централизирани складови бази на търговци на едро и големи търговски вериги или директно до търговските	Спрямо алтернативните варианти, избраният в ЗХ вариант осигурява: -значително по-добри възможностите за ефективен контрол за спазване на хигиенните изисквания при транспортиране на хранителни стоки и за налагане на адекватни санкции при установено неспазване на хигиенните изисквания - по-добра възможност за проследимост на веригата на доставки на брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия - създаване на предпоставки за прекратяване на недобри практики и намаляване на нелоялната конкуренция - свиване на „сивия сектор“ при производството,	Очакваните разходи за бизнес операторите са: - еднократни - за подготовка на необходимите документи за регистрация, за одобрение на регистрацията и, при необходимост, за отстраняване на нередности в документацията; - текущи -за поддържане на списъци, дневници и отчетност - парични –такса за подаване на заявление за регистрация на превозно средство, такса за издаване на стикер, санкции при неспазване на изискванията - пропуснати ползи за периода на изчакване на регистрация от	Въпреки че е възможно избраният вариант на регулиране да доведе до повишаване на разходите, свързани с регистрацията и те съответно да се отразят върху себестойността на крайните продукти, поради силната конкуренция в сектора не се очаква повишаване на цените на съответните хранителни стоки. За сметка на това се осигуряват ефективни механизми за

	обекти -Големи търговски вериги за хранителни стоки и бързооборотни стоки, които изпълняват поръчки от малки и микро търговци на дребно на хранителни стоки, опериращи на локалния пазар - БАБХ - Потребителите	дистрибуцията и търговията с брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия - създаване на предпоставки за всеобхватно спазване на европейските и националните норми за качество и безопасност на храните	компетентния орган. Наред с разходите за бизнес-операторите, могат да се очакват административни разходи за компетентния орган – за създаване на процедури и обслужване на процеса на регистрация на превозните средства.	контрол и налагане на санкции, по-добра възможност за проследимост по веригата за доставки на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия, създават се предпоставки за ограничаване на сивата икономика в сектора.
Регулиране на търговията с храни от разстояние	- Бизнес операторите предлагащи търговия на храни и хранителни продукти от разстояние, в т.ч.: - заведения за обществено хранене, приемащи поръчки от разстояние за доставка на готова храна - електронни магазини - интернет платформи за поръчка на хранителни стоки и готови храни -производители на хранителни стоки	Избраният вариант създава най-добри условия за защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните чрез предлагане на пазара на безопасни храни и намаляване на сивия сектор при производството, преработката и дистрибуцията на храни - подобряват се възможностите за проследимост на доставките от търговците от разстояние - създават се предпоставки за по-голяма ефективност на	Избраният вариант на регулиране: - създава условия за потенциална загуба на бизнес възможности. - утежнява правната рамка за търговци от разстояние на първични стоки от неживотински произход, които няма да могат да извършват дейност в повече от две административни области - повишава административните разходи за бизнес операторите и доставчиците на услуги - увеличаване на текущите разходи, свързани с	Въпреки че може да доведе до повече процедурни изисквания и до повече разходи по съобразяването в сравнение с алтернативните (без намеса и саморегулация), избраният вариант предлага най-добри условия за: - защита на здравето и на интересите на потребителите - проследимост на

		официалния контрол - Осигурява се частично унифициране на процедурите в съответствие с изискванията на европейското право и българското законодателство в областта на безопасността на храните и се създават рамка и основни изисквания към оператори в области, които до момента не са регулирани	поддържане на транспортните средства за доставка според изискванията и поддържане на документация, дневници, отчетност , свързани с добри практики за транспортиране на храни.	доставките - ефективен контрол - намаляване на сивия сектор при търговията с храни от разстояние.
Създаване на правна рамка за регулиране на хранителното банкиране	- Домакинства в бедност: - По данни на НСИ, през 2014 г. под прага на бедност са били 1 578.3 хил. лица, или 21.8% от населението на страната. Според проучването на материалните личения на НСИ, 44.6% от населението изпитва затруднения да потребява месо, пилешко или риба всеки втори ден - Даряващи храна. Потенциално всички търговци и производители - БАБХ	- Промените предвиждат регистрация на обектите за съхранение и дистрибуция на храни, ползвани от лицата, извършващи хранително банкиране. Не дължат такса при регистрацията. Специфичните изисквания за безвъзмездно предоставяне на храни, извършването на дейност по хранително подпомагане на нуждаещи се лица чрез механизма за хранително банкиране и контрола върху тази дейност, се определят с наредба на Министерския съвет.	- Разходите за съобразяване са свързани с регистрационния режим. Спрямо обектите на други оператори, за хранителното банкиране разходите са по-ниски, тъй като се предвижда те да не заплащат такса.	- НП

		- Предложените разпоредби създават предпоставка за изчерпателно правно уреждане на статута и изискванията към дейността „хранително банкиране“. Това ще повиши доверието на потребителите на тази услуга (подпомагани лица и дарители). Допълнително, детайлната правна уредба позволява в бъдеще да бъдат създадени стимули за хранителното банкиране, включително чрез изменение на данъчния статут.		
Уреждане на режима за сертифициране и признаване на натурални минерални и изворни води, признаване на натурални води от трети страни (извън ЕС)	- Домакинства: домашно потребление от над 70 млн. чрез покупка от търговци на дребно и покупки от заведения за обществено хранене (общо потребление в заведенията – 1.3 млрд. лева годишно) - Производители на бутилирани натурални минерални и изворни води – годишен оборот от над 200 млн. лева и около 2000 заети; секторът е доминиран от	- Законът създава нова правна рамка, уреждаща сертифицирането и признаването на изворни води; - Законът предвижда уеднаквяване на процедурите по сертифициране и признаване на минералните и изворните води, което се очаква да донесе ползи за потребителите на изворни води; - Уеднаквяването на	- По оценки на експерти от бранша, действащите предприятия в България няма да срещнат трудности при спазване на изискванията за сертифициране и признаване, вкл. допълнителни инвестиции и разходи за оборудване; - В процедурата по признаване на натурални води се предвижда одобрение на етикета, с който водата ще се предлага на пазара; - Следва да се отчита, че	- НП

	големи производители; - Вносители на натурални минерални и изворни води – през 2015 г. са внесени общо води и безалкохолни напитки за 53 млн. евро - РЗИ към МЗ	третирането на натуралните води (минерални и изворни, местно производство и внос) създава предпоставки за по-добре информиран потребителски избори и конкуренция между бизнес операторите. Режимът по признаване на изворните води от внос ще осигури ефективното прилагане на европейското право и е мярка срещу практиката на пускане на пазара води, носещи обозначението „изворна вода“, които в същност не отговарят на изискванията на европейското законодателство. - Процедурата за признаване на натурална минерална или изворна, добивана на територията на трета страна, се очаква значително да съкрати сроковете (в рамките на проучването е установен случай на процедура по сегашния ред, отнела 2 г. и половина)	Законът за храните няма за цел да транспонира разпоредбите на Директива 2009/54/ЕО, а да създаде базовата рамка за нейното ефективно прилагане. Изискванията към бутилираните води, вкл. към етикетирането е предвидено да бъдат регламентирани с наредба, и на този етап разходите по съобразяването с тях не могат да бъдат оценени	

Създаване на Национален съвет по храните	- Органи на администрацията и Националното сдружение на общините - Представителни организации на бизнеса - Организации на потребителите	- Създаването на Националния съвет по храните изпълнява една от оперативните цели на закона, а именно – институционализиране на процеса на формиране на политика в областта на храните в сътрудничество с бизнеса и потребителите. - Възприетият подход дава максимално изчерпателно определение за „представителност“, което е необходимо за максимална яснота за определяне на състава на съвета. Уреждането на състава на съвета е предпоставка за избор на членовете на помирителната комисия към МЗХ.	- Предложените критерии за участие в Националния съвет могат да се разглеждат като частично рестриктивни. Така например, сред секторите по КИД, за които браншовите организации не са включени в състава на съвета, е „търговия на дребно в неспециализирани магазини, предимно с храни“. На практика, това изключва супермаркетите (в т.ч. – търговските вериги), които осъществяват значителен дял от продажбите на храни - 10-те най-големи търговеца осъществяват почти 50% от продажбите на дребно.	Информацията към момента не позволява да се направи ясна оценка доколко въведените критерии за членство в Националния съвет по храните са оптимални.
Промени в административно-наказателните разпоредби	- Всички оператори, попадащи в приложното поле на закона - БАБХ и РЗИ - През 2015 г. са извършени близо 185 хил. проверки от БАБХ. Средно	- Предвиждат се санкции за нарушаване на разпоредби на ЕО като се детайлизират глобите и имуществените санкции съобразно извършените нарушения. Променени са размерите на	- Повишаването на размера на санкциите увеличават стимулите на икономическите агенти да обжалват по съдебен ред. Това може да забави събирането на плащанията от страна на	- Не е възможно да се направи количествено сравнение на очакваните ефекти при различно ниво

	една от 13 завършва с предписание, а една от 74 – с акт за установяване на административно нарушение. - РЗИ са извършили 853 проверки в обекти за производство и 8 353 в обекти за търговия с бутилирани води, издадени са 28 броя предписания, съставен еедин АУАН и са издадените три заповеди за спиране експлоатацията на обект или на част от него	глобите и имуществените санкции, като са съобразени в обществената опасност. - По-добре таргетираните санкции и адекватният им размер се очаква да: - Повишат превантивния ефект от контрола върху храните; - Повишат безопасността, като ограничат лоши практики; - Ограничат сивата икономика - Гарантират прилагането на регламентите на ЕС, които имат действие на територията на България	контролните органи. - В по-общ план, твърде висок размер на санкциите създава стимул за корупция. Все пак, предвидените имуществени санкции и глоби в проектозакона не са изключително високи, по мнение на представители на засегнатите браншове - Сравнително малките граници между минимален и максимален размер на санкциите предполагат по-голяма относителна тежест върху МСП	(варианти) на имуществените санкции и глобите

7. Анализ на най-значимите въздействия по основни промени в политиката, предвидени в законопроекта

7.1. Режими на регистрация и одобрение на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни

Предвиденият в действащия Закон за храните режим (Обн. ДВ. бр.90 от 15 Октомври 1999г, посл.изм. ДВ. бр.44 от 10 Юни 2016г.) унифициран регистрационен режим за всички обекти за производство и търговия с храни противоречи на рамкови регламенти на ЕС и по-специално на:

- Регламент (ЕО) № 852/2004, който предвижда режим на регистрация на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни в неговия обхват
- Регламент (ЕО) № 853/2004, който предвижда режим на одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуцията на храни в неговия обхват (по отношение на обекти за производство, преработка и търговия на едро с храни от животински произход)

С проекта на Закон за храните се уеднаквяват действащите в страната регулаторни режими за обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни с регулаторните режими, предвидени в законодателството на ЕС, като се въвежда:

1. Регистрация на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 852/2004 - обекти за производство и търговия на едро на храни от неживотински произход, обекти за търговия на дребно с храни и обекти за обществено хранене

2. Одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни, в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004 - обекти за производство, преработка и търговия на едро с храни от животински произход

Засегнати страни: анализ на регулирания сектор

Въвежданите режими на практика ще засегнат целия спектър от бизнес-оператори, занимаващи се с производство, преработка и търговия с храни в България.

Производство на храни

Производството на хранителни продукти в България се извършва от над 5.1 хил. предприятия, които генерират оборот в размер над 7.8 млрд. лева и осигуряват заетост за над 81.1 хил. души през 2014 г. по данни на Евростат. Фирмите, произвеждащи хранителни продукти, представляват 16.8% от всички преработващи предприятия в страната, създават 14.3% от оборота и осигуряват 15.1% от работните места в преработващата промишленост през 2014 г.

Подотрасловото разпределение на предприятията, занимаващи се с производство на хранителни продукти, е неравномерно. Относително най-много са фирмите в производството на хлебни и тестени изделия, които формират 58.1% от всички заети в хранителната промишленост. Около 9.5% от фирмите в хранителната индустрия се занимават с производство и преработка на месо и месни продукти, 6.8% с производство и консервиране на плодове и зеленчуци, а 5.9% - с производство на мляко и млечни продукти. Относително по-малко са фирмите, произвеждащи мелничарски продукти (2.4% от заетите в хранителната индустрия), растителни и животински масла и мазнини (1.6%) и преработка и консервиране на риба и други водни животни (0.8%).

Графика 3: Разпределение на предприятията, занимаващи се с производство на хранителни продукти, по подотрасли

Източник: Изчисления на авторите по данни на Евростат за 2014 г.

Над една четвърт от оборота на предприятията, занимаващи се с производство на хранителни продукти, се генерира от фирми, произвеждащи и обработващи месо и месни продукти, а 15% - от фирми, произвеждащи хлебни и тестени изделия. Двуцифрен дял в оборота на хранителната индустрия имат подотраслите на производство на млечни продукти (12.7% дял), производство на растителни и животински масла и мазнини (11.9%) и производството на други хранителни продукти (12.9%). Относително по-малък е оборотът, генериран в производството на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти (9.3% от оборота в производството на храни) и преработката и консервирането на плодове и зеленчуци (7.7%).

Най-много работни места има в производството на хлебни и тестени изделия (36.5% от заетите в хранителната индустрия), производството и преработката на месо и месни изделия (близо една пета от работните места) и производството на мляко и млечни продукти (над една десета от заетите лица). По-малко са работните места в производството и преработката на плодове и зеленчуци (8.6% от заетите в хранителната индустрия), производството на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти (4.1%), производството на растителни и животински масла и мазнини (3.4%) и преработката и консервиране на риба и други водни животни (1.8%).

Производството на напитки в България се извършва от 869 предприятия, които представляват 2.9% от всички фирми в преработващата промишленост през 2014 г. Въпреки че броят на предприятията в бранша се увеличава по-бързо отколкото в други индустриални сектори, значението на производството на напитки за преработващата промишленост като цяло намалява. Производството на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води в България се осъществява от 214 фирми, които представляват 0.7% от всички предприятия в преработващата промишленост през 2013 г. според последните налични данни на Евростат. Годишният оборот в този подотрасъл надхвърля 600 млн. лева годишно през 2015 г. Приходите на фирмите в подотрасъла са еквивалентни на 3.2% от общите приходи на преработващите дружества. Производството на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води осигурява около 5 хил. работни места през 2015 г. Позициите в бранша представляват около 1% от общата заетост в преработващата промишленост.

Търговия на едро с храни и напитки

По данни на Евростат, през 2013 г. в България функционират 5 583 предприятия, които имат основна дейност търговия на едро с храни и напитки (без да са включени тютюневите изделия). Те реализират приходи от продажби от 9.8 млрд. лева и създават заетост за около 40 хиляди лица. Най-голям оборот реализират предприятията, търгуващи с напитки (вкл. алкохолни) – близо 2 млрд. лева. При тях средните приходи на предприятие са над 2.4 млн. лева, а общият брой заети е близо 7 хиляди, или 17% от заетите в търговията на едро с храни и напитки. На следващо място е неспециализираната търговия на едро с храни и напитки, като оборотът е малко по-нисък, но броят на заетите е по-висок – над 8.4 хиляди лица, или над 21% от заетите в бранша. Относително по-големи са предприятията, търгуващи с шоколадови и други сладкарски изделия – те имат най-високите средни приходи на предприятие и среден брой заети в предприятие. Търговията на едро с плодове и зеленчуци е секторът с относително дребни предприятия, като там оборотите и средния брой заети са най-ниски.

Таблица 7: Показатели за търговията на едро с храни и напитки, 2013 г.

	Брой предприятия	Приходи от продажби (млн. евро)	Заети лица	Среден брой заети на предприятие	Средни приходи (хил. евро)
Напитки	827	1 997	6 813	8,2	2 415
Неспециализирана търговия с храни и напитки	889,0	1 808	8 454	9,5	2 034
Шоколад и сладкарски изделия	530	1 700	6 785	12,8	3 208
Други храни, включително риба	984	1 286	6 078	6,2	1 307
Месо и месни изделия	517	1 220	3 531	6,8	2 360
Млечни изделия, яйца, мазнини	436	852	3 203	7,3	1 955
Плодове и зеленчуци	1 126	760	4 042	3,6	675
Чай, кафе, подправки	274	227	1 293	4,7	828
Общо	5 583	9 851	40 199	7,2	1 764

Източник: Евростат

Търговия на дребно с храни и напитки

През 2013 г. с търговия на дребно с храни и напитки в България се занимават над 31 хиляди предприятия, които са предимно микро и малки предприятия. Те реализират приходи от продажби за над 7.3 млрд. лева., като осигуряват заетост на над 107 хиляди лица.

Таблица 8: Показатели за търговията на дребно с храни и напитки, 2013 г.

	Брой предприятия	Приходи от продажби (млн. лева)	Заети лица	Среден брой заети на предприятие	Средни приходи (хил. лева
Общо търговия на дребно	98 162	22 573	294 968	3,0	230
Неспециализирани магазини, предимно за храни	20 776	6 393	84 435	4,1	308
Специализирани магазини с храни и напитки	10 716	914	22 820	2,1	85
- В това число:					
Плодове и зеленчуци	2 789	93	4 382	1,6	34
Месо	733	154	2 631	3,6	210
Риба	377	43	884	2,3	114
Хляб, тестени и сладкарски изделия	1 936	87	3 725	1,9	45

Напитки	920	118	1 729	1,9	128
Други специализирани магазини	3 961	419	9 469	2,4	106

Източник: Евростат

Типология на засегнатите бизнес-оператори

Бизнес-операторите във всички сегменти на производството, преработката и дистрибуцията на храни в България са предимно микро и малки предприятия. Делът на МСП варира между 97% и 100% в структурата на съответната индустрия.

Таблица 9: Разпределение на бизнес-операторите в сферата на производството, преработката и дистрибуцията на храни според броя на заетите

	Микро (под 10 заети)	Малки (10-49 заети)	Средни (50-249 заети)	Големи
Производство и преработка на месо и месни продукти	45%	37%	17%	1%
Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия	37%	32%	31%	0%
Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци	63%	25%	12%	1%
Производство на растителни и животински масла и мазнини	52%	32%	14%	2%
Производство на мляко и млечни продукти	46%	35%	18%	1%
Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти	52%	37%	9%	2%
Производство на хлебни и тестени изделия	78%	18%	4%	0%
Производство на други хранителни продукти	77%	18%	4%	1%
Производство на безалкохолни	52%	37%	8%	3%

напитки, минерални и други бутилирани води				
Търговия на дребно в неспециализирани магазини	95.5%	4,9%	0,5%	0,09%
Търговия на дребно в специализирани магазини	96,8%	3%	0,2%	0%

Източник: Изчисления на авторите по данни от Търговски регистър за 2015 г.

Регистрирани обекти за производство и търговия с храни

По данни от информационна система на Българската агенция по безопасност на храните по реда на действащия регистрационен режим са регистрирани над 13,2 хил. обекта за производство и търговия с храни, от които 51% са обекти за търговия на дребно с храни и близо 40% са обекти за обществено хранене. Това означава, че 95,7% от регистрираните към момента обекти попадат под обхвата на въвеждания със проекта на Закон за храните регистрационен режим.

Таблица 10: Разпределение на регистрираните обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни според броя на заетите

Вид на обектите	Брой регистрирани обекти
Предприятия за търговия с храни от животински произход, отговарящи на Приложение III на Регламент 853/2004	1742
Млекосъбирателни пунктове и помещения за събиране на мляко	3901
Предприятия за търговия с мед и пчелни продукти	29
Предприятия за търговия с храни от животински произход, които не са обект на Приложение III на Регламент 853/2004	87
Обекти за производство и търговия на едро с храни от неживотински произход	6110
Обекти за търговия на дребно с храни	69298
Обекти за обществено хранене	54010

Източник:Изчисления на авторите на база на данните от информационната система на БАБХ

Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие

Вариант 1: Без намеса

Не се разглежда вариант без намеса поради прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004. Регламентите на ЕС са директно приложими в България и неприлагането им в националното законодателство би се третирало като неспазване на ангажиментите на страната и би довело до съответни действия от страна на Европейската комисия.

Вариант 2: Алтернативен вариант, предложен в процеса на обществени консултации: Регистрация и одобрение на обектите по отношение на бизнес- оператора, а не по отношение на всеки обект поотделно

Този алтернативен вариант на законодателно уреждане на регулативните режими е предложен в хода на проведените обществени консултации от Сдружението за модерна търговия. При този вариант регистрационният режим следва да се преработи изцяло, като регистрацията на обектите се извършва по отношение на оператора на храните, а не по отношение на всеки обект поотделно. Този вариант се основава на аргумента, че според приложимите правила на ЕС търговската верига и отделните й обекти се разглеждат като единна система, един оператор, включително и проследимостта по Регламент (ЕО) №178/ 2002г. се осигурява в рамките на тази единна система.

Вариант 3: Регистрация и одобрение за обектите за производство, преработка или дистрибуция на храни (вариант-фаворит)

Уеднаквяване на действащите в страната регулаторни режими за обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни с регулаторните режими, предвидени в законодателството на ЕС. Производство, преработка или дистрибуция на храни се извършва след:

1. Регистрация на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 852/2004.

2. Одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни, в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004 (за продукти от животински произход)

Вариантът предвижда запазване на действието на издадените удостоверения за регистрация съгласно чл. 12 от отменения Закон за храните за обектите, подлежащи на одобрение по новия закон. Започнатите до влизането в сила на закона административни производства и производства по издаване на разрешителни и удостоверения се довършват по досегашния ред. Започнатите до влизането в сила на

закона процедури по въвеждане в експлоатация на обекти за производство и търговия с храни, се довършват по досегашния ред.

Основните характеристики на избраното законодателна уредба на двата нови регулаторни режими и сравнението им с действащия в момента регистрационен режим са представени в таблицата по-долу:

Таблица 11: Сравнителен анализ на регулаторните режими, въвеждани с проекта (вариант-фаворит)

	Регистрационен режим (по реда на действащия Закон за храните)	**Регистрационен режим (проект на ЗХ)**	**Режим за одобрение (проект на ЗХ)**
Обхват	Всички обекти за производство и търговия с храни	Обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 852/2004	Обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни, в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004
Компетентен орган	- директорите на областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) по местонахождението на обекта за регистрация на обект за производство или за търговия с храни - директорите на регионалните здравни инспекции (РЗИ) по местонахождението на обекта – за регистрация на обект за производство, приготвяне или обработка на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	- директорите на областните дирекции по безопасност на храните по местонахождение на обекта - за производство, преработка и дистрибуция на храни - директорите на регионалните здравни инспекции по местонахождение на обекта - за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.	- директорите на областните дирекции по безопасност на храните по местонахождение на обекта
Изисквани документи	1. заявление по образец 2. списък на групите храни или ястия,	1. заявление по образец; 2. копие на влязло в сила разрешение за	1. заявление по образец; 2.копие от разрешение за

	които ще се произвеждат или продават в обекта. 3. производителите на храни прилагат декларация по образец, удостоверяваща влагането или невлагането на съставки и добавки в храната, както и компоненти на дадена съставка, и вещества, които присъстват в крайния продукт, макар и в променена форма, произведени от ГМО при производство на храни в обекта.	ползване по чл. 177, ал. 2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ) - в приложимите случаи; 3. копие на удостоверение за въвеждане в експлоатация по чл. 177, ал. 3 от ЗУТ - в приложимите случаи; 4. копие на издадено разрешение за строеж — за стопански и второстепенни постройки по чл. 42, ал. 1 от ЗУТ; 5. копие на разрешение за поставяне по чл. 56, ал. 2 от ЗУТ - за преместваемите обекти. 6. документ за платена такса Заявлението по ал. 1, т. 1 може да бъде изпратено и по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор	ползване по ЗУТ - за обекти, които представляват строежи от I, II и III категория или удостоверение за експлоатация по ЗУТ – за обекти, които представляват строежи от IV и V категория; 3. В случай на транспортиране на храни в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004 копия от: - регистрационен талон на превозното средство; - документ, удостоверяващ правото на ползване върху превозното средство; - документ за платена такса в размер, определен с тарифата по чл. 101, ал. 1. 4. документ за платена такса.
Срокове	-В 10-дневен срок от подаване на заявлението съответният орган писмено уведомява заявителя за наличие на непълнота или нередовност на представените документи и определя срок за отстраняване	- В срок до 5 работни дни компетентният орган за регистрация проверява заявлението, уведомява заявителя за установени нередовности и определя срок за отстраняването им - В срок до 5 работни дни от подаване на	- В 7-дневен срок компетентният орган проверява заявлението и приложените документи, уведомява заявителя за установени нередности определя срок за отстраняването им

	- В 30-дневен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на непълнотите или нередовностите съответният орган извършва проверка на място за съответствие на обекта с изискванията. - В 15-дневен срок след проверката или след привеждане на обекта в съответствие с предписанието съответният орган извършва регистрация на обекта и издава удостоверение за регистрация. Обектът се регистрира за заявените дейности за производство и/или търговия с храни само ако производителят или търговецът е доказал, че обектът отговаря на нормативните изисквания.	заявлението, отстраняване на нередовностите или от изтичане на срока за отстраняването им, компетентният орган вписва обекта в регистъра или издава заповед за пълен или частичен отказ за регистрация -В 30-дневен срок от вписването в регистъра за обектите за производство и преработка на храни и 60-дневен срок за обектите за дистрибуция на храни, комисия, определена от компетентния орган за регистрация, извършва проверка на място за съответствие на обекта с нормативните изисквания.	- В 30-дневен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на нередовностите компетентният орган за одобрение определя комисия, която извършва проверка на място за съответствие на обекта с изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004 - При констатиране на несъответствие, комисията издава предписание и определя подходящ срок за привеждане на обекта в съответствие - В срок до 3 работни дни от извършване на проверката или след привеждане на обекта в съответствие с предписанието, комисията представя на компетентния орган за одобрение констативен протокол, съдържащ становище за: 1. одобрение или 2. временно одобрение, когато обектът отговаря само на изискванията за

			инфраструктура и оборудване или 3. отказ за одобрение. - В 5-дневен срок от представянето на констативния протокол компетентният орган за одобрение 1. вписва обекта в регистъра по чл. 33, ал. 1 и издава удостоверение за пълно одобрение или 2. вписва обекта в регистъра по чл. 33, ал. 1 и издава удостоверение за временно одобрение за срок от 3 месеца или 3. издава заповед за отказ за одобрение.
Изисквания за система за управление на безопасността на храните	Допустима е временна регистрация до 3 месеца (максимум до 6 месеца) на обект, който отговаря на хигиенните и/или на ветеринарно-санитарните изисквания, но няма разработена система за управление на безопасността на храните	При подаване на заявлението за регистрация бизнес-операторът е длъжен да декларира наличието на разработен проект на система за управление на безопасността на храните съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедура, основана на принципите на системата HACCP, съгласно чл. 5 на	При подаване на заявлението за регистрация бизнес-операторът е длъжен да декларира наличието на разработен проект на система за управление на безопасността на храните съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедури,

		Регламент (ЕО) № 852/2004, включително технологична документация или национални, утвърдени или браншови стандарти за групите храни, които ще се произвеждат в обекта. За бизнес оператори, извършващи само транспортна дейност или дистрибуция на храни от наети складови площи и за търговия на храни от разстояние, се изисква само план за осигуряване на проследимост.	основани на принципите на HACCP, съгласно чл. 5 на Регламент (ЕО) № 852/2004, включително технологична документация или национални, утвърдени или браншови стандарти за групите храни, които ще се произвеждат в обекта. Възможност за временно одобрение за срок от 3 месеца при липса на разработен проект на система за управление на безопасността на храните
Уведомления	Производителите и търговците на храни са длъжни писмено да уведомяват ОДБХ, съответно РЗИ, при промяна на обстоятелствата, които подлежат на вписване, както и при спиране или възобновяване на дейността на обекта в деня на настъпването на промяната. Промените се вписват в регистъра и в издаденото удостоверение в 14-дневен срок от заявяването им.	В срок до 3 работни дни от настъпване на промяна във вписани обстоятелства, бизнес операторът уведомява компетентния орган за регистрация и прилага документи, удостоверяващи промяната. Промените се вписват в регистъра в 7-дневен срок от уведомяването.	В деня на настъпване на промяната на вписани обстоятелства по чл. 33, ал. 1, т. 2, 5, 6 и 7 бизнес операторът уведомява компетентния орган за одобрение и прилага документи, които я удостоверяват. Промените се вписват в регистъра в 7-дневен срок от уведомяването, а удостоверението за одобрение се

			преиздава.
Пререгистрация	В случаите на промяна на групите храни, които обектът ще произвежда или търгува, както и при промяна в дейността на обекта.	В случаите на промяна на адреса на обекта и вида на дейността, както и при правоприемство с прекъсване на дейността в обекта.	В случаите на промяна на адреса на обекта, вида на дейността, както и при правоприемство с прекъсване на дейността в обекта.
Срок на регистрацията/одобрението	Действието на регистрацията е безсрочно.	Действието на регистрацията е безсрочно.	Действието на одобрението е безсрочно.

Количествена оценка

Предвиденият в Закона за храните регистрационен режим осигурява предпоставки за облекчаване на бариерите за започване на бизнес на огромен брой стопански субекти за производство и търговия на едро с храни от неживотински произход, търговия на дребно с храни и за отваряне на обекти за обществено хранене.

По експертна оценка под обсега на този облекчен режим попадат:

- над 4,2 хил. предприятия за производство на хранителни продукти (над 80% от всички)
- около 4,6 хил. предприятия за търговия на едро с храни и напитки (82% от бизнес-операторите в сектора)
- над 31,4 хиляди предприятия за търговия на дребно с храни
- около 9,8 хил. ресторанта и заведения за бързо хранене
- около 95,7% от всички регистрирани към момента обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни.

Избраният модел предполага регистрация на обект до 5 работни дни след подаване на заявлението за регистрация и придружаващите го документи, след което обектът може да започне дейност. По досегашния режим в най-благоприятния случай (без констатирани непълноти или нередовности на представените документи, или несъответствия) срокът за регистрацията на обекти и започване на дейност е до 45 дни – 30-дневен срок след подаване на заявлението за проверка на място за съответствие на обекта с изискванията и 15-дневен срок след проверката за регистрация на обекта и издаване на удостоверение за регистрация. По експертна оценка в най-добрия случай това означава съкращаване на времето за регистрация и стартиране на бизнес средно с 38 дни. Облекчаването на процедурата по регистрация и по-бързото стартиране на дейността за огромен брой бизнес-оператори от своя страна създава благоприятни

предпоставки за реализиране на монетарни ползи за новорегистриращите се обекти. При условие, че се запази текущото ниво на новорегистриращи се обекти в рамките на една година и се вземат предвид годишните обороти на бизнес-операторите в обсега на регистрационния режим (около 24 млрд. лв.), то по експертна оценка новорегистриращите се обекти биха получили възможност да реализират около 500 млн. лв. повече приходи от продажби годишно заради започването на дейността средно с 38 дни по-бързо, отколкото биха реализирали при досегашния регистрационен режим. Трябва да се има предвид обаче, че тези потенциални приходи от продажби биха били до голяма степен резултат от преразпределение на потребление от съществуващи към новорегистрирани обекти, което означава, че нетният монетарен ефект за сектора като цяло вероятно би бил по-малък.

Може да се очаква, че по-бързата процедура за стартиране на бизнес ще доведе до засилване на конкурентния натиск в секторите в обхвата на регистрационния режим, защото се създава възможност за новите пазарни участници (нови обекти) по-бързо да навлизат на пазара и съответно по-бързо да печелят пазарен дял, включително за сметка на пазарния дял на съществуващите пазарни участници. Като цяло това създава условия за подобряване на конкурентната среда в секторите на производството и търговията на едро с храни от неживотински произход, търговията на дребно и общественото хранене.

В същото време в процедурно отношение новият режим на одобрение на обектите в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004 е много сходен с досегашния регистрационен режим (вж. таблицата по-горе). По експертна оценка под обхвата на този режим ще попаднат около 20% от предприятията за производство, преработка и търговия на едро с храни. Запазва се досегашния 30-дневен срок от подаване на заявлението (или от отстраняване на нередовностите) за извършване на проверка на място за съответствие на обекта с хигиенните изисквания, но се намалява с около една седмица последващия физическата проверка срок за издаване на удостоверение за одобрение – от 15-дневен срок за вписване по досегашната уредба, на срок от 3 работни дни след физическата проверка за издаване на констативен протокол със становище за одобрение и 5-дневен срок от представянето на констативния протокол за вписване на обекта в регистъра.

Според представители на засегнатите страни, интервюирани в процеса на изготвяне на настоящата оценка на въздействието, може да се очакват допълнителни разходи по съобразяване за предприятията, поради изискването да имат към момента на подаване на документите за регистрация или одобрение разработен проект на система за управление на безопасността на храните, съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедура, основана на принципите на системата HACCP, съгласно чл. 5 на Регламент (ЕО) № 852/2004, включително технологична документация

или национални, утвърдени или браншови стандарти за групите храни, които ще се произвеждат в обекта. За голяма част от новостартиращите бизнеси изготвянето на подобен предварително (преди започването на дейността) изготвен план предполага ползването на външни консултанти и съответно по-високи разходи за съобразяване.

Според представители на големи предприятия за търговия на дребно, избраният модел за регистриране на всеки отделен обект, а не бизнес оператора като цяло предполага разходи по спазване на изискванията за проследимост на храните (по Регламент (ЕО) №178/ 2002г.), тъй като в този случай храните следва да пътуват с пълен комплект документи между отделните обект (например между склада и магазините). Това от своя страна предполага необходимост от разработване и поддържане на софтуерно решение, което да осигури адекватна аналитична отчетност и разходи за заплати на допълнителния персонал, ангажиран с обслужването на процеса (подготовката на документи).

Допълнителен разход на време преди стартиране на дейността на подлежащи на одобрение обекти може да се очаква и поради изискването за предоставяне на копие от разрешение за ползване по Закона за устройство на територията (ЗУТ) за обекти, които представляват строежи от I, II и III категория или удостоверение за експлоатация по ЗУТ - за обекти, които представляват строежи от IV и V категория.

Не се налагат разходи по съобразяването за вече регистрирани обекти – не се предвижда пререгистрация, издадените удостоверения за регистрация/одобрение по реда на стария Закон за храните запазват действието си.

Не се очакват значими административни разходи, свързани с доизграждане на националните електронни регистри за храни от животински произход, храни от неживотински произход и на предприятията за странични животински продукти, на националния електронен регистър на обектите за обществено хранене и търговия на дребно с храни, налагани от разпоредбите на проекта на Закон за храните. Не се очакват значими разходи за внедряване на нови електронни административни услуги, свързани с използването на тези регистри.

Не се очакват социални и екологични въздействия от новите разпоредби, уреждащи режимите на регистрация и одобрение на обектите за производство, преработка или дистрибуция на храни.

Алтернативният вариант за регистрация и одобрение на обектите по отношение на бизнес- оператора, а не по отношение на всеки обект поотделно е предложен в хода на проведените обществени консултации от Сдружението за модерна търговия. При този вариант регистрационният режим следва да се преработи изцяло, като регистрацията на обектите се извършва по отношение на оператора на храните, а не по отношение на всеки обект поотделно. Този вариант се основава на аргумента, че според приложимите правила на ЕС търговската верига и отделните й обекти се разглеждат

като единна система, един оператор, включително и проследимостта по Регламент 178/ 2002г. се осигурява в рамките на тази единна система.

Този вариант би довел до намаляване на разходите за бизнес-операторите, които оперират повече от един обект и следва да поддържат аналитична отчетност и документално да обслужват изискванията за проследимост на храните (по Регламент 178/ 2002г.), тъй като в този случай храните следва да пътуват с пълен комплект документи между отделните обекти. По оценка на представител на бизнеса за един средно голям бизнес-оператор в сектора тези разходи са около 50,000 евро за адаптиране на софтуера и разходи за труд на 10 души допълнителен персонал за подготовка на документи.

В същото време обаче този вариант предполага значителни еднократни разходи по регистрация на всички бизнес-оператори в допълнение към съществуващата регистрация на обекти, които в зависимост от избрания модел могат да бъдат:

- в случай на служебна регистрация/одобрение на бизнес-операторите на база на данните в съществуващите регистри на обектите – разходи за администрацията за доизграждане на съществуващите регистри, административни разходи по служебна регистрация, разходи по издаване на удостоверение за регистрация/одобрение на бизнес-операторите
- в случай на всеобща регистрация на бизнес-операторите – разходи за бизнеса за подаване на документи и информация, разходи за такси, разходи за администрацията за доизграждане на съществуващите регистри, разходи за административно обслужване на процеса, пропуснати ползи за времето на изчакване на регистрацията/одобрението.

Оценка на въздействието върху малки и средни предприятия (МСП-тест)

Оценка на обхвата

ИД подлежащ на регулация	Брой МСП в сектора	Брой МСП в обхвата на регулацията
Раздел 10. Производство на храни и Раздел 11 Производство на напитки (без 11.01, 11.02 и 11.03)	Ок. 4900 МСП за 2015 г.	Всички МСП
46.3 (от 1 до 9) Търговия на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия (без 46.35)	Ок. 5700 МСП за 2015	

47.11 Търговия на дребно в неспециализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	Ок. 25000 МСП за 2015
47.2 (от 1 до 9) Търговия на дребно в специализирани магазини с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия (без 47.26)	Ок. 10000 МСП за 2015
Раздел 56. Ресторантьорство	Ок. 18000 МСП за 2015

Измерване на въздействието по отношение на разходите за бизнеса

Начин на подаване на заявлението и документацията

- на гише, по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор;

Място на подаване

– областните дирекции по безопасност на храните или регионалните здравни инспекции по местонахождение на обекта (за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води) ;

Размер и начин на заплащане на таксата

– към настоящия момент не е изготвена тарифа за регистрация и одобрение и не е определен размер и начин на заплащане на таксата**.**

Срок за издаване и валидност на издаденото удостоверение за регистрация/одобрение:

- Срок за издаване на удостоверение за регистрация: до 5 работни дни от подаване на заявлението, отстраняване на нередовностите или от изтичане на срока за отстраняването им
- Срок за издаване на удостоверение за одобрение: а/ в 30-дневен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на нередовностите компетентният орган за одобрение определя комисия, която извършва проверка на място за съответствие на обекта с изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004; б/ в срок до 3 работни дни от извършване на проверката или след привеждане на обекта в съответствие с предписанието, комисията представя на компетентния орган за одобрение констативен протокол, съдържащ становище за: одобрение или временно

одобрение, когато обектът отговаря само на изискванията за инфраструктура и оборудване, или отказ за одобрение; в/ в 5-дневен срок от представянето на констативния протокол компетентният орган за одобрение вписва обекта в регистъра по чл. 33, ал. 1 и издава удостоверение за пълно одобрение или удостоверение за временно одобрение за срок от 3 месеца, или издава заповед за отказ за одобрение.

- Валидността на издаденото удостоверение за регистрация е безсрочна.
- Валидността на издаденото удостоверение за одобрение е безсрочна.

Необходими документи

<u>За регистрация на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 852/2004:</u>

1. Заявление по образец;

2. копие на влязло в сила разрешение за ползване по чл. 177, ал. 2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ) - в приложимите случаи;

3. копие на удостоверение за въвеждане в експлоатация по чл. 177, ал. 3 от ЗУТ - в приложимите случаи;

4. копие на издадено разрешение за строеж — за стопански и второстепенни постройки по чл. 42, ал. 1 от ЗУТ;

5. копие на разрешение за поставяне по чл. 56, ал. 2 от ЗУТ - за преместваемите обекти.

6. документ за платена такса

<u>За одобрение на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004:</u>

1. заявление по образец;

2.копие от разрешение за ползване по ЗУТ - за обекти, които представляват строежи от I, II и III категория или удостоверение за експлоатация по ЗУТ – за обекти, които представляват строежи от IV и V категория;

3. В случай на транспортиране на храни в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004 копия от:

- регистрационен талон на превозното средство;

- документ, удостоверяващ правото на ползване върху превозното средство;

- документ за платена такса в размер, определен с тарифата по чл. 101, ал. 1.

4. документ за платена такса.

Съществени изисквания, произхождащи от задължението за адаптиране на продукта или услугата, или процеса на производство на продукта или услугата към определени стандарти – икономически, социални или екологични

Не се налагат съществени изисквания. Може да се очакват еднократни разходи по съобразяване с изискването за наличие към момента на подаване на документите за регистрация или одобрение разработен проект на система за управление на безопасността на храните, съизмерима с вида и размера на производство, която включва добри практики за производство, преработка или търговия с храни или процедура, основана на принципите на системата HACCP, съгласно чл. 5 на Регламент (ЕО) № 852/2004, включително технологична документация или национални, утвърдени или браншови стандарти за групите храни, които ще се произвеждат в обекта. Цената на изготвянето на такъв план от външен консултант зависи от вида на обекта, но за по-малки обекти най-често варира около 200-500 лв.

Оценка на възможностите за облекчаване на административния товар

Облекчаването на режима за регистрация, въвеждано с проекта на Закон за храните ще обхване 80% от предприятията за производство на храни, 82% от предприятията за търговия на дребно и 100% от бизнес-операторите в търговията на дребно и общественото хранене. Имайки предвид, че че делът на МСП варира между 97% и 100% от бизнес-операторите, осъществяващи производство, преработка и дистрибуция на храни, новите изисквания в закона са изцяло съобразени с възможностите на МСП за изпълнението им.

7.2. Етикетиране

Според Проектозакона за храните информацията за храните, предлагани на територията на Република България, включително и тази на етикета, се представя на български език, като не е разрешено допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива каквато и да е част от първоначалното етикетиране. Изключения се допускат при изпълнение на мерки, определени от контролните органи и за хранителни добавки и храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване.

Засегнати страни: анализ на регулирания сектор

Засегнатите страни включват:

- Потребители на вносни хранителни стоки или стоки, които първоначално не са били предназначени за българския пазар. Общо вносът формира около 50% от общото потребление на храни в България. Делът на потреблението, което ще бъде засегнато от новите изисквания за етикетиране обаче е по-нисък, защото

част от вносните стоки разполагат с оригинален етикет на български език. Непропорционално ще бъде засегнато потреблението на определени продукти (или марки), които се произвеждат в малки количества и не разполагат с оригинален етикет на български език (например някои видове шоколадови изделия, кафе, чай, какао, сол, зехтин, подправки, био продукти, безглутенови, бебешки, диетични храни и др.).

- Производители на храни, чиито продукти се продават на българския пазар без оригинален етикет на български език.
- Дистрибутори и търговци на едро и дребно. В България функционират 5 583 предприятия, които имат основна дейност търговия на едро с храни и напитки (без да са включени тютюневите изделия) и над 98 хил. предприятия, които се занимават с търговия на дребно по данни на Евростат за 2013 г.

В България функционират 5.6 хил. предприятия, които имат основна дейност търговия на едро с храни и напитки (без да са включени тютюневите изделия) по данни на Евростат за 2013 г., създавайки заетост за около 40 хил. лица. Най-голям оборот реализират предприятията, търгуващи с напитки (в т.ч. алкохолни) – близо 2 млрд. лева. При тях средните приходи на предприятие са над 2.4 млн. лева, а общият брой заети е близо 7 хил. или 17% от заетите в търговията на едро с храни и напитки. По-нисък е оборотът в неспециализираната търговия на едро с храни и напитки, но те осигуряват по-голяма заетост - за над 8.4 хил. лица или над 21% от заетите в бранша. Около 274 на брой са предприятията, занимаващи се с търговия на едро с чай, кафе и подправки – продукти, които ще бъдат по-силно засегнати от новите изисквания за етикетиране на храните. Търговците на едро с чай, кафе и подправки реализират годишни приходи в размер на 227 млн. евро, като осигуряват заетост за 1.3 хил. лица по данни на Евростат за 2013 г.

Търговията на едро с храни, напитки и тютюневи изделия е относително силно концентрирана по отношение на размера на предприятията. Едва 115 предприятия допринасят за над 57% от приходите от продажби през 2015 г., като близо 32% от приходите се реализират от големи предприятия с годишен оборот над 50 млн. евро. Това обаче до голяма степен се дължи на търговците на тютюневи изделия и напитки. Ако те бъдат изключени от анализа, пазарната концентрация е значително по-ниска. Средните по големина предприятия са 59, като те допринасят за 23.8% от приходите, при близо 39 млн. лева среден оборот. Под 500 малки предприятия реализират близо 41% от приходите, при среден оборот за един търговец от около 7.9 млн. лева

През 2013 г. с търговия на дребно в България се занимават над 98 хил предприятия, които са предимно микро и малки предприятия. Те реализират приходи от продажби за над 22.5 млрд. лева., като осигуряват заетост от близо 295 хил лица, или 10% от общата заетост в българската икономика.

Специализираните магазини за храни и напитки (без да се отчита тази с тютюневи изделия) заедно с неспециализираните магазини, които продават предимно храни, са – около 31.5 хил предприятия и реализират около 7.3 млрд. приходи. Те осигуряват заетост за над 107 хил лица или 36% от общата заетост в търговията на дребно. Неспециализираните магазини реализират близо 4 пъти по-голям среден оборот и наемат средно два пъти повече работници от специализираните. В специализираните магазини се извършват едва 13% от продажбите на храни и напитки и работят малко над една пета от заетите в бранша.

През 2015 г. в търговията на дребно в неспециализирани магазини делът на микро предприятията в общия брой предприятия е 95.5%, като те реализират една четвърт от приходите и създават над 46% от работните места. Малките предприятия (от 10 до 49 заети) са 1 272, като те реализират близо 1.8 млрд. лева приходи и създават близо 23 хил. работни места. Браншът обаче е доминиран от големите предприятия (основно – големи търговски вериги), които реализират близо 44% от оборота при средни приходи от около 187 млн. лева на предприятие. Най-голямата търговска верига реализира близо 16% от приходите в сектора, най-големите три – 29%, като в тях са заети над 13 хил. лица.

Специализираните магазини реализират около 7 пъти по-малко продажби от неспециализираните. Предприятията с над 50 заети са едва 10, като реализират 58 млн. лева оборот, или около 4.6% от общия в специализирани магазини. Малките предприятия са 320, като на тях се дължат близо 35% от оборота и 21.7% от заетостта. Сегментът е доминиран от микро предприятия, които генерират над 60% от приходите в бранша и създават близо 75% от заетостта.

През последните години външнотърговският стокообмен се засилва, като обемът на вносните хранителни продукти в България нараства. Делът на вносните стоки обаче се различава значително между основните потребителски категории в групата на храните. Относително по-нисък е делът в общото потребление на вносни храни като хляб и зърнени храни; мляко, млечни продукти и яйца; месо и месни продукти. Относително по-висок (58.4%) е делът в потреблението на домакинствата на вносни шоколадови и захарни изделия. Още по-висок (над 68%) е делът на вносните стоки в категорията на хранителни продукти, некласифицирани другаде, която включва сосове, сол, подправки и др.

Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие

С приемане на новите изисквания по отношение етикетирането на храните се цели постигане на високо ниво на защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните чрез предлагане на пазара на безопасни храни и намаляване

на сивия сектор при производството, преработката и дистрибуцията на храни. Постигането на посочените цели е възможно по няколко начина:

Вариант 1: Без намеса

Според Чл. 9. от Закона за храните производителите и търговците на храни са длъжни да предлагат на потребителите в страната храни, етикетирани на български език. Допуска се данните на етикета освен на български език да бъдат обявени и на други езици. Чл. 9 (3) пояснява, че етикетирането, рекламирането и представянето на храните, включително тяхната форма, външен вид, опаковка, опаковъчен материал или предмет, начин на търговско аранжиране и подредба, и наличната информация за тях в медиите не трябва да заблуждават потребителите. Чл. 10 от стария Закон за храните изброява изискванията по отношение съдържанието на етикетите на храната. Посочено е, че Министърът на здравеопазването, съгласувано с министъра на земеделието и храните, определя с наредба условията и изискванията за представянето на хранителната информация при етикетирането на храните. Допълнително, Министерският съвет определя с наредба изискванията за етикетирането и представянето на храните.

Вариантът без промяна на настоящото положение би довел до последици, които не отговарят на поставените цели:

- **Невъзможност за постигане на високо ниво на информираност на потребителите, защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните**

Постигането на високо ниво на информираност на потребителите е от ключово значение за защита на потребителските интереси. Недостатъчната степен на информираност относно консумираните храни затруднява постигането на адекватна защита на здравето на потребителите. Без да бъдат приложени високи стандарти по отношение на етикетирането на храни, не биха могли да бъдат осигурени гаранции за възможността за информиран потребителски избор. Информираният потребителски избор придобива още по-голямо значение, имайки предвид значителното увеличаване на предлагания асортимент от хранителни продукти посредством повишаването на интензивността на външната търговия през последните години. По данни на БНБ в периода 2010-2015 износът на храни се увеличава с 49%, а вносът на храни - с 39%. По този начин значителна част от потреблението на хранителни продукти в България се състои от вносни стоки. Вносът на храни представлява близо 50% от общото потребление на храни в България. Значителното разширяване на външно-търговските потоци през последните години означава, че постигането на по-високо ниво на информираност на потребителите трябва да бъде осигурено с по-високи формални изисквания по отношение на етикетирането на храни. В този контекст, действащата нормативна база не осигурява достатъчно високи гаранции за постигане на високо

ниво на информираност на потребителите, защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните.

- **Запазване нивата на разходите на бизнес операторите по спазване на закона**

При запазване на действащата нормативна уредба по отношение на етикетирането на храни няма да възникнат допълнителни административни или текущи разходи за бизнес операторите.

Вариант 2: Алтернативни варианти : предложени в процеса на работа варианти и решения

Алтернативен вариант 2.1

Задължителната информация по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011 за храните, предлагани на територията на Република България се предоставя на български език;

Не се разрешава предоставяне на задължителна информация на български език посредством допълнително облепване на вече етикетиран продукт по начин и/или с информация различна от първоначалното етикетиране и/или който прикрива задължителните данни по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011 от първоначалното етикетиране.

Приемането на този алтернативен вариант би довело до последици, които частично отговарят на поставените цели:

- **Постигане на високо ниво на информираност на потребителите, защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните**

Този алтернативен вариант осигурява условия за постигане на високо ниво на информираност на потребителите, както и защита на потребителските интереси по отношение на храните като предвижда представяне на български език задължителната информация по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011. По-отношение на нивото на информираност на потребителите трябва да бъдат отчетени два аспекта на този алтернативен вариант. На първо място, разглежданият алтернативен вариант не предвижда предоставянето на български език на цялата информация, която е поместена на оригиналния етикет. На второ място, този алтернативен вариант позволява прикриването на част от информацията от оригиналния етикет, която е различна от задължителните данни по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011. По този начин разглежданият алтернативен вариант позволява частично постигане на целта за висока информираност на потребителите и защита на потребителските интереси.

- **Ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя**

Разглежданият алтернативен вариант създава предпоставки за частично ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя посредством етикетирането на предлаганите храни, защото позволява представянето на български език единствено на задължителните данни по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011, както и прикриване на незадължителната информацията, съдържаща се в оригиналния етикет.

- **Промяна на разходите на засегнатите бизнес оператори**

Приемането на разглеждания алтернативен вариант би довело до известно увеличение на разходите на производителите на храни, които извършват първоначалното етикетиране, в случай, че производителят добави оригинален етикет на български език. Ако производителят не добави български език към оригиналния етикет, разходите по преетикетиране, ако изобщо е възможно, ще бъдат пряко понесени от дистрибуторите и търговците, които поставят допълнителния етикет. Разглежданият алтернативен вариант в известна степен улеснява спазването на изискванията по етикетиране, защото изисква представяне на български език единствено на задължителните данни по Регламент 1169/2011 и неприкриване на оригиналния етикет единствено в частта, която съдържа задължителните данни по Регламент 1169/2011.

Алтернативен вариант 2.2

Информацията за храните, предлагани на територията на Република България, включително и тази на етикета, се представя на български език.

Не се разрешава допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива задължителните данни по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011 от първоначалното етикетиране.

Приемането на този алтернативен вариант би довело до последици, които частично отговарят на поставените цели:

- **Постигане на високо ниво на информираност на потребителите, защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните**

Този алтернативен вариант осигурява условия за постигане на високо ниво на информираност на потребителите, както и защита на потребителските интереси по отношение на храните, предвиждайки представяне на български език на цялата информация, съдържаща се в оригиналния етикет. Посоченият алтернативен вариант обаче разрешава прикриване на част от информацията от оригиналния етикет, която е различна от задължителните данни по чл. 9 и чл. 10 от Регламент 1169/2011. По този

начин разглежданият алтернативен вариант позволява частично постигане на целта за висока информираност на потребителите и защита на потребителските интереси.

- **Ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя**

Разглежданият алтернативен вариант създава предпоставки за частично ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя посредством етикетирането на предлаганите храни, защото позволява прикриване на част от информацията, съдържаща се в оригиналния етикет.

- **Промяна на разходите на засегнатите бизнес оператори**

Приемането на разглеждания алтернативен вариант би довело до известно увеличение на разходите на производителите на храни, които извършват първоначалното етикетиране, в случай, че производителят добави оригинален етикет на български език. Ако производителят не добави български език към оригиналния етикет, разходите по преетикетиране, ако изобщо е възможно, ще бъдат пряко понесени от дистрибуторите и търговците, които поставят допълнителния етикет. Разглежданият алтернативен вариант в известна степен улеснява спазването на изискванията по етикетиране, защото изисква неприкриване на оригиналния етикет единствено в частта, която съдържа задължителните данни по Регламент 1169/2011.

Възможни са и други варианти, които допускат представяне на български език на цялата или на част от информацията, поставена на оригиналния етикет, чрез изцяло или частично закриване на оригиналния етикет. Тези алтернативни решения биха довели до частично постигане на описаните цели.

Вариант 3: Приемане на Проектозакона за храните

Според Проектозакона за храните информацията за храните, предлагани на територията на Република България, включително тази на етикета, се представя на български език, като не е разрешено допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива каквато и да е част от първоначалното етикетиране. Изключения се допускат при изпълнение на мерки, определени от контролните органи, както и за хранителни добавки и храни, предназначени за употреба при интензивно мускулно натоварване. Бизнес операторът извършил повторно етикетиране, носи отговорност за информацията за храната по смисъла на чл. 8, параграф 4 на Регламент (ЕС) № 1169/2011. Представената информация за храните трябва да съдържа данните по чл. 9, параграф 1, буква „з“ от същия регламент за бизнес оператора, извършил повторното етикетиране.

Приемането на предложения Закон за храните би имало следните ефекти:

- **Постигане на високо ниво на информираност на потребителите, защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните**

Проектозаконът за храните не разрешава допълнително облепване на етикетиран продукт по начин или с информация различна от първоначалното етикетиране или който прикрива каквато и да е част от първоначалното етикетиране. По този начин Проектозаконът за храните осигурява предпоставки за постигането на високо ниво на информираност на потребителите и повишаване защитата на потребителските интереси. Новият Закон за храните позволява да бъде постигната адекватна защита на здравето на потребителите, като прилага високи стандарти по отношение на етикетирането на храни и дава възможност за информиран потребителски избор. По този начин Проектозаконът за храните осигурява адекватна нормативна рамка, имайки предвид значителното увеличаване на предлагания асортимент от хранителни продукти посредством по-интензивната външна търговия през последните години.

- **Ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя**

Проектозаконът за храните създава предпоставки за ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя посредством етикетирането на предлаганите храни. На първо място, Проектозаконът не разрешава облепването на етикетиран продукт с информация различна от първоначалното етикетиране. Предоставяйки същата информация като етикета на чужд език, новият етикет на български език силно ограничава възможностите за заблуда на потребителя посредством избирателно включване на информация, която би могла да окаже влияние върху потребителския избор. На второ място, Проектозаконът за храните не разрешава допълнителното облепване на етикетиран продукт, което прикрива каквато и да е част от първоначалното етикетиране. По този начин се осигурява достъп на потребителите до оригиналната информация върху продукта и допълнително се ограничават възможностите за заблуда на потребителя.

- **Промяна на разходите на засегнатите бизнес оператори**

Новите изисквания по отношение на етикетирането ще доведат до известно увеличение на разходите на производителите на храни, които извършват първоначалното етикетиране, в случай, че производителят добави оригинален етикет на български език. Ако производителят не добави български език към оригиналния етикет, разходите по преетикетиране, ако изобщо е възможно, ще бъдат пряко понесени от дистрибуторите и търговците, които поставят допълнителния етикет.

Ефектът по отношение на разходите ще бъде по-слабо изразен в сегмента на масовите хранителни продукти, които се предлагат в големи количества на българския пазар. В този случай, производителите на храни се очаква да добавят информация на български език към оригиналния етикет, доколкото производството на храни в големи количества е икономически изгодно поради възможност за реализиране на икономии от мащаба. При тази хипотеза производителите ще понесат допълнителни разходи, свързани с проектиране, изработване и включване в процеса на опаковане на новия етикет с добавен българския език.

Според изследване на Европейската комисия[10] най-често срещаната причина за промяна на етикета е необходимостта да бъде добавена допълнителна информация към етикета. Етикетите обикновено се променят периодично. Жизненият цикъл на етикета варира от няколко месеца за високооборотни стоки като безалкохолни напитки до няколко години за определени нишови продукти или за продукти като захар, сол или брашно. Според резултатите от изследването повечето производители променят етикетите на своите продукти поне на всеки три години, като само 20% променят етикетите по-рядко. Разходите по събиране на информация и запознаване с новите изисквания формират от 5% до 13% от административните разходи на производителите. Разходите по дизайн и печат възлизат на няколко хиляди евро според различни оценки. Ето защо при голям обем произведени количества допълнителните разходи по промяна на етикета на произведена единица биха били относително ниски. Изследване, изготвено за ЕК, сред малките и средни предприятия показва, че 29% от предприятията променят своя етикет веднъж годишно, 26% променят етикета в рамките на две години, 25% - веднъж на три години, а под една пета от фирмите променят етикетите си още по-рядко. Имайки предвид големите производствени количества, фиксираните разходи по дизайн и изработване на етикетите ще бъдат разпределени върху много отделни крайни продукта и следователно окончателният ефект върху разходите на произведена единица ще бъде относително слаб. Нещо повече, конкуренцията между отделните производители на храни в сегмента на масовите продукти е силна и поради тази причина възможността за „прехвърляне“ на допълнителните разходи по етикетиране от производител към търговци и крайни потребители е ограничена.

Ефектът по отношение на разходите ще бъде по-силно изразен в сегмента на нишовите хранителни продукти и марки, които се търсят от по-малък кръг потребители и се предлагат в по-малки количества на българския пазар. В този случай, производителите на храни не се очаква да добавят информация на български език към оригиналния етикет, доколкото производството на храни в малки количества за българския пазар не е икономически изгодно поради невъзможност за реализиране на икономии от

[10] Impact Assessment Report on General Food Labelling Issues, Commission Staff Working Document accompanying the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the provision of food information to consumers, SEC (2008) 92

мащаба. Ако допълнителното облепване на продуктите с етикет на български език, при спазване на новите изисквания за етикетиране, не е възможно, тези храни няма да бъдат предлагани на българския пазар. В случай че допълнителното поставяне на етикет на български език съобразно новите изисквания е възможно, то ще бъде извършено от дистрибуторите или търговците, които ще понесат разходите по повторното етикетиране. При условие, че въпросните стоки са нишови продукти в относително малки количества, то допълнителните разходи по облепване с етикети на български език ще бъдат поети частично от дистрибуторите и търговците и частично от крайните потребители. Дали допълнителните разходи по етикетиране ще бъдат поети в по-голяма степен от търговците или от крайните потребители зависи от еластичността на търсенето на конкретния продукт и от наличието на продукти-заместители.

Освен преките парични разходи по съобразяване с новите изисквания за етикетиране на хранителните продукти, дистрибуторите и търговците вероятно ще понесат допълнителни разходи. Складови наличности, които не могат да бъдат етикетирани съобразно новите изисквания, ще трябва да бъдат обезценени.

Невъзможността за допълнително етикетиране ще засегне артикули, продавани като част от промоции и кампании. Изискването етикетът на български език да предоставя същата информация като етикета на чужд език прави невъзможно коригирането на грешки, които са направени при първоначалното етикетиране. Според проведените консултации с бизнес оператори поради тази причина ще бъдат засегнати 5% от артикулите, предлагани като част от промоции и кампании. По този начин невъзможността за преетикетиране на български език с информация различна от информацията на оригиналния етикет би породила загуби за бизнес операторите в търговията.

Освен това, съществуват потенциални загуби от пропуснати ползи поради невъзможност за пускане на пазара на хранителни продукти, които не могат да бъдат допълнително етикетирани на български език. Сред потенциално засегнатите ще бъдат продукти не само на относително малки предприятия, но и на големи световни компании (например производители на кетчуп или подправки), които нямат стратегия за навлизане на българския пазар поради малкия мащаб на пазара и ограничените възможности за генериране на печалба. Въпросните големи международни компании вероятно няма да положат усилия за промяна на етикетите на своите продукти и при невъзможност за допълнително облепване с информация на български език, тези продукти няма да може да се предлагат на българския пазар. Предлагането на нови или иновативни продукти на българския пазар също може да се свие, защото търсенето за тях (по дефиниция) е неизвестно и тази неизвестност може да не оправдава риска, който производителят поема, създавайки оригинален етикет на български език. Потенциалните загуби от пропуснатите ползи имат финансово изражение за

търговците, а за потребителите негативните последствия са свързани с ограничаване на потребителския избор заради свиване на предлагания асортимент от стоки.

Количествена оценка

Според бизнес оператори, с които бяха проведените срещи и консултации, новите изисквания за етикетиране ще засегнат непропорционално по-силно няколко продуктови категории, сред които шоколадови изделия, кафе, чай, какао, сол, зехтин, подправки, био продукти, безглутенови, бебешки, диетични храни и др. Номиналното потребление на изброените продукти възлиза на 508 млн. лева през 2015 г. по данни на НСИ, като тези продукти формират 6% от общото потребление на хранителни продукти в страната през годината.

Делът на продуктите, които подлежат на допълнително етикетиране, варира значително между отделните продуктови категории. Според проведените срещи с бизнес оператори дори и при масови продукти като кафе делът на допълнително етикетираните артикули е висок (около 40%), а при отделни продукти като зехтин достига 85%. Според индивидуални оценки на бизнес оператори, с които бяха проведени консултации в рамките на изследването, от 20% до 30% от предлаганите продукти в техния асортимент не разполагат с оригинален етикет на български език и ще бъдат засегнати от новите изисквания за етикетиране.

Анкетно проучване, проведено сред бизнес операторите, които се занимават с търговска и/или дистрибуторска дейност на вносни хранителни стоки, показва, че предвижданите промени за етикетиране на български език на вносни стоки биха създали затруднения и биха причинили допълнителни разходи и пропуснати ползи за вносители, търговци и дистрибутори, защото някои стоките не позволяват допълнително облепване без закриване на каквато и да било информация от опаковката, а дейността по допълнително поставяне на етикет може да се окаже икономически неизгодна.

Според половината анкетирани лица само 50% или по-малко от предлаганите вносни стоки могат да бъдат преетикетирани съобразно новите изисквания. Около 13% от запитаните търговци и дистрибутори считат, че ефектът на новите изисквания няма да бъде съществен, защото повече от 75% от стоките позволяват допълнително етикетиране според новите изисквания. Близо три четвърти от респондентите очакват свиване на стоковия асортимент. Анкетираните лица предвиждат преустановяване на дейността на търговци и дистрибутори на стоки, чиито етикети не могат да бъдат изработени спрямо новите изисквания. Според половината анкетирани делът на фирмите, които ще преустановят дейност е значителен, докато 20% от респондентите считат, че всички фирми ще успеят да се приспособят към изискването.

Според анкетираните лица промените ще доведат до допълнителни разходи за бизнес операторите. Около две трети от респондентите очакват да възникнат допълнителни разходи за чуждите производители на храни. Според анализа на Европейската комисия еднократните разходи по събиране на информация и запознаване с новите изисквания формират от 5% до 13% от административните разходи на производителите в ЕС. Към тях трябва да бъдат добавени разходите по дизайн на самите етикети и допълнителните разходи по производство и печат на етикетите.

Половината респонденти в анкетата на „Индъстри Уоч“ очакват да възникнат разходи по изобретяването и прилагането на нови алтернативни начини за етикетиране на вносни стоки на български език. Значителен дял от запитаните лица (40%) смятат, че техният бизнес ще отчете пропуснати ползи. По-малка част от анкетираните представители на компании (20%) не считат, че предвижданите промени ще породят допълнителни разходи за тяхната дейност.

Новите изисквания за етикетиране на български език ще въздействат и по други канали на бизнес операторите. Изискването етикетът на български език да предоставя същата информация като етикета на чужд език прави невъзможно коригирането на грешки, които са направени при първоначалното етикетиране. По експертна оценка на представител на голяма търговска верига, такива грешки засягат приблизително 5% (или 1 от 20) от артикулите, предлагани като част от еднократни промоции и кампании, които, ако не могат да бъдат преетикетирани, ще се превърнат в загуби от до 0.3% от годишния оборот на въпросния оператор. Ако приемем, че около 1/3 от търговците активно използват бизнес модел, залагащ на тематични кампании и/или акции, подобен казус ще засегне оборот от около 7-9 млн. лева годишно - ще бъдат отчетени и разходи за обезценка - складови наличности, които не могат да бъдат етикетирани съобразно новите изисквания, ще трябва да бъдат обезценени.

Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест)

1) Определяне на предприятията, които попадат в обхвата на режима/услугата

ИД подлежаща на регулация	Брой МСП в сектора	Брой МСП в обхвата на регулацията
46.3 – Търговия на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	5 751 МСП през 2015 г. (5 156 микро, 497 малки и 59 средни предприятия[11])	МСП, които търгуват със стоки, неразполагащи с оригинален етикет на български език
47.1 Търговия на дребно в неспециализирани	25 746 МСП през 2015 г. (24 339 микро, 1 272 малки и	МСП, които търгуват със стоки, неразполагащи с

[11] Броят на средните предприятия изключва търговията на едро с тютюневи изделия и алкохолни напитки

магазини	135 средни предприятия)	оригинален етикет на български език
47.2 Търговия на дребно в специализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	10 446 МСП през 2015 г. (10 116 микро, 320 малки и 10 средни предприятия)	МСП, които търгуват със стоки, неразполагащи с оригинален етикет на български език

2) Измерване на въздействието по отношение на разходите за бизнеса

Новите изисквания по отношение на етикетирането няма да доведат до лесно проследими нови разходи за спазване на изискванията, доколкото поставянето на етикети и досега е подлежало на регулация. Новите изисквания по отношение на поставянето на етикети обаче ще породят потенциални косвени разходи за бизнеса.

Разходи за адаптиране към новото изискване

1) В случай че производителят на вносните стоки добави оригинален етикет на български език:

- Еднократни разходи по събиране на информация и запознаване с новите изисквания (за чуждите производители),
- Разходи по дизайн и принтиране за чуждите производители;
- Разходите за промяна на етикета от производителя формално ще бъдат понесени от производителите, но вероятно ще бъдат частично прехвърлени на дистрибуторите и търговците посредством увеличение на цената.

2) В случай че производителят не добави оригинален етикет на български език, допълнителното облепване с етикет на български език, ако е възможно, ще бъде извършено от дистрибуторите или търговците, които ще понесат следните разходи:

- Еднократни разходи по събиране на информация и запознаване с новите изисквания;
- Разходи по дизайн и принтиране на допълнителните етикети;
- Разходи по поставяне на етикетите съобразно новите изисквания – парични и времеви;
- Разходите за добавяне на допълнителен етикет от дистрибутори и търговци формално ще бъдат понесени от тях, но вероятно ще бъдат частично прехвърлени на крайните потребители посредством увеличение на цените.

3) В случай че допълнителното поставяне на етикет на български език не е възможно, дистрибуторите и търговците ще понесат следните разходи:

- Еднократни разходи за обезценка - складови наличности, които не могат да бъдат етикетирани съобразно новите изисквания, ще трябва да бъдат обезценени.
- Потенциални загуби от пропуснати ползи поради невъзможност за пускане на пазара на хранителни продукти, които не могат да бъдат допълнително етикетирани на български език.

7.3. Регистрация на транспортните средства

В действащото законодателство е уреден ред за регистрация на транспортните средства за превозване на суровини и храни от животински произход (чл.246 от Закона за ветеринарномедицинската дейност), които на практика попадат в обхвата на Приложение III от Регламент (ЕО) №853/2004. Този регистрационен режим се пренася в Раздел III „Транспортиране на храни“ на проектозакона за храните, като обхватът му се разширява и по отношение на превозните средства, транспортиращи брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия.

Разширяването на обхвата на транспортните средства, подлежащи на регистрационен режим има следните цели:

- прекратяване на съществуващи недобри практики и ограничаване на сивата икономика в сектора чрез създаване на механизми за проследимост и контрол на доставките
- гарантиране на безопасност на храните и защита на здравето и интересите на потребителите чрез спазване на изискванията по отношение на транспортните средства

Засегнати страни: анализ на регулирания сектор

Настоящият анализ и оценка на въздействието е насочен към въвеждания нов регистрационен режим за превозните средства, транспортиращи брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия.

Засегнатите страни включват:

- <u>Производители на брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия</u>

Производството на хлебни и тестени изделия в България се осъществява от близо 3 хил. предприятия (58.1% от предприятията, произвеждащи храни), които реализират годишен оборот около 1.2 млрд. лева (15% от оборота на хранителната индустрия за

2015 г.). От гледна точка на броя на заетите, предприятията в сектора изцяло попадат в категорията малки и средни предприятия (МСП). 78% от всички предприятия, произвеждащи хляб, тестени и сладкарски изделия са микропредприятия. Производството на хлебни и тестени изделия осигурява заетост за около 30 хил. души (36.5% от заетите в хранителната индустрия).

124 предприятия произвеждат мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти, като годишният им оборот за 2015 г. е 860 млн. лв. 89% от тези предприятия са микро и малки предприятия.
Голяма част от производителите в сектора използват собствен транспорт за превозване на продукцията си до дистрибутори, търговци на едро, търговци на дребно, централни складове на големи търговски вериги за бързооборотни стоки. Някои производители на хляб разполагат с мрежа от собствени търговски обекти и ежедневно ги снабдяват, използвайки собствени транспортни средства. Например има производители на тестени закуски, които управляват собствена мрежа от малки търговски обекти и всеки ден ги зареждат със собствен транспорт.

Данните от специално проведеното за целите на настоящия анализ анкетно проучване показват, че всички респонденти производители на хлебни и/или сладкарски изделия разполагат със собствен транспорт за превозване на продукцията им. Половината от респондентите са членове на Националния браншови съюз на хлебари и сладкари.

- Дистрибутори на хранителни стоки, които реализират поръчките на локални неспециализирани хранителни магазини. Дистрибуторът също има роля на търговец. Той действа от свое име и за своя сметка. Той често разполага със собствена логистична база.

- Превозвачи, които реализират единствено физическото преместване на стоките – от фабриката, хлебопекарната, сладкарския цех на производител до централизирани складови бази на търговци на едро и големи търговски вериги или директно до търговските обекти.

- Големи търговски вериги за хранителни стоки и бързооборотни стоки, разполагащи със собствена складова база и превозни средства, които получават и изпълняват поръчки от малки и микро търговци на дребно на хранителни стоки, опериращи на локалния пазар.
- БАБХ
- Потребители на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия

По данни от Евростат за 2013 г. производителите на хляб, тестени и сладкарски изделия реализират продукцията си в рамките на националния пазар в общо 1 936 броя специализирани търговски обекти за хляб, тестени и сладкарски изделия и 20 776 броя неспециализирани магазини, в които се предлагат предимно храни. Няма налични статистически данни за броя на превозните средства, които се използват за транспортиране на брашно, хляб , хлебни и сладкарски изделия по веригата за доставки.
Паричните разходи за хляб и зърнени храни представляват 18.2% от разходите за хранителни продукти. Над половината парични разходи на домакинствата в тази категория са за хляб, а 22% са за други хлебни и сладкарски изделия.

Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие

Вариант 1: Без намеса

Този вариант предполага запазване на досегашния регулативен режим по отношение на транспортирането на храни:

-Регистрация на превозните средства за транспортиране на суровини и храни от животински произход съгл. чл. 246 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

- Не се изисква регистрация на превозните средства за транспортиране на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия

Проучването сред представители на бранша показва, че за част от операторите разпоредбите на европейските регламенти (Регламент (ЕО) 852/2004 и Регламент (ЕО) 853/2004) относно транспортирането на храни не са добре познати. Понастоящем няма изрични специфични изисквания по отношение на хигиената и специализирането на превозните средства, в които се транспортират хляб, тестени и сладкарски изделия с изключение на общите изисквания за спазване на базисни хигиенни условия при превоз на хранителни стоки. Браншовата експертиза на НБСХС дава сведения за ежедневни злоупотреби с липсата на регулация и контрол под формата на паралелно транспортиране на хляба с други продукти – различни препарати, нехранителни стоки, немити плодове и зеленчуци и други. Около 50 % от транспортирания хляб е непакетиран и лесно може да бъде замърсен при досег с други предмети и вещества.

Всички респонденти, участвали в анкетното проучване смятат, че поне 20 % от продажбите на хляб, хлебни и/или сладкарски изделия са транспортирани в превозни средства по начин, затрудняващ контрола и подлагащ на риск потребителите. Според 77% от членовете на НБСХС повече от половината стока не е била транспортирана по етичен и обществено-безопасен начин.

При липса на регулиране (регистрация) на превозните средства, транспортиращи разглежданата група хранителни продукти, няма законови основания за прилагане на държавен контрол върху тези превозни средства. Това създава условия за неспазване на общоприетите хигиенни норми, затруднява проследимостта на доставките и улеснява нерегламентирани стопански сделки, причисляващи се към „сивата икономика“;

Според интервюираните представители на бранша, съществува практика на регулярно осъществяване на недокументирани покупко-продажби на хляб по логистичната верига – фактуриране само на част от закупеното количество хляб и плащане в брой на реално натовареното количество без получаване на насрещен платежен документ. Това води до невъзможност за проследяване на фактическите отношения между производителите и търговските обекти. Скриването на обороти ощетява държавния бюджет с дължимото ДДС, изкривява се националната статистика, губят се следите на нелегитимни производители, застрашава се общественото здраве и се подкопава потребителското доверие към производителите на хляб;

Проведените срещи с експерти сочат, че по експертна оценка голяма част от обектите (70%), производители на хляб са нерегистрирани, т.е. оперират в „сивия сектор“, и не представят сертификат за качество на продукцията пред превозвач и/или търговец. Такива бизнес оператори не подлежат на проверки и контрол от страна на контролиращия орган БАБХ, тъй като трудно могат да бъдат идентифицирани и проследени при действащото законодателство. Следователно не може да се гарантира спазването на основните хигиенни норми за производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия и безопасността на стоките, стигащи до крайния потребител;

Вариантът без промяна би запазил настоящото положение би довел до последици, които не отговарят на поставените цели:

- Невъзможност за осъществяване на ефективен контрол върху превозните средства и за налагане на санкции при установено неспазване на хигиенните изисквания
- Невъзможност за гарантиране на безопасност на храните и защита на здравето и интересите на потребителите
- Поддържане на недобри практики и високо ниво на сива икономика в сектора

<u>Вариант 2: Алтернативни варианти: предложени в процеса на работа варианти и решения</u>

Вариант 2.1. Не се изисква регистрация на превозните средства за транспортиране на храни.

При този вариант отпада изцяло регистрационния режим за транспортните средства транспортиращи храни. Не подлежат на регистрация превозните средства в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (Регламент (ЕО) № 853/2004). Съгласно чл. 4, параграф 2, буква ,,б" на Регламент (ЕО) № 853/2004 одобрение не се изисква за обектите, в които се извършват транспортни операции. В Приложение III към регламента се съдържат изисквания за транспортиране на продукти от животински произход, които предполагат текущ, а не превантивен контрол за спазването на хигиената в превозните средства по време на самото транспортиране.

Не се въвежда регистрация на превозните средства, транспортиращи брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия.

При този алтернативен вариант изцяло са приложими изводите от анализа на вариант 1: без намеса.

Вариант 2.2 Подаване на уведомление за превозните средства, с които се извършва транспортиране на храни в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004, както и на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия, когато лицата извършват само транспортиране.

Този вариант предполага облекчен ред за установяване на превозните средства, е които се транспортират продукти от животински произход, брашно, хляб и тестени изделия — в рамките на процедурата за регистрация или одобряване на обектите (в приложимите случаи) или чрез подаване на уведомление, когато лицата извършват само транспортиране.

Възможните предимства на този вариант са свързани евентуално с по-кратки процедури и спестяване на време за физическа проверка на превозните средства, в т.ч. свързаните с тази проверка административни разходи.

При този вариант обаче е налице ограничена възможност да се осигури трайно/непрекъснато съответствие със специфичните изисквания за транспортиране на храните, тъй като съгласно Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД) предмет на последващ контрол са само стопанските дейности, за чието извършване е въведен лицензионен или регистрационен режим.

Следователно вариантът за уведомителен режим би довел до последици, които не отговарят на поставените цели, а именно:

- ограничени възможности за осъществяване на постоянен ефективен (последващ) контрол върху превозните средства и за налагане на санкции при установено неспазване на хигиенните изисквания
- ограничени възможности за гарантиране на безопасност на храните и защита на здравето и интересите на потребителите

Вариант 3: Въвеждане на регистрационен режим за превозните средства, транспортиращи храни от животински произход, брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия (вариант-фаворит)

В глава втора на Закона за храните се създава обособен раздел III „Транспортиране на храни“, с който се въвежда регистрационен режим за превозните средства, с които се транспортират храни от животински произход, брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия.

Бизнес оператор може да извършва транспортиране на храни в обхвата на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004 (продукти от животински произход), само с превозни средства, регистрирани от съответния компетентен орган, надлежно обозначени и вписани в регистъра по чл. 60, ал. 1. Изискването за регистрация се прилага и за превозните средства, с които се извършва транспортиране на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия.
Компетентни органи за регистрация на превозни средства за транспортиране на храни са директорите на областните дирекции по безопасност на храните.
Регистрация на превозно средство може да се извърши в рамките на процедура по регистрация или одобрение на друг обект или самостоятелно.
Процедурата по регистрация на превозно средство е идентична с процедурата по одобрение на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004 (чл.31, ал.3-6 от проектозакона за храните). Тя стартира с подаване на заявление по образец до компетентния орган (директорите на областните дирекции по безопасност на храните) за регистрация и предполага извършване на документална и на физическа проверка на място на транспортните средства за съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004 в 30-дневен срок след подаване на заявлението.
За издаване на удостоверяващ регистрацията на превозното средство стикер, бизнес операторът представя документ за платена такса в размер, определен с тарифата.
Действието на регистрацията е безсрочно. При настъпване на промяна в някое от вписаните в регистъра обстоятелства, бизнес операторът трябва да подаде уведомление до директора на областната дирекция по безопасност на храните в рамките на същия ден. В случай на промяна на собствеността на превозното средство или правото на ползване се извършва нова регистрация.

Предвижда се глоба или имуществена санкция в размер на 1000-2000 лева при транспортиране на хляб, хлебни и сладкарски изделия и неспазване на предписаните изисквания в Приложение II, Глава IV на Регламент 852/2004 или липса на регистрация на превозното средство.

След въвеждането на промените се очакват следните ефекти:

-Засилване на контрола за спазване на хигиенни норми - регистрацията на превозните средства и тяхното надлежно обозначаване ще даде легитимното право на контролиращия орган да извършва проверки на състоянието на автомобила, количеството и качеството на стоките в него и съответствието им с преносимите документи – фактура, сертификат за качество. Упражняваните контрол и санкции биха мотивирали производителите, дистрибуторите и другите оператори, извършващи доставки на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия да спазват нормите за безопасност и чистота на хранителните продукти.

Предвижданата регистрация е предпоставка за упражняване на текущ контрол от контролиращия орган чрез извършване на текущи, регулярни и внезапни проверки.

-Подобряване на възможностите за проследимост на веригата на доставки на хляб, по-ефективна борба с нелоялната конкуренция и ограничаване на „сивия сектор“ – проверката на документалното оформление на превозваната пратка ще осигури проследимост на веригата на доставки. При фактуриране на недействително количество стоки (по-малко количество хляб от действително превозваното) и извършване на проверка контролиращия орган ще има основание за разкриване на нерегламентирани продажби от производителите на хлебни и сладкарски изделия. Очаква се да се увеличат извършваните проверки и наложените санкции на производителите и намаляване на недобри и нелоялни практики за укриване на обороти, неплащане на ДДС и корпоративен данък и неспазване на европейските и националните норми за качество и безопасност на храните;

-Упражняване на пазарен контрол от търговците - създаденият публичен регистър ще позволи на търговците на дребно да извършват собствени проверки дали превозните средства, с които се превозват хляба, тестените и сладкарските изделия, са регистрирани и надлежно обозначени със стикер. Тези превозни средства ще подлежат на контрол от РДБХ и съответно те би следвало да отговарят на общите хигиенни и санитарни изисквания и на специфичните, които предстои да бъдат оформени в наредба от Министерството на земеделието и храните. По този начин търговците ще могат да гарантират на потребителите си, че им предлагат безопасен хляб и тестени

изделия. При липсата на стикер търговците биха могли да изискват регистрация на транспортното средство и да упражняват пазарен контрол;

Количествена оценка

Поради липсата на официални статистически данни за броя на превозните средства, с които се извършва транспортиране на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия, няма обективна възможност за оконичествяване на ефектите от въвеждания регистрационен режим.
От гледна точка на посока на въздействие може да се очаква, че въвежданият регистрационен режим ще наложи няколко вида разходи на бизнес-операторите:

- Еднократни времеви разходи - за подготовка на необходимите документи за регистрация, и при необходимост, за отстраняване на нередности в документацията;
- Текущи разходи по съобразяване - за поддържане на списъци, дневници и отчетност
- Парични разходи – плащане на такса за подаване на заявление за регистрация на превозно средство, плащане на такса за издаване на стикер, при извършване на проверка и установяване на неспазване на хигиенните изисквания и/или липса на регистрация на превозното средство се заплаща санкция в размер 1000-2000 лева.
- Пропуснати ползи за периода на изчакване на регистрация от компетентния орган.

Според данните от проведеното анкетно проучване, *половината от запитаните производители очакват еднократни разходи по подготовка на документите за регистрация и привеждане на превозното средство във вид, отговарящ на новите изисквания, както и текущи разходи за поддържане на документация, дневници, отчетност и други подобни, свързани с добри практики за транспортиране на храни. Такива текущи разходи не се предвиждат от компаниите, членуващи в НБСХС. Производителите се затрудняват в прогнозно оконичествяване на разходите.*

Наред с разходите за бизнес-операторите, могат да се очакват административни разходи за компетентния орган – за създаване на процедури и обслужване на процеса на регистрация на превозните средства.

Въпреки че е възможно повишените разходи, свързани с регистрацията да се отразят върху себестойността на крайните продукти, поради силната конкуренция в сектора не се очаква повишаване на цените на съответните хранителни стоки.

Възможно е обаче регистрационният режим да доведе до излизане от бизнеса на част от превозните средства, които не отговарят на хигиенните изисквания или са ангажирани в недобри търговски практики. Размерът на допълнителните разходи, свързани с регистрацията също може да доведе до решение за отказ от дейност на територията на страната. В краткосрочен план това би могло да затрудни или ограничи доставките за малки търговски обекти, особено за намиращи се в отдалечени или трудно достъпни населени места, като по този начин би ограничило конкуренцията и потребителския избор.

Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест)

1. Оценка на обхвата

ИД подлежащ на регулация	**Брой МСП в сектора**	**Брой МСП в обхвата на регулацията**
10.6 - Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти	110 МСП за 2015 г.	Всички МСП, използващи собствен транспорт за превоз на продукцията си (няма точна статистика)
10.7 – Производство на хлебни и тестени изделия	2742 МСП за 2015 г.	Всички МСП, използващи собствен транспорт за превоз на продукцията си (няма точна статистика)
47.11 - Търговия на дребно в неспециализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	Ок.20 хил.	Всички МСП, използващи собствен транспорт за превоз на продукцията си (няма точна статистика)
47.24 - Търговия на дребно с хляб, хлебни, захарни и сладкарски изделия	1 936	Всички МСП, използващи собствен транспорт за превоз на продукцията си (няма точна статистика)

2. Измерване на въздействието по отношение на разходите за бизнеса

2.1. Начин на подаване на заявлението и документацията за регистрация на превозно средство – по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор;

2.2. Място на подаване – Областната дирекция по безопасност на храните;

2.3. Размер и начин на заплащане на таксата – към настоящия момент не е изготвена тарифа за регистрация на превозните средства, превозващи хляб, тестени и сладкарски изделия. По аналогия от съществуващата тарифа на БАБХ таксата за издаване на удостоверение за регистрация на транспортни средства за превоз на суровини и храни, включително странични животински продукти, получени от тях, която е в размер на **20.97 лева**, можем да предвидим, че размерът на таксата за подаване на заявление за регистрация на превозно средство, транспортирано хлебни и сладкарски изделия ще е близък до аналогичния.
Предвижда се и такса за издаване на стикер, който нагледно ще обозначава регистрираните превозни средства. В действащата тарифа на БАБХ не е открит аналог за ценово сравнение.

2.4. Срок за издаване и валидност на издаденото разрешение:

- След подаване на заявлението с прилежащите към него документи, започва да тече 7-дневен срок, през който ОДБХ да уведоми заявителя за нередности. При установени нередности се задава срок за тяхното отстраняване – от 10 дни до 6 месеца;
- След отстраняване на нередностите в 3-дневен срок директора на ОДБХ издава становище, с което отхвърля или приема заявлението за регистрация на заявителя.
- Валидността на регистрацията е безсрочна.

2.5. Необходими документи

Изисква се заявление по образец за регистрация. Към заявлението се прилагат копия от:

1. регистрационен талон на превозното средство;
2. документ, удостоверяващ правото на ползване върху превозното средство;
3. документ за платена такса в размер, определен с тарифата по чл. 101, ал. 1;

3. Разходи за адаптиране към новото изискване

- Времеви: (1) еднократни - за подготовка на необходимите документи за регистрация, за одобрение на регистрацията и, при необходимост, за отстраняване на нередности в документацията; (2) текущи -за поддържане на списъци, дневници и отчетност
- Парични – плащане на такса за подаване на заявление за регистрация на превозно средство, плащане на такса за издаване на стикер, при извършване на проверка и установяване на неспазване на хигиенните изисквания и/или липса на регистрация на превозното средство се заплаща санкция в размер 1000-2000 лева.

Оценка на възможностите за облекчаване на административната тежест
Възможности за редуциране на преките разходи по спазване на законодателството съществуват най-вероятно в начина и изискванията за текущо поддържане на отчетни документи - оптимизация на поддържаните списъци, дневници и отчетност, както и съответната комуникация с контролния орган. Потенциално съществува възможност за съкращаване на пропуснатите ползи за новорегистрирани оператори, като се съкратят сроковете по регистрация (вкл. издаване на стикери).

7.4. Регулиране на търговията с храни от разстояние

Засегнати страни: анализ на регулирания сектор

По данни от Търговския регистър за 2015 г. 4 219 са МСП, занимаващи се с търговия на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или Интернет. Няма публично достъпни данни за това какъв е делът на търговците от дистанция, които предлагат храни. Необходимо е допълнително проучване за ясно дефиниране на броя на засегнатите страни. Като първа приблизителна оценка предлагаме данни от една от платформите (Gombashop), предоставяща услуги за онлайн магазини, делът на създадени онлайн магазини за храни и бързооборотни стоки за 2015 г. е 17.2% или 726 МСП. Тук не се включат тези МСП, които извършват дистанционна търговия само по телефон, но не разполагат с „онлайн магазин".

Бизнес операторите предлагащи търговия на храни и хранителни продукти от разстояние биха могли да бъдат разделени в следните 5 категории.

<u>Обществени заведения за хранене, приемащи поръчки от разстояние за доставка на готова храна</u>

Направено за целите на оценката интернет проучване на 74 бизнес оператора с онлайн магазини показва, че най-голям брой или 47.3% от тях представляват заведения за хранене, приемащи поръчки от разстояние за доставка на готова храна. Поръчките се извършват чрез онлайн заявка и/или заявка по телефон. Доминират директните заявки

по телефон, което е ясно изразено в по-малките населени места. Така например, от регистрираните в една от интернет платформите за поръчка на готови храни (www.zavedenia.com) 21 заведения от малки населени места, 95.2% извършват доставки след заявка по телефон, но не разполагат с онлайн форми за поръчка.

Направено проучване сред 3 интернет платформи за доставка на готова храна (www.foodpanda.bg; www.menuto.com; www.bgmenu.com) идентифицира над 540 заведения предлагащи доставки от разстояние. Доставките в най-честия случай се извършват с транспорт на търговеца, а разплащането се извършва чрез наложен платеж.

Електронни магазини

Друг тип бизнес оператори, които извършват търговия на храни от разстояние са електронните („онлайн“) магазини, включително електронни супермаркети, които продават опакована храна и които имат и офлайн магазин или склад. Направено за целите на оценката интернет проучване на 74 бизнес оператора с онлайн магазини показва, че 13.5% от тях представляват електронни магазини. Характеризират се с по-големия асортимент на стоки включен в онлайн каталога, като в повечето случаи освен хранителни стоки предлагат и други бързо оборотни стоки. Въпреки че от 2013 г. се наблюдава засилване на интереса към този модел за многоканална дистрибуция, повечето големи търговски вериги все още предпочитат „традиционна“ форма на търговия (изключение прави търговска верига Фантастико). Предпочитаният метод за правене на заявка при избор на стока от този тип търговци е чрез онлайн заявки. При този тип дистанционна търговия се наблюдава използване на различен тип транспорт на доставките в зависимост от това дали операторът осъществява дейността си локално или в повече населени места, като освен собствения транспорт се използва нает или куриерска фирма.

Интернет платформа за поръчка на хранителни стоки и готови храни

Трети вид дистанционна търговия се извършва от платформи за продажба на храни от разстояние. Платформите за електронна продажба се различават от електронни магазини, по това, че те са посредник между купувач и продавач и по тази причина те не издават фактури при продажба. Подобни платформи за дистанционна търговия се срещат както при предлагане на готова храна от ресторанти и заведения, така и на опакована храна.

Направено за целите на оценката интернет проучване на 74 бизнес оператора с онлайн магазини показва, че 18.9% от тях са интернет платформи за поръчка на хранителни стоки и готови храни.

Онлайн фермерски магазини (електронен магазин за дистанционна продажба на продукция на земеделски производители)

Направено за целите на оценката интернет проучване на 74 бизнес оператора с онлайн магазини показва, че този тип фермерски магазини представляват 13.5% от проучените оператори.

Това са електронни пазари, които предлагат сравнително малък асортимент от стоки, главно био храни и фермерски продукти (продукти от дребни земеделски стопанства), включително и първични продукти в малки количества. В част от проучените електронни пазари липсва изчерпателна информация относно наличието или липсата и на „офлайн" магазин.

Бизнес оператор – производител

Сравнително малък е броя на бизнес операторите, които имат регистрирано предприятие и извършват продажба до краен клиент. Направено за целите на оценката интернет проучване на 74 бизнес оператора с онлайн магазини показва, че този тип оператори представляват 6.8% от проучените оператори.

Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие

Вариант 1: Без намеса

При този вариант законът за храните не поставя изисквания за регистрация и одобрение на бизнес-операторите, които извършват търговия с храни от разстояние. Няма специфични изисквания за предоставяне на информация относно начина на търговия от разстояние и имената и наименованията на операторите и регистрационните или одобрителни номера на обектите, с които има сключени договорни отношения за доставка на храни от разстояние. Не се предвиждат специфични изисквания за проследимост на храните.

Действащият Закон за храните е приет през 1999 г., когато дистанционната търговия в страната все още се развива със значително бавни темпове. С присъединяване на страната към Европейския съюз трябваше да бъде извършено хармонизиране на националното и европейското законодателство, поради съдържанието на текстове, касаещи предприсъединителния период. От тогава Закона за храните е изменян многократно, без особени промени в регламента за търговия с храни от разстояние. С развитието на средствата за комуникация и развитието на пазара на електронната търговия с бързи темпове се разви и търговията с храна от разстояние. Обособиха се някои основни типа търговци на храни на разстояние, някои от които останаха незасегнати от измененията и допълненията в Закона за храните. Част от търговците имат въведени системи за самоконтрол, но липсата на изискване за уведомление

подадено към компетентните органи за извършване на търговия с храни от разстояние затруднява дейностите по контролиране на търговските практики.

При вариант без намеса в областта на регулирането на търговията с храни от разстояние могат да се очакват ефекти, които се разминават с поставените политически цели, а именно:

- **Невъзможност за постигане на високо ниво на защита на здравето и потребителските интереси по отношение на храните чрез предлагане на пазара на безопасни храни и намаляване на сивия сектор при производството, преработката и дистрибуцията на храни.**

Според сега действащата нормативна база не се предвижда регистрация или подаване на уведомление за бизнес операторите. Не се изисква те да подават информация относно имената и наименованията на операторите и регистрационните или одобрителни номера на обектите, с които има сключени договорни отношения за доставка на храни от разстояние.

- **Затрудняване прилагането на интегриран подход за контрол на цялата хранителна верига по отношение на безопасността и качеството на храните и невъзможност да се осигури ефективност на официалния контрол**.

За разлика от търговията, която се извършва на територията на търговските обекти, при търговията от разстояние контрола се извършва значително по-трудно. Една от трудностите произлиза от липсата на изискване всеки бизнес оператор и доставчик на услуги да се регистрира като бизнес оператор, занимаващ се с търговия от разстояние. Трудно е да бъде извършена проверка на място на помещенията, които се използват за съхранение на хранителни продукти. Контролните органи нямат налична информация относно транспортните средства и бизнес операторите, с които има сключени договорни отношения за предлагане на техни продукти. При бизнес операторите, извършващи дейност на територията на търговските обекти този контрол е улеснен от приетата вече нормативна уредба. Също така въведените системи за проследяемост на доставките, въведени при тях позволяват да се взимат мерки за здравето на потребителите в случай на риск.

- **Липса на гаранции за прилагането на унифицирани процедури в съответствие с изискванията на европейското право и българското законодателство в областта на безопасността на храните и създаване на рамка и основни изисквания към оператори в области, които до момента не са регулирани**.

Според сега действащите регламенти няма разписани правила за търговията с храни от разстояние на ниво ЕС и всяка държава решава въпросите чрез националното си законодателство. Въпреки това, през май месец 2016 г. Европейската комисия представи инициативи за развитието на единен цифров пазар, стремящ да унифицира

и улесни търговията от разстояние в рамките на Европейския пазар, което може да доведе до необходимост от актуализиране на сега действащата нормативна база. Промените са насочени към улесняване търговията от разстояние между страните-членки.

Запазване на процеса на формиране на политики в областта на храните.

Според сега действащата нормативна уредба приета с изменения и допълнения в Закона за храните от 2015 г. към Министерството на земеделието и храните се създава Национален консултативен съвет за по-добро функциониране на веригата на предлагане на храни. В състава му са включени представители на Министерството на земеделието и храните, Министерството на икономиката, Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, професионалните организации на производителите на храни и браншовите организации на търговците на храни.

Националния консултативен съвет отговаря за сключването на споразумения между сдружения на производители и търговци на храни, дава становища, мнения и препоръки по проблеми, установени по веригата на предлагане на храни и по проекти на нормативни актове, включително по тяхното прилагане. След приемането на измененията и допълненията на Закона за храните, с които се създава Националния консултативен съвет, няма информация за проведени заседания и предложени политики. Също така бизнес операторите и доставчиците на услуги, които извършват търговия от разстояние не са представени от браншови организации. Сред членовете на браншовата организация, обединяваща бизнес оператори, занимаващи се с електронна търговия – Българската асоциация за електронна търговия, няма такива, които са в сферата на дейност на търговия с храни. Възможно е липсата на представители в Националния съвет да доведе до липса на представителност при формиране на политика в областта на храните. Засегнатите страни при липса на промяна на процеса на формиране на политика в областта на храните са търговците от разстояние – електронни магазини и платформи за онлайн продажба. Заведенията за обществено хранене, които предлагат дистанционна търговия на готова храна, както и онлайн фермерските пазари в по-честите случаи са представени в други браншови организации – Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация, Българска асоциация на фермерите, Асоциацията на агроекологичните земеделски производители и др.

При запазване на настоящата нормативна уредба, поради липса на изисквания за допълнителна регистрация или облекчения в регистрационни режими за бизнес оператори, извършващи търговия с храни от разстояние, както и регистрация на транспортни средства, не се очаква промяна в административните или текущите разходи.

Вариант 2: Алтернативни варианти: предложени решения в процеса на съгласуване на законодателството.

Един от възможните варианти е чрез въвеждане на общопризнати норми - браншова саморегулация, както и приемане на изменение и допълнение на Закона за храните, касаещ предоставяне на информация относно произхода и качеството на хранителните стоки, обект на търговия от разстояние. Също така този вариант включва облекчен режим на електронно подаване на необходимите документи за уведомяване за извършване на търговия от разстояние и адрес на физически обект (ако е приложимо).

Повишаване на нивото на защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните чрез предлагане на пазара на безопасни храни и намаляване на сивия сектор при производството, преработката и дистрибуцията на храни

Браншова саморегулация и предоставяне на информация относно произхода и качеството на хранителните стоки, които се търгуват от разстояние би повишило нивото на защита на здравето на потребителите. В момента няма регистрирани браншови организации, които да определят норми и добри практики, отговарящи на спецификата на търговия на храни от разстояние. В Българската асоциация за електронна търговия, липсват членове в сферата на дистанционна търговия с храни. Към момента няма данни за други браншови асоциации, които биха следили за спазване на добри практики в сферата на електронна търговия с храни. Определяне на активни действия, насочени към организация и провеждане на саморегулиране в областта на търговията от разстояние би довело до повишаване на нивото на защита на здравето на потребителите и качество на услугите. В същото време, тази мярка е възможно да не повлияе на обема на сивия сектор при производството, преработката и дистрибуцията на храни.

Интегриран подход за частичен контрол на хранителна верига по отношение на безопасността и качеството на храните и повишаване на ефективността на официалния контрол върху здравето на потребителите

Въвеждането на облекчен режим на електронно подаване на необходимите документи за уведомяване за извършване на търговия от разстояние и адрес на физически обект (в случаите, когато бизнес операторите имат регистриран физически обект за съхранение и преработка на хранителни продукти) би довело до повишаване на ефективността на контрола върху търговията с хранителни продукти от разстояние. Засегнати от мярката биха били всички оператори, извършващи търговия с храни от разстояние както и потребителите.

Вариант 3: Приемане на Закон за храните

Според допълнителните разпоредби на проектозакона за „търговия с храни от разстояние" се смята „продажбата, предлагането за продажба и всяко разпореждане, доставка или прехвърляне на храни на трети лица срещу или без възнаграждение, при което страните не се намират едновременно на едно и също място“. Законопроектът предвижда създаване на обособена Глава IV. „Търговия с храни от разстояние”, която регламентира търговията с храни чрез използване на средство за комуникация от разстояние. Проектът на Закона за храните предвижда разделение на два типа търговци с храни от разстояние: „бизнес оператор, който осъществява дейност в регистриран или одобрен по реда на закона обект“ и "доставчик на услуги" - лице, което извършва каквато и да е услуга на информационното общество, т.е., каквато и да е услуга, нормално предоставяна срещу възнаграждение, от разстояние, чрез електронно средство и по индивидуална молба на получателя на услугата.

Регламентирането на търговията с храни от разстояние засяга както стопанките субекти, които за продажба на стоки от разстояние използват физически обект за преработка и съхранение (ресторанти, заведения и електронни магазини), така и платформи за онлайн търговия. Според чл. 63 от проекта на Закона за храните при подаване на уведомление бизнес операторите и доставчици на услуги за търговия с храна от разстояние ще трябва да представят на областните дирекции по безопасност на храните следната информация:

- списък, съдържащ имена и наименования на операторите и регистрационните или одобрителни номера на обектите, с които има сключени договорни отношения за доставка на храни от разстояние;

- вид, брой, регистрационни номера на превозните средства, а когато е приложимо регистрационен номер и дата на издаване на стикера, удостоверяващ регистрацията по този закон на превозното средство, с което се извършва доставката на храни;

- деклариране, че се прилага план за проследимост на храните, който е на разположение на компетентния орган за проверка в обекта по регистрация

В допълнение към изискванията за включване в уведомителен режим се налагат и изисквания към стоките, които се търгуват от разстояние: да са произведени, преработени или дистрибутирани в съответствие с изискванията на закона, в регистрирани или одобрени по законовия ред обекти, да бъдат спазени изискванията от чл. 19 от проекта на Закона за храните, така и за използване на транспортни средства, които се използват за целите на доставка на хранителни стоки от разстояние.

Очаквано влияние на сектора за търговия с храни от разстояние се очаква да окаже и ограничението на доставки на първични продукти в малки количества, които трябва да се извършват в административната област по вписване и една съседна административна област. Изключение правят доставките на пчелен мед, отстрелян едър и дребен дивеч или месо от едър и дребен дивеч.

Установяване на условия за по-добра защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните чрез предлагане на пазара на безопасни храни и намаляване на сивия сектор при производството, преработката и дистрибуцията на храни

С въвеждане на изискването за търговия от разстояние само на храни, произведените, преработени или дистрибутирани от регистрирани или одобрени по законовия ред обекти би установило условия за по-добра защита на здравето. Въвеждане на изискване за доставките на първични стоки в малки количества също има ефект на подобряване на защитата за здравето на потребителите във връзка с храните, тъй като елиминира голяма част от риска по отношение на правилното транспортиране на първични продукти на дълго разстояние. Въвеждането на санкции също е предпоставка за придържане към установените норми за производство и съхранение на хранителни стоки. Въвеждането на изискванията засяга потребителите, като увеличава сигурността на закупуваните хранителни стоки. Засегнати са и търговците с храни от разстояние, които предлагат фермерски неживотински продукти, които са първични, тъй като ще бъдат ограничени в предлагане на стоки само в областта по регистрация и една съседна област.

Интегриран подход за контрол на цялата хранителна верига по отношение на безопасността и качеството на храните и повишаване на ефективността на официалния контрол върху здравето на потребителите

При уведомителен режим от търговец от разстояние се изисква информация относно бизнес операторите, с които има сключен договор, с изискване и за информация и регистрационни номера на средствата за транспорт. Това дава възможност за проследяване на доставките от търговците от разстояние и улеснение на работата на контролните органи относно проверка на хигиенните норми при транспортиране на храни. В докладите от работата на БАБХ по контрол на храните липсват данни относно извършвани проверки на търговци от разстояние.

Частично прилагането на унифицирани процедури в съответствие с изискванията на европейското право и българското законодателство в областта на безопасността на храните и създаване на рамка и основни изисквания към оператори в области, които до момента не са регулирани

С въвеждането на уведомителен режим за търговията с храни от разстояние, изискванията за дистанционна търговия се доближават до „офлайн търговията“. Ефектът върху синхронизирането с европейското право ще бъде частичен, тъй като няма регламент, който да изисква въвеждане на специални правила за търговия с храни от разстояние. Въпреки това, инициативите спрямо подобряването на условията за цифров единен пазар, които Европейската комисия планира да стартира изискват

въвеждане на определени правила за дистанционна търговия, която да улесни търговията със стоки между страните-членки

Загуба на бизнес възможности и загуба за потребителите

Засегнати ще бъдат търговците, които предоставят транспорт или ползват куриерски услуги за транспортиране на хранителните стоки до крайния потребител. Възможно е част от малките търговците да не могат да се справят с изискването по отношение на транспорта.

Утежнява се правната рамка и бизнес средата за търговци от разстояние на първични стоки от неживотински произход, които няма да могат да извършват дейност в повече от две административни области.

Предвижда се част от търговците с храни от разстояние, които предлагат първични стоки в малки количества (онлайн фермите) да претърпят загуби от пропуснати ползи.

Засегнати ще бъдат и част от потребителите , потребители на стоки доставяни чрез куриерски услуги и собствен транспорт на търговците от разстояние, тъй като няма да могат да се снабдяват с предпочитаните от тях стоки, по предпочитания от тях начин.

Разходи на бизнес операторите по спазване на закона

Мерките записани в проекта на закона ще доведат до повече процедурни изисквания отколкото в досега действащата нормативна уредба. Това би довело до влошаване на средата за бизнес операторите и доставчиците на услуги в сферата на търговията с храни от разстояние. Предвижда се освен повишаване на административните разходи за бизнес операторите и доставчиците на услуги, така и увеличаване за част от тях на текущите разходи свързани с поддържане на транспортните средства за доставка според изискванията и поддържане на документация, дневници, отчетност , свързани с добри практики за транспортиране на храни. Ефектът от въвеждането на уведомителния режим се предвижда да засегне както бизнес операторите,така и доставчиците на услуги свързани с търговията на храни от разстояние, като увеличи административната тежест и административните разходи. Изискванията за транспортните средства няма да засегнат платформите за търговия на храна, които в услугите си не включват транспорт на хранителните стоки, а са само посредник между търговци и потребители.

Липса на представителност в процеса на формиране на политика в областта на храните.

Проектът на Закона за храните предвижда създаване на Национален съвет по храните като постоянен консултативен орган към министъра на земеделието и храните, който подпомага формулирането и провеждането на държавната политика в сектор храни за гарантиране на устойчивото му развитие. Посочените изисквания за състав и участие на

заседанията му (чл. 111 ал. 3) не включва представители на браншова организация на бизнес операторите и доставчиците на услуги в сферата на търговията с храни от разстояние.

Количествена оценка

При проведените срещи и консултации и представените становища относно въвежданите условия, регламентиращи търговията от разстояние не се срещат такива директно насочени към Раздел IV Търговия с храни от разстояние.

Информацията за становището на бизнес субекти в сферата на търговията с храни от разстояние бе събрана чрез онлайн допитване на Индъстри Уоч Груп ООД сред търговците с храни от разстояние (бизнес оператори и доставчици на услуги). Според данните от изготвеното допитване се забелязва ниска информираност сред търговците на храни от разстояние за предвижданите промени в проекта за Закон за храните, засягащи техния бранш. Десет от единадесетте попълнили анкетата заявяват, че не са запознати с готвените промени в закона. Според данни от проверките извършвани от БАБХ една от причината за констатираните нарушения е недоброто познаване на закона.

Според данните относно промените, търговците с храни от разстояние очакват както еднократни разходи по регистрация и превеждане на транспортните средства според изискванията, така и текущи за поддържане на документацията и транспортните средства спрямо изискванията. Само двама от запитаните единадесет търговци не очакват разходите им да се увеличат. Относно изискванията за транспортните средства най-засегнати ще бъдат търговците използващи куриерски услуги за доставка на стоките. Седем от единадесет от запитаните в онлайн допитването заявяват, че използват куриерски услуги. Според 64% от участниците в допитването ще има търговци, които не биха се справили с новите изисквания, като само 9% са на мнение, че промените са изпълними за всички.
Очаква се по-малките електронни магазини, извършващи доставки чрез куриерски услуги да са силно засегнати от изискванията, както и търговците с храни, които са първични продукти, тъй като ще се наложи сериозно географско ограничение за продажбите на този вид стоки. Данните сочат, че само 25% от участниците в допитването не извършват доставка на първични продукти в малки количества, като половината от запитаните търговците от разстояние на първични продукти в малки количества извършват доставки в повече от една област. Въпреки, че повечето от търговците прилагат вътрешни правила и процедури за проверка на произхода и качеството на предлаганите стоки (88% от участниците в анкетата), половината от тях смятат, че въвеждане на правила за проследимост, ще представлява значително затруднение за техния бизнес. Особено за електронните магазини с малък оборот, това би довело до значителни трудности.

Според данни на НСИ за 2015 г. броят на поръчаните хранителни и бързооборотни стоки от домакинствата са 180 198, което е спад от предходната година , когато са били 181 659. Възможно е броят на хранителни и бързооборотни стоки да продължи да спада, тъй като част от предвижданите в закона мерки са свързани с териториална ограниченост на продажбите, както и невъзможност да бъдат транспортирани поради ограничаване на опциите за транспорт на стоките.

Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест)

1. Оценка на обхвата

ИД подлежащ на регулация	Брой МСП в сектора	Брой МСП в обхвата на регулацията
47.91 Търговия на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или Интернет	4 219 МСП за 2015 г.*	Всички МСП, които осъществяват дейност с търговия на храни – 726**

**Липсва официална статистика. Източник: Търговски регистър*

*** Допускането е направено на база данни за клиенти на платформата Gombashop и обхваща единствено МСП, разполагащи с „онлайн магазини", но не и тези, които извършват дистанционна търговия единствено по телефон.*

1.2. Измерване на въздействието по отношение на разходите за бизнеса

1.2.1. Начин на подаване на заявлението и документацията за регистрация на превозно средство

Подаване на уведомление по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор.

1.2.2. Място на подаване

Областната дирекция по безопасност на храните;

1.2.3. Размер и начин на заплащане на таксата

Според проекта на Закона за храните, транспортните средства от Раздел IV не подлежат на индивидуална регистрация, а се вписват в списък на използваните превозни средства за транспортиране на храни, поддържан от съответния контролен орган по регистрация на обекта. Това предполага, че операторите и доставчиците на услуги за продажба на храни от разстояние не дължат такса за регистрация. В случаите, когато

това се налага според валидната до момента тарифа за таксите, които се събират от БАБХ, тя ще бъде в размер на 20.97 лева. Предвижда се издаване на стикер, където е приложимо. Предвижда се и такса за издаване на стикер, който нагледно ще обозначава регистрираните превозни средства. В действащата тарифа на БАБХ не е открит аналог за ценово сравнение.

При подаване на уведомлението не е посочено, че то трябва да бъде придружено от документ за платена такса в размер, определен с тарифата по чл. 101, ал. 1. Предполага се, че такава не се изисква при подаване на уведомлението за вписване като стопански субект за търговия с храни от разстояние.

Доставчиците на услуги (онлайн платформи без физически обект за продажба, обработка и съхранение), се различават от бизнес операторите по липсата на обект за продажба, съхранение и преработка на хранителни стоки и не подават заявление за регистрация, при което се предполага, че са освободени от такса според тарифите на БАБХ: „За издаване на удостоверение за регистрация за производство, съхранение и търговия със суровини и храни, предназначени за човешка консумация (в т.ч. кораби, фабрики и кораби замръзватели) - **34.00** лева (Раздел II Такси за проверки на предприятия за производство и търговия със суровини и храни от животински и неживотински произход, извършвани съобразно критериите на Многогодишния национален контролен план).

1.2.4. Срок за издаване и валидност на издаденото разрешение:

Уведомлението се подава най-малко 14 дни преди започване на дейността на бизнес оператора или доставчика на услуги с търговия на храни от разстояние

До 5 работни дни ОДБХ уведомява заявителя за нередности (в случай, че са открити такива) и се определя срок за отстраняване – между 10 дни и 6 месеца

До 5 работни дни от подаване на уведомлението или изтичане на срока за отстраняване на несъответствията ОДБХ издава заповед за отказ за вписване или вписва обстоятелствата по ал. 1 в регистъра по чл. 28, ал. 1 или чл. 33, ал. 1 и издава удостоверение за регистрация

1.2.5. Необходими документи

В Раздел IV, Търговия с храни от разстояние не е посочено изискване за подаване на заявление или уведомление по образец. Посочено е необходимото съдържание на уведомлението:

- име и адрес, съответно наименование, седалище и адрес на управление и код по БУЛСТАТ/ЕИК за лица регистрирани в страната, за лицата регистрирани в ЕС/ЕИП документ за еквивалентна регистрация;

- описание на начина на търговия от разстояние, включително средството за комуникация: електронен адрес, интернет страница, телефонен номер, пощенски адрес и други, които ще се използват;
- списък, с наименования на операторите и регистрационните или одобрителни номера на обектите, с които има сключени договорни отношения за доставка на храни от разстояние;
- вид, брой, регистрационни номера на превозните средства, с които се извършват доставките, а когато е приложимо регистрационен номер и дата на издаване на стикера;
- деклариране, че се прилага план за проследимост на храните

3. Разходи за адаптиране към новото изискване

Времеви:

1/ еднократни - за подготовка на необходимите документи уведомление и при необходимост, за отстраняване на нередности в документацията;
2/ текущи -за поддържане на списъци, дневници и отчетност, както и за поддържане на транспортните средства според изискванията на Раздел III от проекта на Закона.
Допълнителни разходи за плащане на такса за издаване на стикер (там където е приложимо), поддържане на транспортното средство според разпоредбите в Раздел III - 500-1000 лева на година.

Допълнителни разходи административни разходи за поддръжка на документация за проследимост: 500 лева.

Според административно наказателните разпоредби се предвижда глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 1500 лв. при извършване на търговия с храни от разстояние в нарушение на чл. 61 – 65. Когато нарушенията са извършени от бизнес оператор, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 2500 лв.

Оценка на възможностите за облекчаване на административната тежест

Според проведеното онлайн анкетно проучване 63.6% от запитаните отговарят, че използват собствен транспорт за доставките. Облекчение в режима за някои доставки на пакетирани храни, би довело да облекчаване на разходите за бизнеса.

7.5. Специфични изисквания към натурални минерални, изворни и трапезни води

В проекта на Закон за храните се урежда реда за сертифициране и признаване на натурални минерални и изворни води. Въвежда се процедура за признаване на натурални минерални и изворни води от трети страни извън ЕС.

Идентифицираните проблеми в сектора при сега действащото законодателство са няколко:

- Липса на достатъчни механизми за гарантиране на информиран потребителски избор по отношение на натуралните изворни води, които са бързорастящ сегмент от пазара

- Различно регулаторно третиране на сходен като потребителска (и пазарна) стойност продукт – минерална и изворна вода

- Липса на регламентация за признаване на минерални и изворни води от трети страни извън ЕС

Целите на разпоредбите в проектозакона кореспондират пряко с идентифицираните проблеми. По-конкретно, проектът:

- Урежда процедурата за сертифициране на минерални и изворни води;

- Урежда процедурите за признаване на минерални и изворни води;

- Урежда процедурите по регистрация на обектите за бутилиране на минерални, изворни и трапезни води;

- Създава процедура за признаване на минерални и изворни води от трети страни извън ЕС.

С тези механизми се постига на първо място общо (равнопоставено) третиране на двата сходни продукта – натурални минерални и изворни води. На следващо място, въведените изисквания имат за цел подобряване защитата на здравето на потребителя и повишаване на възможността им за информиран извор. На трето място, създават се предпоставки за предвидима и по-бърза процедура за пускане на пазара на води от страни извън ЕС, което увеличава конкуренцията на пазара.

Заложените разпоредби в проекта са предпоставка, но нямат за цел да въведат изискванията на Директива 2009/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 година относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води. Това въвеждане ще бъде извършено с подзаконов нормативен акт. В хода на обсъждане на проектозакона са предлагани разпоредби, частично въвеждащи изисквания от Директивата, включително свързани с етикетирането и предлагането на пазара.

Засегнати страни

Потребление на безалкохолни напитки

По данни на НСИ, безалкохолните напитки представляват 5.6% от паричните разходи на домакинствата за хранителни продукти и безалкохолни напитки, или 1.8% от общите потребителски разходи. Над 60% от потреблението на безалкохолни напитки се състои от минерални води, безалкохолни напитки, плодови и зеленчукови сокове. Потреблението на минерални или изворни води формират 13.9% от разходите на домакинствата за безалкохолни напитки. Отделно, газираните напитки съставляват близо една трета от потребените безалкохолни напитки от населението в България. Допълнително, над 39% от потреблението на безалкохолни напитки е формирано от кафе, чай и какао. В потребителската кошница, използвана за статистически цели от НСИ, минерални и изворните води са оценени на 70 млн. лева, при 306 млн. лева общо очаквано потребление на води, безалкохолни напитки и сокове. Следва да се отбележи, че тази стойност не отчита консумацията в заведения за обществено хранене.

По оценка на Nielsen AC, потреблението на бутилирана вода през 2015 г. е достигнало 557 млн. литра, или нарастване от 8.4% спрямо предходната година. Консумацията на бутилирана вода на човек от населението е достигнала 78 литра.

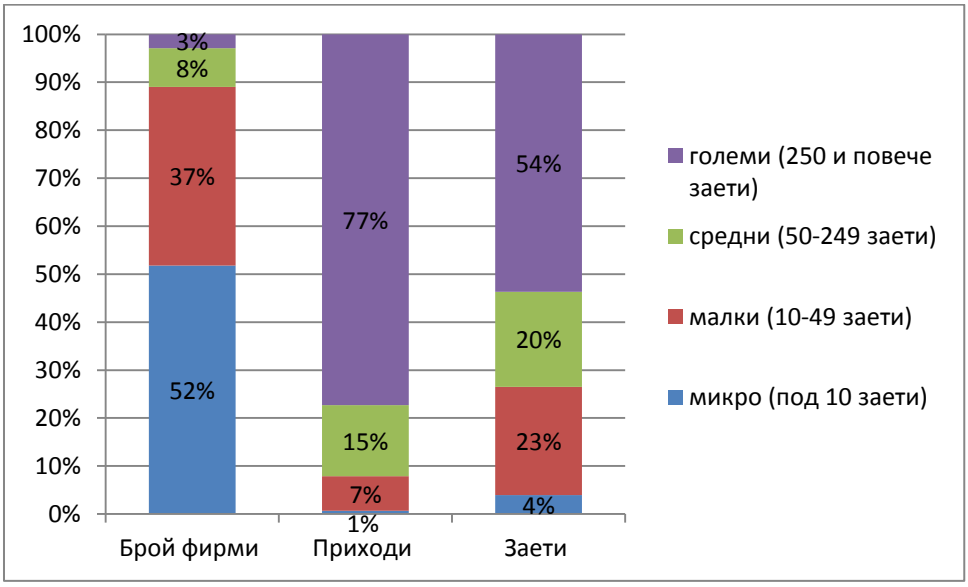
Производство на безкохолни напитки

Производството на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води в България се осъществява от 214 фирми, които представляват 0.7% от всички предприятия в преработващата промишленост през 2013 г. според последните налични данни на Евростат. Годишният оборот в този подотрасъл надхвърля 600 млн. лева годишно през 2015 г. Приходите на фирмите в подотрасъла са еквивалентни на 3.2% от общите приходи на преработващите дружества. Производството на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води осигурява около 5 хил. работни места през 2015 г. Позициите в бранша представляват около 1% от общата заетост в преработващата промишленост.

Броят на фирмите, произвеждащи безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води, намалява с 51 между 2008 и 2013 г. В рамките на този период броят на производителите в бранша се свива с 19.2%. Приходите на фирмите в този подотрасъл също се понижават, макар и значително по-слабо – с 4.7% между 2008 и 2013 г. Над 1.2 хил. работни места са загубени в този сегмент след 2008 г., като заетостта намалява с 19.5% между 2008 и 2013 г.

Като брой микро предприятията са над половината фирми, произвеждащи безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води през 2015 г., но генерират едва 1% от приходите в бранша и осигуряват работа за 4% от заетите. Делът на големите предприятия в този подотрасъл, измерен както през генерирания приход, така и през работните места, е значително по-висок в сравнение с разгледаните подотрасли на хранителната промишленост. Въпреки че са само 3% от фирмите, големите предприятия създават 77% от приходите и концентрират 54% от работните позиции в бранша. Заедно малките и средни предприятия представляват 43% от заетите лица, но генерират само 22% от приходите в подотрасъла.

Графика 4: Разпределение на предприятията в "Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води"

Източник: Изчисления на авторите по данни от Търговски регистър за 2015 г.

Производство на бутилирани води

Към 10 август 2016 г. в Националния регистър на обектите за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води в МЗ с активна регистрация са 64 обекта. От тях 19 извършват бутилиране на натурална минерална вода, 6 на изворна вода, 34 на трапезна вода, 2 на минерална и трапезна вода, 2 за изворна и трапезна и 1 за трите вида води.

Признатите натурални минерални води, включени в списъка на признатите натурални минерални води в Република България, са 23, от които 1 е от трета страна извън ЕС. Към 10 август 2016 г. натуралните минерални води с валиден сертификат са 39.

По оценка на Индъстри Уоч на база анализ на годишни отчети на фирмите, занимаващи се с производство на безалкохолни напитки, пазарът на бутилирани води в България е около 240 млн. лева. за 2015 г. Трапезните води заемат незначителен дял (около 5%). Пазарът е изключително силно концентриран – водещите 4 компании имат дял в приходите от продажби от над 80%, като една от тях има дял от близо 40%. Към настоящия момент, пазарът е доминиран от потреблението на минерална вода, като сред 10-те най-големи компании в бранша има само 2, които продават само изворна вода, и 1 (пазарният лидер), която продава едновременно минерална и изворна. Това състояние е отразено и в броя и структурата на регистрираните обекти за бутилиране (виж по-горе).

Органи на контрол

Компетентни органи към министерство на здравеопазването за упражняване на официален контрол на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води са главния държавен здравен инспектор; дирекция „Обществено здраве" и 28-те регионални здравни инспекции (РЗИ). Контролът от страна на РЗИ се осъществява от дирекция „Обществено здраве" към всяка РЗИ, както и от дирекция/отдел „Лабораторни изследвания" към 9 лаборатории на РЗИ.

Общият брой на обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води подлежащи на контрол през 2015 г. е 68 броя. За този период са извършени 353 проверки или средно по 5 проверки на обект.

Освен обектите за производство на бутилирани води, са извършени и 8 353 проверки в обектите за търговия с бутилирани води.

Най-честите несъответствия през 2015 г. в обектите за производство на бутилирани води са свързани с установени отклонения по микробиологични и физико-химични показатели, неспазване на принципите на добрите производствени и хигиенни практики, както и нарушение на законодателството по отношение етикетирането и представянето на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

В хода на осъществения официален контрол през 2015 г., са връчени 28 броя предписания, както и е съставен един АУАН и са издадените три заповеди за спиране експлоатацията на обект или на част от него.

Анализ на предлаганите изменения и варианти за действие[12]

Вариант: Без намеса

Действащият закон създава следната рамка за уреждане на обществените отношения

- Регистрацията на обект за производство, приготвяне или обработка на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се извършва от регионалната здравна инспекция (РЗИ) по местонахождението на обекта

- Министерският съвет определя с наредба изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, условията и реда за използване на методите за обработка на натуралните минерални и изворни води и за внос на минерални води.

- Министърът на здравеопазването издава сертификат съгласно Закона за храните, който удостоверява, че по произход, състав и свойства минералната вода е подходяща за бутилиране за питейни цели.

- Вносът на натурални минерални води в страната и тяхното пускане на пазара се извършват след издаване на сертификат за внос от министъра на здравеопазването

- Министърът на здравеопазването утвърждава със заповед списък на признатите натурални минерални води, които отговарят на изискванията на наредбата

При запазването на съществуващата регулаторна рамка изворните и минералните води се третират различно. От гледна точка на потребителите, част от минералните води (тези, които са подходящи за ежедневна консумация) и изворните води са взаимнозаменяем продукт. В този смисъл, голяма част от бизнес операторите се конкурират в опита да задоволят една потребителска потребност. Ето защо различното третиране по отношението на достъпа до пазара изкривява условията за водене на бизнес. Трябва да се отчита тенденцията от последните няколко години за изпреварващо нарастване на потреблението на изворни води.

Производителите на изворни към момента нямат формално задължение да преминат през 2 процедури (сертифициране и признаване) с характер на административен

[12] В процеса на работа по изготвяне на проекта на закон е обсъждано включване на разпоредби, въвеждащи съществени изисквания на Директива 2009/54/ЕС. Предлагани са варианти, залагащи на различен подход и цялостен модел за икономическа регулация на пазара. Към момента на изготвяне на оценката обаче тези текстове отсъстват от проектозакона, като е взето политическо решение за транспониране на директивата с подзаконов нормативен акт. Оценка на въздействието може да се извърши едва при изготвяне на проекта за наредба.

режим. В същото време, изискванията към изворната вода и обектите за бутилиране съществуват, като изпълнението им е условие за пускане на пазара на продукта.

Към настоящия момент потребителите на изворните води не могат да се възползват в максимална степен от възможността за информиран избор по отношение на свойствата на водите поради липсата на сертифициране

Към настоящия момент процедурата по пускане на пазара на минерални води от трети страни създава редица трудности. В момента е призната 1 минерална вода (от съседна Република Македония), като по информация, получена в процеса на проучването, процедурата е отнела 2 години и половина.

Вариант: Предланите разпоредби в проекта на Закон за храните

Предлаганите промени имат следният смисъл:

- Създава се процедура за издаване на сертификат за произхода, състав и свойствата на минералните и изворните води, която се инициира от бизнес оператора

- Създава се процедура за признаване на натурална минерална или изворна вода, която се инициира от бизнес оператора

- Изискванията за сертифициране и признаване се разпростират и до изворните води

- Детайлно се урежда процедурата по признаване на минерални и изворни води от трети страни

Оценка на ефектите за потребители, производители и контролни органи

- Преките ефекти за потребителите са създаване на възможност за информиран избор на базата на публично достъпни сертификати за изворни води (каквато към настоящия момент съществува за минералните води). Потребителите ще имат лесен достъп и до списъка с признатите минерални и изворни води.

- В процедурата за признаване се включва изискване за представяне на етикет и съответното му одобрение. Трябва да се отбележи обаче, че изискванията към етикетиране на водите не са заложени в законопроекта и не могат да бъдат оценени.

- Въвеждат се режим за сертифициране на изворни води и режими за признаване на минерални и изворни води, при инициране от бизнес оператора. В закона

не са предвидени нови изисквания към водите и операторите, различни от тези в действащата нормативна уредба, което предполага, че преки инвестиционни разходи по съобразяването с тях няма да се наложат. По мнение на експерти в рамките на проучването, към настоящия момент предприятията за бутилиране на изворни води отговарят на изискванията на закона.

- Ето защо промените въвеждат единствено нови процедури за предварителен контрол (административни режими) на изисквания, които и в момента съществуват. Законопроектът предвижда предлаганите към момента на пазара минерални и изворни води да бъдат служебно. Така нови административни разходи по прилагане на създадените режими ще има за потенциални бъдещи пазарни играчи, които биха искали да предложат нова изворна вода.

- За оценката на потенциалните разходи за бизнеса следва да се вземат предвид няколко обстоятелства. На първо място, към момента за издаване на сертификат за минерална вода се събира такса от 63 лв. Може да се направи предположение, че въвежданите нови режими ще предвидят такса в подобен размер. На второ място, пазарът на бутилирани води се характеризира с висока концентрация. В този смисъл, бариерата за навлизане на нови играчи е висока по изцяло пазарни съображения – предполага значителни разходи за маркетинг, включително позициониране в търговската мрежа и заведенията за обществено хранене. Ето защо, дори при запазване на тенденцията за нарастване на потреблението на бутилирана, и в частност – на изворна – вода, вероятно навлизащите играчи ще бъдат ограничен брой. Същевременно, за тях потенциалната такса и административните разходи за подаване на документите ще представляват пренебрежим разход в сравнение с останалите значителни разходи за инвестиции и маркетинг.

- Същият аргумент важи и за пускането на пазара за пръв път на минерални и изворни води от трети страни. Българският вътрешен пазар е изключително малък в сравнение с повечето други страни-членки, което означава, че бизнес оператор с план за експортна експанзия е по-вероятно да се опита да стартира в друга страна. Това означава, че не може да се очаква значителен брой кандидати за признаване на води от трети страни в нашата страна.

Оценка на въздействие върху малките и средните предприятия (МСП-Тест)

1. **Определяне на обхвата**

ИД подлежаща на регулация	**Брой МСП в сектора**	**Брой МСП в обхвата на регулацията**
11.07 Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води	133 МСП през 2015 г. общо	МСП, произвеждащи бутилирани води – не може да се определи точния брой, към август само 4 от булиращите предприятия са големи; общо са регистрирани 30 обекта за производство на минерални и/или изворни води

Измерване на въздействието по отношение на разходите за бизнеса

Начин на подаване на заявлението и документацията

- на гише, по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор;

Място на подаване

За сертификат за минерална вода – Министерство на околната среда и водите

За сертификат за изворна вода – съответната басейнова дирекция за управление на водите

За признаване на минерални и изворни води – Регионалната здравна инспекция по регистрация на обекта за бутилиране

За признаване на натурална минерална или изворна вода, добивана на територията на трета страна – Министерство на здравеопазването

Размер и начин на заплащане на таксата

– към настоящия момент не е определен размер на таксите за сертифициране и признаване; по действащата тарифа за сертификат за минерална вода се заплаща такса от 63 лв.

Срок за издаване и валидност на издаденото удостоверение за регистрация/одобрение:

- Срок за издаване сертификат за минерална или изворна вода – 10 календарни плюс 10 работни дни

- Срок за признаване на минерална или изворна вода – срокът е обвързан с регистрацията на обекта за бутилиране по закона за храните. При нов обект, вписването в регистъра отнема до 5 работни дни, а извършването на проверка на място от комисия, определена от контролния орган по регистрация още до 30 календарни дни. При установени несъответствия, контролният ден може да даде до 3 месеца срок за отстраняването им. След приключване на тази процедура РЗИ изпраща по служебен ред заявлението и документацията до министъра на здравеопазването. Срокът за издаване на заповед за признаване на водата е 20 работни дни, като той може да бъде спиран при установени непълноти и нередности, като за изправянето им се дава срок, не по-малък от 14 дни.

- Срок признаване на натурална минерална или изворна вода, добивана на територията на трета страна – 20 работни дни (плюс 20 дни до 3 месеца представен срок за изправяне на несъответствия или предоставяне на допълнителни документи)

- Валидността на издадените сертификати е 5 години.

- Валидността на заповедта за признаване на минерални и изворни води е безсрочна.

- Валидността на заповедта за признаване на натурална минерална или изворна вода, добивана на територията на трета страна е 5 години

-

Необходими документи

За признаване на минерална или изворна вода

1. Заявление по образец;

2. наименование на находището - за минералните води или идентификационен код и наименование на подземното водно тяло/извора - за изворните води и наименованието на водовземното съоръжение, от което се добива водата;

3. за натурални минерални води:

а) номер и дата на издадения от министъра на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър сертификат;

б) номер и/или дата на сключен със заявителя концесионен договор за добив на минерална вода с цел бутилиране, съгласно Закона за концесиите и Закона за водите.

4. за изворни води:

а) номер и дата на издадения от министъра на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър сертификат;

б) номер и дата на разрешителното за водовземане от подземни води, издадено на заявителя по реда на Закона за водите.

5. проект на етикета, с който водата ще се предлага на пазара.

За признаване на натурална минерална или изворна вода, добивана на територията на трета страна

1. Заявление по образец;

2. копие от официалния документ за признаване на водата като натурална минерална или изворна, издаден от компетентния орган на страната на произход;

3. копие от официален документ, издаден от компетентния орган на страната на произход, с който се удостоверява съответствието на водата с изискванията на Директива 2009/54/ЕО, придружен с:

- информация за наименованието, вида и основните геоложки и хидрогеоложки характеристики на подземното водно тяло и наименование на водовземното съоръжение, от което се добива водата и за наличие на „директна тръбопроводна връзка” с предприятието за бутилиране;

- протоколи от извършени анализи за физични, физико-химични, химични, радиологични и микробиологични качества на водата, с обхват, определен в наредбата по чл. 5. Анализите следва да са извършени от лаборатории, акредитирани за обхвата на изпитванията от национален орган за акредитация, който е страна по Многостранното споразумение за взаимно признаване на Европейската организация за акредитация за съответната област или отговаря на изискванията за признаване съгласно чл. 5а, ал. 2 от Закона за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието;

- информация за фармакологично, физиологично и клинично въздействие на минералните води (при наличие на такива данни);

- информация за извършвана обработка на натуралната минерална или изворна вода, включително използваните методи.

3. заверена от компетентния орган на страната на произход, програма за мониторинг и инспекция на условията при добива, бутилирането и транспортирането на водата;

4. копие от етикета, с който водата ще се предлага на пазара на територията на Република България, както и оригиналния етикет, с който се предлага в страната на произход;

5. декларация от производителя на натуралната минерална или изворна вода, че е уведомен от бизнес оператора, подаващ заявлението за започването на процедура по признаване в Република България.

Съществени изисквания, произхождащи от задължението за адаптиране на продукта или услугата, или процеса на производство на продукта или услугата към определени стандарти – икономически, социални или екологични

Не се налагат съществени изисквания заради административния режим извън изискванията към водите и обектите за бутилиране. По експертни оценки, изискванията към обектите за бутилиране на изворни води и към настоящия момент се изпълняват от действащите бизнес оператори.

Оценка на възможностите за облекчаване на административния товар

Предвидени са възможности за подаване на документи по електронен път и чрез пощенски оператор. Не се изисква предоставяне на документи, съществуващи в други органи на администрацията и е предвиден служебен обмен на информация.

8. Правила относно бъдещия мониторинг и последващо оценяване

8.1. Правила за мониторинг

Отговорен за наблюдението на изпълнението на целите на Закона за храните е Министерството на земеделието и храните. По отношение на целите, свързани с повишаване на безопасността на храните и информираността на потребителите е препоръчително да се извършва мониторинг чрез ежегоден анализ на поредица от предварително зададени индикатори. По отношение на общия ефект от прилагането на законодателството, включително разходите за бизнеса и ефектите върху пазарната структура, препоръчително е изготвяне на анализ две години след влизане в сила на закона.

Необходими предпоставки за успешен мониторинг:

- Повишаване на капацитета на дирекция „Политики по агрохранителната верига” в МЗХ за извършване на социално-икономически анализи

- Създаване на информационни системи в БАБХ и РЗИ, които позволяват детайлен анализ на дейността и резултите от нея с минимални разходи за извличане на информацията
- Извършване на периодични полеви изследвания за различни аспекти от развитието засегнатите браншове

8.2. Индикатори за достигане на целите

За измерване на постигането на целите на закона могат да бъдат използвани следните индикатори, групирани типологично в няколко групи. Предложените индикатори не представляват изчерпателен списък, а следва да служат за методологична насока при бъдеща последваща оценка на въздействието.

Индикатори, свързани с измерване на повишаване на безопасността на храните. Това са индикатори, които могат да бъдат резултативно извлечени от информационните системи на органите за официален контрол. Ключови сред тях са:

- Брой сигнали от потребители, свързани нарушения
- Дял на продължаващи (многократни) констатирани нарушения от съответните бизнес оператори
- Дял на проверките, завършващи с предписание или АУАН

Индикатори, свързани с разходите за бизнес операторите. Това са индикатори, които могат да бъдат изчислени чрез използване на статистически данни за предприятията или чрез методите на полевото изследване и допитване. Възможни подобни индикатори са:

- Среден срок за цялата процедура по регистрация или одобрение на един обект
- Самооценка на разходите на предприятията по спазване на закона (вкл. ползване на външни услуги – консултанти, юристи)
- Динамика на новорегистрираните обекти
- Динамика на новорегистрираните предприятия в браншовете, свързани с производство, преработка и дистрибуция на храни

Индикатори, свързани с промяна в пазарната структура, конкуренцията, потребителския избор. Целта на тези индикатори е да оцени как разпоредбите на закона влияят в по-дългосрочен план и непряко върху пазара. Те представляват основа за изготвяне на периодичен социално-икономически анализ за сектора (например на 2 години) от гледна точка на регулаторните въздействия. В тази група се включват следните показатели:

- Динамика на съотношението внос на храни от общото потребление; препоръчително е да се направи детайлно по продуктови категории;
- Промяна на структурата на потребление на храни и напитки (напр. по данни за състава на потребителската кошница, публикуван всяка година от НСИ);
- Динамика на цените по детайлни категории храни в България и средните за ЕС (може да служи за илюстрация на промени в конкуренцията и достъпа до пазара);
- Динамика на развитие на секторите, при които има значителни изменения в правната рамка с приемането на Закона за водите (вкл. търговията с храни от разстояние, сектора на натуралните минерални и изворни води, въвеждането на нови храни и специални храни и др.)
- Динамика на храните, предоставени на оператори на хранително банкиране
- Съотношения на броя, оборота и заетите в предприятията според техния размер (може да служи за илюстрация на уедряване на браншове или нарастване на ролята на МСП)

9. Списък на приложенията

9.1. Производство, потребление и търговия с храни и безалкохолни напитки в ЕС и България: Текущо състояние и тенденции

9.2. Таблица на съответствието на Закона за храните (действащ) с правото на Европейския съюз

9.3. Справка за отразяване на становищата, постъпили при съгласуването на проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за храните

9.4. Справка за отразяване на становищата, постъпили при общественото обсъждане на проекта на Закон за храните

9.5. Приложения относно дейността на органи, натоварени с изпълнение на закона

9.6. Инструментариум за събиране на първични данни: въпросници за провеждане на полуструктурирани интервюта с публичната администрация и бизнес организации; онлайн анкети, насочени към представители на бизнеса

Приложение №2 към чл. 22, ал. 1

Резюме на цялостната предварителна оценка на въздействието	
Наименование на акта: Закон за храните	**Период на извършване на оценката:** Юли - Август 2016
Водеща институция: Министерство на земеделието, храните и горите *Посочете институцията, отговорна за извършването на оценката.*	*От какво ниво възниква необходимостта от предприемане на действието*? Национално и европейско *национално, европейско, международно*
Други организации, участвали в извършването на оценката: „Индъстри Уоч Груп“ ООД *Посочете организациите, които са участвали и/или са съдействали за извършването на оценката.*	**Информация за контакт:** Д-р Ива Янчева тел.: 02/98511305 ел.поща: IYancheva@mzh.government.bg Д-р Елена Славова-Янулова тел.: 02/98511305 ел.поща: ESlavova@mzh.government.bg *име, телефон, е-поща*

1. РЕЗЮМЕ И ВАРИАНТИ НА ДЕЙСТВИЕ

Какъв е проблемът, който трябва да се реши? Защо е необходимо действие от страна на правителството/държавата?

Действащият Закон за храните концептуално е разработен и приет преди присъединяването на Република България към Европейския съюз. Той съдържа текстове, касаещи предприсъединителния период и нерелевантна на днешните реалности законова база. Действащият закон е излишно “обременен” с текстове и разпоредби от пряко приложимите нормативни актове на Европейския съюз (налице е дублиране на разпоредби от Регламенти и Решения на Общността) и едновременно с това е непълен и понякога в противоречие с тях. Същевременно, липсва ефективен механизъм за налагане на санкции за неспазване на пряко приложимите актове на Общността. Законът е изменян многократно, което от своя страна води до затруднения при прилагането му, както от бизнес операторите, така и от органите на официалния контрол.

Нужна е принципно нова философия и архитектура, която да съответства на европейските принципи за високо ниво на защита на здравето на човека и потребителските интереси по отношение на храните, чрез прилагане на интегриран подход за контрол на цялата хранителна верига по отношение на безопасността и качеството на храните. Това обуславя нуждата от

приемане на изцяло нов Закон за храните.

Необходимо е да бъдат решени и следните по-съществени специфични проблеми:

- Липса на актуална регулаторна уредба за дейности, свързани с производство, преработка и дистрибуция на храни;
- Регулаторна уредба, създаваща административни тежести на бизнеса, включително регистрационни режими, в подзаконови актове (наредби);
- Наличие на относително разпространени практики на „сива икономика“ в някои от дейностите;
- Идентифицирани практики на заблуда на потребителя;
- Недостатъчно ясно дефинирани и неадекватни по размер санкции за лицата, извършващи нарушения на действащия закон;
- Липса на институционализиран механизъм за формиране на политиката по храните с участие на представители на всички засегнати страни.

Опишете проблема или въпросите, които обосновават действие от страна на държавата.

Какви са целите на предлаганото решение?

Общата цел на закона е да осигури прилагането на правото на Европейския съюз и националните мерки в областта на храните чрез актуализиране на националната правна рамка.

Специфичната цел на закона е да гарантира висока степен на защита на здравето и интересите на потребителите по отношение на храните чрез прилагането на интегриран подход на контрол по цялата хранителна верига.

Реализирането на специфичната цел на закона е свързано с поставянето и реализирането на поредица от оперативни цели:

- Гарантиране прилагането на унифицирани процедури и осъществяването на координиран контрол за съответствие с изискванията на европейското право и българското законодателство в областта на безопасността на храните;
- Опростяване на правната рамка и облекчаване на административната тежест върху бизнес операторите;
- Защитата на здравето и интересите на потребителите на храни чрез ограничаване на сивата икономика;
- Защита на здравето и интересите на потребителите на храни чрез създаване на предпоставки за информиран избор;
- Защита на здравето и интересите на потребителите на храни чрез създаване на рамка и основни изисквания към всички дейности, свързани с производство и предлагане на храни;
- Институционализиране на процеса на формиране на политика в областта на храните в сътрудничество с бизнеса и потребителите;
- Повишаване ефективността на официалния контрол върху безопасността на храните и повече сигурност за потребителите.

Посочете какво цели да постигне новото предложение или предлаганата нова уредба. Какъв

ефект би имала тя и спрямо кого?

Какви варианти за решаване на проблема са били изследвани, включително алтернативи на въвеждането на нова правна уредба?

1. Вариант 0 - Без действие;

2. Вариант 1 - Анализирани са предложените в законопроекта нови разпоредби по отношение на:

- Опаковане, етикетиране и реклама на храните (етикетиране, предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно);
- Изисквания при производство, преработка и дистрибуция на храни (регистрация и одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни, транспортиране на храни, търговия с храни от разстояние);
- Специфични изисквания към храни (натурални минерални, изворни и трапезни води);
- Национален съвет по храните;
- Административнонаказателни разпоредби

3. Вариант 2 - Алтернативен вариант 1 - Анализирани са предложените в законопроекта нови разпоредби по отношение на: етикетиране, предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно, транспортиране на храни, търговия с храни от разстояние, Национален съвет по храните.

4. Вариант 3 - Алтернативен вариант 2 - Анализирани са предложените в законопроекта нови разпоредби по отношение на: етикетиране, предоставяне на информация при предлагане на охладено предварително неопаковано месо в обекти за търговия на дребно, транспортиране на храни, търговия с храни от разстояние, Национален съвет по храните.

5. ....

Препоръчваме вариант № 1, тъй като с него се постигат описаните по-горе цели и желани ефекти

Приложение № 1 към резюмето: Таблица „Варианти за действие по тематични области“.

Посочете изследваните варианти, включително алтернативи на предприемането на нормативна промяна. Опишете накратко потенциалните рискове, свързани с вариантите, каква е вероятността те да настъпят и техния ефект, ако настъпят. Обосновете препоръчания вариант на действие. Повече информация добавете в резюмето на препоръчания вариант с данни.

2. РЕЗЮМЕ НА ПРЕПОРЪЧАНИЯ ВАРИАНТ С ДОКАЗАТЕЛСТВА И ДАННИ		
	Общи годишни разходи	**Общи годишни ползи**
Вариант на действие	*Не е относимо към проекта*	

	..... *Опишете качествено и количествено всички значителни разходи и ползи на годишна база. Използвайте приблизителни цифри и диапазони, когато е по-приложимо. Обърнете особено внимание на икономическите и социалните разходи и на разходите за околната среда. Задължително включете паричен израз на разходите и ползите (в лева).*
Вариант 0	
Вариант 1	
Вариант 2	
…	

Описание и обхват на основните разходи не е относимо към проекта
.....

Опишете накратко най-важните парични и непарични изрази на разходите.

Опишете разходите за всички основни групи.

Предложението надхвърля ли минималните изисквания на Европейския съюз?	Да
Има ли промяна в административната тежест? Създават ли се нови регулаторни режими и регистри? Засягат ли се съществуващи регулаторни режими и регистри?	Създават се нови регулаторни режими и регистри по отношение на: - транспортните средства за храни, търговията с храни от разстояние, натуралните минерални и изворните води; Засягат се съществуващи регулаторни режими и регистри по отношение на: - регистрацията и одобрението на обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни; регистрацията на обекти за производство на първични продукти, предназначени за директни доставки; регистрацията на обекти за производство и търговия на едро с материали и предмети, предназначени за контакт с храни; уведомяването на компетентния орган преди пускането на пазара на храни за кърмачета и преходни храни, храни за специални медицински цели и хранителни добавки; разрешаване обработката на храни с йонизиращо лъчение. *Моля посочете.*

Какво е разпределението на годишните разходи според категорията на предприятията?	*Микро-* *(в лв.)* *Не е относимо към проекта*	*Малки* *(в лв.)* *Не е относимо към проекта*	*Средни* *(в лв.)* *Не е относимо към проекта*
Има ли предприятия, които са освободени от спазване на новите правила, въведени с предложението?	Не *Моля посочете*		

Описание и обхват на основните ползи

Регистрация и одобрение на обектите за производство, преработка и дистрибуция на храни:

- Предвиденият в Закона за храните регистрационен режим осигурява предпоставки за облекчаване на бариерите за започване на бизнес на огромен брой стопански субекти – по експертна оценка около 95,7% от всички регистрирани към момента обекти за производство, преработка и дистрибуция на храни попадат в обхвата на облекчения регистрационен режим;
- Създават се благоприятни предпоставки за реализиране на монетарни ползи от облекчаването на процедурата по регистрация и по-бързото стартиране на дейността за значителен брой бизнес-оператори. По експертна оценка новорегистриращите се обекти биха получили възможност да реализират около 500 млн. лв. повече приходите от продажби годишно заради по-бързото започване на дейността в сравнение с досегашния регистрационен режим;
- Създават се условия за подобряване на конкурентната среда в сектора.

Етикетиране:

- Осигуряват се предпоставки за постигането на най-високо ниво на информираност на потребителите и повишаване защитата на потребителските интереси;
- Създават се най-добри предпоставки за ограничаване и предотвратяване на практики, които биха могли да заблудят потребителя посредством етикетирането на предлаганите храни;
- Създават се най-добри предпоставки за ограничаване присъствието на сив сектор, особено в дистрибуцията и търговията с храни.

Регистрация на транспортните средства, превозващи брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия:

- Значително се подобряват възможностите за ефективен контрол за спазване на хигиенните изисквания при транспортиране на хранителни стоки и за налагане на адекватни санкции при установено неспазване на хигиенните изисквания;

- Създава се по-добра възможност за проследимост на веригата на доставки на брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия;
- Създават се предпоставки за прекратяване на недобри практики и намаляване на нелоялната конкуренция;
- Създават се условия за свиване на „сивия сектор“ при производството, дистрибуцията и търговията с брашно, хляб, тестени и сладкарски изделия;
- Създават се предпоставки за всеобхватно спазване на европейските и националните норми за качество и безопасност на храните.

Регулиране на търговията с храни от разстояние:

- Подобряват се възможностите за проследимост на доставките от търговците от разстояние;
- Създават се предпоставки за по-голяма ефективност на официалния контрол;
- Осигурява се частично унифициране на процедурите в съответствие с изискванията на европейското право и българското законодателство в областта на безопасността на храните и се създават рамка и основни изисквания към оператори в области, които до момента не са регулирани.

Създаване на Национален съвет по храните:

- Създаването на Националния съвет по храните изпълнява една от оперативните цели на закона, а именно – институционализиране на процеса на формиране на политика в областта на храните в сътрудничество с бизнеса и потребителите;
- Възприетият подход дава максимално изчерпателно определение за „представителност“, което е необходимо за максимална яснота за определяне на състава на съвета. Уреждането на състава на съвета е предпоставка за избор на членовете на помирителната комисия към МЗХГ

Промени в административно-наказателните разпоредби:

- Предвиждат се санкции за нарушаване на разпоредби на ЕО като се детайлизират глобите и имуществените санкции съобразно извършените нарушения. Променени са размерите на глобите и имуществените санкции, като са съобразени в обществената опасност;

  По-добре таргетираните санкции и адекватният им размер се очаква да:

- Повишат превантивния ефект от контрола върху храните;
- Повишат безопасността, като ограничат лоши практики;
- Ограничат сивата икономика;
- Гарантират прилагането на регламентите на ЕС, които имат действие на територията на България.

Опишете накратко най-важните парични и непарични изрази на ползите.

Опишете ползите за всички основни групи.

Ключови рискове

.....

Има ли рискове от реализиране на предложението? Може ли да бъде изразен количествено, колко и какви юридически и физически лица ще бъдат засегнати и как?

3. ПРОВЕДЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

Консултации

Асоциация на месопреработвателите в България, Асоциация на производителите на безалкохолни напитки в България, Национален браншови съюз на хлебарите и сладкарите, Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци, Асоциация на млекопреработвателите в България, Асоциация на производителите и вносителите на хранителни добавки в България, Сдружение на производителите на растителни масла и маслопродукти в България, Сдружение за модерна търговия, Асоциация на производителите на рибни продукти БГ ФИШ, Съюз по хранителна промишленост, Съюз на пивоварите в България, Национална асоциация на млекопреработвателите, Съюз на безалкохолната промишленост в България, Българска асоциация на акредитираните лаборатории за изпитвания и диагностика и др.

Посочете основните заинтересовани страни извън държавната администрация, с които са проведени консултации. Направете кратък анализ на броя и характера на отговорите, получени от консултацията.

4. ПРИВЕЖДАНЕ В ДЕЙСТВИЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

От коя дата предложението ще започне да действа?	След приемане на проекта на закон от Народното събрание и обнародване в Държавен вестник. *ден/месец/година*

Коя институция/организация ще отговаря за осъществяване на предложението и за контрола?

Министерство на земеделието, храните и горите / Българска агенция за безопасност на храните

Министерство на здравеопазването / Регионални здравни инспекции

Опишете отговорната институция за осъществяването на предложението. Предложението предвижда ли разходи за дадена институция или организация?

Подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на проекта на нормативния акт: Д-р Лора Пастухова-Джупарова Директор на дирекция „Политики по агрохранителната верига“	**Дата:** 06.06.2017г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

СТАНОВИЩЕ

на дирекция „Модернизация на администрацията“

ОТНОСНО: цялостна предварителна оценка на въздействието на проекта на Закон за храните

На основание чл. 30б, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация дирекция „Модернизация на администрацията“ съгласува постъпилата с **Ваш № 03-351 от 6 юни 2017 г.** цялостна предварителна оценка на въздействието на проекта на Закон за храните със следните препоръки:

I. По отношение на съответствието с общата регулаторната политика на Министерския съвет:

1. По отношение на регистрационния режим за транспортните средства, превозващи хранителни продукти

На първо място структурата на режима предполага, че проверката на транспортните средства се заключава в предварителната проверка при регистрацията, което според нас не дава увереност на контролните органи, че всички транспортни средства във всяко време отговарят на заложените изисквания. В оценката не е посочено, дали са извършени последващи проверки на вече регистрирани транспортни средства и какви са резултатите от тях.

В тази връзка считаме, че този регулаторен режим не изпълнява целите, с които е въведен и препоръчваме неговото преразглеждане, включително отмяна. В тази връзка и с оглед недопускането на увеличаване на административната тежест считаме за по-целесъобразно:

София, бул. „Дондуков“ № 1, тел. централа: 02/ 940-29-99, факс: 02/ 981-81-70

- режимът да отпадне или да бъде заменен с уведомителен, чрез който задължените лица да уведомяват какви транспортни средства използват. В случай, че се възприеме този подход вече регистрираните транспортни средства не следва да преминават през новия режим.
- при разширяването на приложното поле на режима с включването на превозване на брашно, хляб и сладкарски изделия, вече регистрираните транспортни средства следва да получат възможност за превоз на тези изделия без необходимост от последваща регистрация.
- наличието на различни такси за подаване на заявление и за поставяне на стикер е неприемливо. Следва да създаде организация с по-малко стъпки в бизнес процеса по администрирането на режима. Ако режимът бъде трансформиран в уведомителен тези съображения няма да са налични повече.
- следва да се имат предвид и оперативните разходи за контролните органи, които ще възникнат. Те не са оценени и не могат да бъдат съпоставени с целите от разширяването на полето на режима, но следва да се имат предвид при въвеждането на нови задължения. Напомняме, че числеността на администрацията се формира в условията на § 16 от ЗИД на Закона за администрацията (ДВ, брой 15 от 2012 г.), съгласно който некомпенсирано увеличаване на числеността на администрацията няма да е възможно.

2. По отношение на регулирането на търговията с храни от разстояние

В дефинираните проблеми, не е посочен какъв е съществуващият проблем, чието решаване би се осъществило чрез нова регулация. Предвид, че сред негативните въздействия е посочено „създава условия за загуба на бизнес възможности“, „невъзможност на търговци от разстояние с първични стоки от неживотински продукти в повече от две административни области“, „увеличаване на текущи разходи“, въвеждането на нова регулация не е подкрепена с аргументи. Не е възможно проследяването на ясна връзка между конкретен проблем и въвеждането на регулация като решение.

3. Относно изискването за предоставяне на актуално състояние на търговците.

Обръщаме внимание, че разпоредбите на чл. 23е, ал. 12 и чл. 24а, ал. 3, т. 1 от действащия Закон за храните предвиждат предоставяне на актуално състояние от Търговския регистър от заявителите. Предвид, че Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел предвижда справките относно актуалното

София, бул. „Дондуков“ № 1, тел. централа: 02/ 940-29-99, факс: 02/ 981-81-70

състояние на заявителите да се правят онлайн от съответната администрация е необходимо да се има предвид в новия Закон за храните да не се предвижда изискването на актуално състояние от Търговския регистър.

II. По отношение на съответствието с общата регистрова политика на Министерския съвет:

Считаме че, приемането на нов Закон за храните дава удобна възможност да се обсъди създаването на Национален регистър на храните (наименованието е примерно).

Политиката по качеството на храните е строго регулирана и в нормативната рамка съществуват множество регулаторни режими в цялата хранителна верига, включително във ветиринарномедицинската дейност, растителната защита и т.н. В тази връзка считаме, че създаването на такъв регистър, който да обхваща всички съществуващи регистри е стъпка в посока намаляване на административна тежест, намаляване на административни разходи по администрирането му, консолидиране на процеси, премахване/намаляване такси, проследимост на задължените лица в цялата верига, по-добро интегриране с националната регистрова инфраструктура, комплексно предоставяне на услуги, по-лесно публикуване на данните в отворен формат, улеснено подаване на статистическа информация, лесна употреба на информацията от страна на, потенциални бизнес партньори, заинтересованите страни и т.н.

Препоръчваме да се пристъпи към тази стъпка, **включително чрез съгласуване на предложението с Държавна агенция „Електронно управление“.**

Съгласно чл. 23 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, изводите и относимата информация от извършената частична предварителна оценка на въздействието се включват във финансовата обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

На основание чл. 30б, ал. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо окончателната оценка на въздействието да бъде съобразена с препоръките от становището.

София, бул. „Дондуков“ № 1, тел. централа: 02/ 940-29-99, факс: 02/ 981-81-70

На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо това становище да бъде публикувано заедно с преработената оценка на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“
/П/
КРАСИМИР БОЖАНОВ

София, бул. „Дондуков“ № 1, тел. централа: 02/ 940-29-99, факс: 02/ 981-81-70